

309151

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4.

చెన్నపట్టణము 1917 సం॥ మే నెల 15 వ తేది మంగళవారము

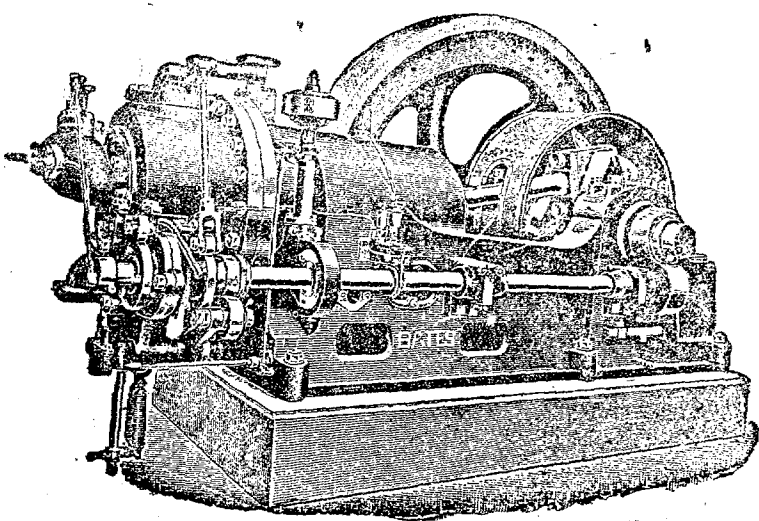
No. 38

సంపుటము. ౪.

పింగళనామ సంవత్సర వైశాఖ మాస బహుళ నవమి.

సంచిక 3౮

బేటుగోల్డు మెడల్ శెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈక్రొత్త టయిపు ఇంజనులు యెటువంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్తో నయినను సుమారు ఒకమాసము వేరయి జరు విప్పి కుభవరచ నక్కురలేకయే మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులవలె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కురలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్లో సగము మాత్రము యింజనులు తీసి కొనుచు వాటికంటె వేయిరెట్లు తృప్తి కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 50 గుర్రముల పవరువరకు పీట్టయొక్క స్పేరు సామానులు సహాయ పుడును స్టాకులో సిద్ధముగా నుండును.

109-141

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.

బ్రాంచిలు: బెజవాడ, రాజమండ్రి

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

నల సంవత్సరమున జరిగిన విశేష ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశవటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కలపునం జేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటువలన వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము:	వెల రు 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" ఆంధ్రసంవత్సర " " " 0-12-0	
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక రిమాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.	పండ్లపాడి.	మోహినీ తైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0.	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధినియను నాటకము సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందుగా పనిచేసింది. అందరు జదివి తీరవలయును. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ వేలు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు

క్రిశ్ణమైన గోపాలకృష్ణ గోకేశ్వరి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము.

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0 వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టు బాక్సు 212, మద్రాసు.

A Majic Cure for Scorpion Sting.

సర్వవృద్ధిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

586

దుఃఖముతో కమ్మవారు సంతోషముతో పోవుదురు. గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవాలి.

ఇది ప్రతి పుటుంబమునం దుండవలసిన యావృష్టవధుము. అంగ్ల, యూనాని, దేశీయవైద్యులచే పాక్ష డ్రగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినములుంచినను మందు గుణముమాడదు, తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నుపయోగించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0 పోస్టేజీ 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ వేలు. ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇవాలి. వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధనలక్ష్మీ కంపెనీ, 1/6 వెంకటేశ్వరమ్మ వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

126

చిన్న పురుగులు

100

పెద్ద పెద్ద బట్టలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూగుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాతకులారా! ఈ పురుగువలె కేయింబవద్దు.

విధి విరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీ కృహములలోని శేలకొట్టెలు బంగారుతో నింపబడియుండును. తీరిక లేక పనిచేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాధికయి కేరాందిన తేనెటీగ సహకారిగా నుండగలవంటు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరోధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగించక ఈ కేటీందిన అచిరకాలముననే బట్టల నాటిలో సహధ్యాయి గావలసివచ్చును. కావున నిట్టి పరమశత్రువును

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును. కండుకలను రాలనీవ్వను. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ నుగంధద్రవ్యము. శరీరిని, నకలు నూనెలకు తయారు చేయువారి మోహమున పడకుడు.

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0	వి. పి. రు. 0-4-0
" 8-కి రు. 2-10-0	వి. పి. రు. 0-7-0

ఉచితము.

ఈ సుగుణముల రుజువుపరచుటకయి, అర్థవోనీటి శంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

పోలు ఏతెంట్లు:— ఆంగ్లీయిండియన్ డ్రగ్ అండు శెమిడిశల్ కంపెనీ, నెం 156, జామ్నాబాద్ వీధి, బొంబాయి. మద్రాసు యేజింటు:- మెహతా ప్రభునాథ్ ట్రేడింగ్, 29, వైసాబహదూర్ వీధి, మదరాసు.

అష్టమశైవ మహాసభ.

రాజాపు శైవమహాసభ సరసాపురము తాలూకా మినిమించినపాడు అగ్రహారమునందు అయ్యగారి వీరేశలింగముగారు జరుపుట కాహ్వానము చేసిరి. సభ నైకాఖ బహుళ బ్యాధశి, త్రయోదశి, చతుర్దశిలకు సరియైన మేయి 18, 19, 20 వ తేదీలందు జరుగునట్లు తేర్పాటులు చేయబడినవి. మాహేశ్వరులందరును సభకు దయచేసి సభను జయప్రదముగ జరుపుపాక్షితులు.

నివేదనాం వైష్ణవము వర్ణన దిగి పాలకొల్లు కాలనమిది గల మారుచేరు మీదుగ మినిమించినపాడునకు మార్గము.

శ్రేకుమానులు అవ్యక్తపు

అరచేతిలో ఐశ్వర్యము. ధన మార్జించుటకు రాజమార్గము. త్వరితపడుడు.

సెంట్రల్ ప్రావిన్సెసులో గోదావరిజిల్లా సరిహద్దు గల శ్రీ బస్తరు రాజ్యములో దంతివారాడివిజనలో కున్వాకొండావర్గణాలో శ్రీ సర్కారు వల్ల పలకలుగా తయారుచేయించబడిన శ్రేకుమానులు వెయ్యిపున్నది. అవి పున్నులమునుండి శబరినదిమీద పున్న చీకుపల్లిచేరుకు 40,45 మైళ్ళదూరము పున్నది. సదరు చీకుపల్లినుండిది మీదుగా కూనవరంపల్లి గోదావరినదికి తీసికొని వెళ్లవచ్చును. సదరుమానులు 3 అడుగుల 6 అంగుళములు మొదలు 5 అడుగుల చిల్లరవరకు కైవారము గలిగి పున్నవి. కొనేవారు తప్పిలు భోగట్టవిషయమై శ్రీ బస్తరు రాజ్యము ఫార్వెస్టు ఆఫీసరు వార్షిక జగదల్ పురం వ్రాసి సంపాదించవలెను.

చి. డి. జ్యోషి, ఫార్వెస్టు ఆఫీసరు.

(777)

నోటీసు

కృష్ణా డి॥ నూజివీడు తాలూకాలో చేరిన మేమూరు యెట్టేలు రాజగారియన లేటు శ్రీ రాజా వేంకటరాజు గోపాలవెంకయ్యమ్మారావు బహద్దరు జమీందారికిగారు ది 30-1-1899 తారీఖున వ్రాయించి యిప్పించిన విల్లు (Will) దాఖలా ఆమెగారి యెట్టేలును (Administer అడ్మినిస్టరు చేయించి తమకు రావలసిన (Legacy) నిదాబ్బాకొనుటకు యేమూరు కాపురస్థులు లక్కగాలు భావయ్యగారు బెజవాడ సబుకొర్టు ఫయిలు O. S. No 88 రున సదరు గావీగారి యెట్టేలు స్వాధీనం పొంది పుండిన శ్రీ మీర్జాపురం, & పుయ్యూగు యెట్టేలు జమీందార్లు గార్లు మీదను దాఖా తెచ్చివున్నారు. సదరు దాఖా అందరి (Lagates) తరఫున (Representative suit) గా దాఖలు చేయబడినదయి యున్నది. ఇందు విషయమయి సదరు విల్లు దాఖలా తక్కిన(Lagates) కున్న వారి (Assignees) కున్న నోటీసు నిమిత్తం ది 25-7-17 తారీఖు వాయిదా నియమింపబడి యున్నది. కాబట్టి సదరు వాయిదా తేదిన తక్కిన (Lagates) కున్న వారి (Assignees) కున్న యేమయిన అక్షేపణలు పున్నయెడల బెజవాడ సబుకొర్టు వారికి విశదపరుచు కొనుటకు ఇందు మూలముగా తెలియ పరచడమయినది.

యల్లంరాజు శాస్త్రులు B.A., B.L., 5-5-17. (775) High Court vakil.

౧౨ వ వి శా ఖ పట్టణ మండల సభ.

అధ్యక్ష కోపన్యాసము.

(మా ప్రత్యేక విలేఖకు నివర్తనుండి)

(నిన్నటి తరువాయ)

స్థానిక స్వపరిపాలనా సౌకర్యము.

నూతన జాతీయశక్తులను వివిధోపయోగములకు యోగ్యతనులకు మార్గముల ప్రసరింపజేయుటయే రాజనీతియును ప్రజాధర్మమునై యున్నది. అట్టి యుత్తిమార్గములను ఉపాయముల నన్వేషించుటయందే దూరదృష్టిగల రాజ్యమంధులకు ముంద్రవర్త్యుల రాజ్యతంత్ర వైపుణ్యమును దివ్యజ్ఞానసంపదము ప్రకాశింపవలయును. అట్టి సమాఖాచనము లిదివఱకే జరుగుచున్నవి. ఇకముందు జరుగగలవు. ఈయుద్ధసమయమున తేదేకదృష్టితో శత్రునిబద్ధణమునకును జయస్వీకారమునకును బాటుపడుచుండు తపిని ముందు రాజ్యాంగసౌప్త్యముల దిద్దుటకు తరుణముగాదని కొందరందురు. కాని యీయ సుభజ్ఞానమువైని యన్ని విధములచేతను కాలము పరిపక్వతయియున్నది. స్థానిక ప్రభుత్వము లధిమలననే తమతమ రాజ్యాంగముల సవరించుకొన యత్నించుచున్నవి. కాన మన మేల వెనుదీయవలయును. ముందు గొప్ప రాజకీయాంశముల జర్పించుటకు అవకాశముగలిగియున్నను ప్రస్తుతమును కొన్ని ఆత్మశుశ్రూషములకు విషయముల బరిష్కరింపక విధిలేదు ఇదివరకెంతకాలము నుండియో యాసలుగొలుపును ప్రజల సువ్యవహారించు చున్నది. స్థానిక స్వపరిపాలనము ముప్పది సంవత్సరముల క్రిందట రిపబ్ల ప్రభుత్వము యందార పరిపాలన ముందు స్వీకరింపబడిన కొన్ని యేర్పాటు లింతవఱకును అచారములోనికి వచ్చుటగానము. ప్రజలను కాలక్రమమున రాజ్య పాలనక్రమముల కీక్షితులుగా జేయు నుద్దేశముతో పురోగమము గలగజేయుటకు స్థానిక స్వపరిపాలన మేర్పడినది. ఇందు నేటివఱకును. నామమాత్రము స్వపరిపాలనము గాని యధికారమంతయు దొరతనమువారిదే. మొన్నటివఱకును ఆనగా 1909 సం॥ వఱకు తాలూకా బోర్డులలో సభ్యుల నెన్నుకొను నధికారమే మనకు లేదు. సభ్యుల నెన్నుకొను నధికారము గలిగిన ఉద్యోగస్థు లందుకు తలపడుచుండుట వలన నంతగా మేలు చేకూరుచున్నది. ఉద్యోగస్థులు గాని వారలు అధ్యక్షత వహించుటకు అర్హులు గారని కొందరి కాలము క్రిందటివఱకు పరిగణింప బడినదిగాని యిటీవల కొంతమార్పు గలిగినది. 96 తాలూకా బోర్డులలో 19 ట్లికి మాత్రము ఉద్యోగస్థులు గాని యధ్యక్షులు నియమింపబడిరి. అందులో మూడు బోర్డులకుమాత్రము అధ్యక్షుని నెన్నుకొను నధికారము గలదు. ఈ యధికారము సాధ్యమైనంత వఱకు సెంట్రల్ జెండరేషన్ వలయునని నే నొక తీర్మానము నుపసాదించి యుంటిని. దొరతనమువారు దయాకరులయి యందలి యాశయును సానుభూతిగో గ్రహించి మన విశాఖపట్టణము తాలూకా బోర్డుల అధ్యక్షుని నెన్నుకొను నధికారము ప్రసాదించిరి. ఇంకను తక్కిన బోర్డులకుకూడ నిట్టి యధికారము త్వరలో బ్రసాదింప బడునని నమ్ముచున్నాడను. లోకల్ బోర్డు చట్టపు నిబంధనల ప్రకారము సభ్యులు గానివారు అధ్యక్షులుగా దొరతనమువారి వల్ల నియమింపబడుటకు గాని ప్రజల వల్ల అధికారము గలవోట నెన్నుకొనబడుటకు గాని అవకాశము దొరకలేదు ఇందువలన సంఖ్య తక్కిపోయి యెన్నిక కష్టమగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు అనుద్యోగియని నియమింప దలచియెడల సభలో చేర్చుటకు అవకాశము దొరికునట్లు నిరీక్షించి అవైని సభ్యునిగాజేసి పిమ్మట నధ్యక్షునిగా జేయవలసి వచ్చుచున్నది. ఇందువలన ఆలస్యమే గాక యితర నష్టములు కూడ గానవచ్చుచున్నవి.

యునియన్ పంచాయితీలలో కూడ సభ్యులను అధ్యక్షుని నెంచుకొను నధికారములు హెచ్చుగా ప్రసాదింపబడుగాక. జిల్లాబోర్డుల యధికార్లు మండలాధికార్లు అయి యంతవఱకు నున్నవారు. తగినవారు దొరకక వార్షికభృతక సేవముల (పింఛను) తీసికొనిన వయోజ్ఞానాధికులను మాత్రము ఉపాధ్యక్షులుగా నియమించుచున్నారు. ఇది మిక్కిలి డేవుకరముకాదు. అధ్యక్షునికి పుష్కలముకల ఉపాధ్యక్షు డుండిన గాని కార్యము సానుకూలపడదని యుపాధ్యక్షుని యెన్నికకు ఆక్షేపణలుచెప్పిరి. తాలూకాబోర్డుల యుపాధ్యక్షులకు లేని యాక్షేపణములు జిల్లాబోర్డుల నేలగలుగలయునో తెలియును. అట్లుప్రకారమే పూర్ణముగా నెన్నుకొనుటకు సవకాశముగల

నా ని ని శ్రీ సంఖ్యరణకు హెచ్చింపవలయునని తీర్మానము నుపసాదించగా ప్రస్తుతస్థితికంటె ముందడుగు వేయుటలను నిరీ ఇంక పురపాలక సంఘము సంకతి నేటు జర్పింపనేల. వానిశీలియన కనుభవగోచరమే కాబట్టి వాస్తవముగా స్థానిక స్వపరిపాలనము సాధకనామముగలది గోవింద భట్టచినవో నాయా సభలకు హెచ్చు స్వతంత్రాధికారము గలగజేయవలయును. లేనియెడల పరిహాసాస్పద మగును. గతసంవత్సరమున తాలూకా బోర్డులన్నిటియందును 1661 సభ్యులుండిరి. వారిలో 396 ఉద్యోగస్థులు. 1265 గు ఉద్యోగియులు కానివారు. 240 స్థానములు ఎన్నికవై నింపబడవలసి యుండెను. 63 మాత్రము విరుద్ధకక్షలవై యుండెను. 34 స్థానములు ఎన్నుకొనువారు నిర్దేశింపక పూర్తి కాబడవలసినవైరు. వోటు గలవారిలో నూటికి 45.9 వంతున మాత్రము ఎన్నికమనచ్చి వోటులనిచ్చిరి. ఇది శోచనీయమగు నంతమే. పురపాలక సంఘములలో 1019 సభ్యులుండిరి. 86 గు ఉద్యోగధర్మము చేతనే సభ్యులు. 431 గు దొరతనమువారు నియమించినవారు 502 గు ఉద్యోగస్థులు కానివారు. 10 క్రొత్తయూనియన్ పంచాయితీ లేర్పడినవి. రెండు మ్యూనిసిపాలిటీలు పెద్దాపురము సరసారాపుటేట పనిప్రారంభించినవి. మూడు యూనియనులు మ్యూనిసిపాలిటీలుగా మారినవి. ఇది మిక్కిలి మందగమనమని తోచకమానదు.

గ్రామపంచాయితీలు

పూర్వకాలమున మనదేశమున వేలకొలది సంవత్సరముల క్రిందట స్థానిక పరిపాలనము వ్యాపించియుండెననియు గ్రామములు అట్టిపరిపాలనస్థితికి ప్రారంభపుట్టును లగుటచే గ్రామములయందు అన్ని విధముల స్వపరిపాలన విధులు చక్కగ నిర్వహింపబడుచుండెననియు గ్రామముల సంఘములు క్షీణించి యైకమత్యము పోయి ప్రత్యేకస్వాతంత్ర్యములు బయలు వెడలి సందున క్షీణదశకు వచ్చినవనియును తిరిగి వానిని పునరుద్ధారణము జేసినగాని బాగుపడవనియు నెద్దలందును తెలుపుచున్నారు. తిరిగి అట్టి యధికారముల నిచ్చిన సన్ద్యోగ్యవైషమ్యములు పాక్షికములు మొదలగు నేమో యనుభూతి కొందఱకు గలిగియున్నను నిధంతరాభ్యాసము లేక శ్రువున్నవైష విధమున వారితో గన్పట్టినను దగిన బాధ్యతను మోపి కార్యములు నెరవేర్చుమనన సహజమగు తీక్షణతతో గ్రామస్థులబుద్ధి ప్రకాశింపక మానదు. నెల్లూమండలమున నేర్పడిన జలాధారములపంచాయితీలు ఇంకను ఇతరమండలములలో గూడుచున్న అడవి పంచాయితీలు మొదలగువాని కార్యదక్షిణ్యము బాగుగ కొని యాడబడుచున్నది. చట్టనిబంధన నేర్పరచి పంచాయితీలహక్కు బాధ్యతల విస్పష్టముగా వివరించి తగిన యవకాశ మిచ్చి పోషింప వలయును. మనమండలందు అడవి పంచాయితీల నేర్పరపలేదు. ఈ ప్రాంతమునందలి యడవు లట్టి యవకాశ మియ్యగని దొరతనమువారి యధిప్రాయము. ఈ యంశము చర్చింపవలసి యున్నది. విచ్చిక సంఘములుగా కొన్ని పంచాయితీల నేర్పరచి యధికారుల నొకవిధమున నెన్నుకొని పనులు నడుపుటకు క్రొత్తవిధము పంచాయితీలను నిర్మింపవలయునని దొరతనమువారి యాజ్ఞా అయినది. గాని యీ విషయమున తగినశ్రద్ధతో పని జరుగుచున్నట్లు గారూరు

ప్రారంభవిద్య

ప్రజాభివృద్ధికి మూలకారణము ప్రారంభవిద్య. అజ్ఞాన తమస్సు దేశమునంతట ఆవరించియున్నది. ఉన్నతాభిప్రాయములు బోధపాలనలె నై నుండి క్రుక్కిరము వెలిగకకలగుచునే యుండును. ప్రజలు తమ యగత్వముల దెలిసికొని కర్తవ్యములు, నాలోచించి మంచిచెడ్డల నెఱిగి లాభకర్తముల యెంచించి నడుచుటకు ఉత్తమమార్గము ప్రారంభ విద్యయే. వర్తమానస్థితియందు స్వాభావికముగా ప్రజలు విచ్చిక పద్ధతులగూడ ప్రారంభవిద్యనేర్చి బుద్ధికుశలు లగుదురను మాట స్వప్న వాస్తవై యున్నది. ప్రారంభవిద్య యుచితముగాను, రాజశాసనమునలె ఉత్తమం ఘ్యముగాను నేర్పబడవలసి యున్నది. ప్రారంభవిద్య మెపుడేయుట ప్రభుత్వధర్మముగా స్వీకరింపబడి యున్నను ప్రభుపట్టాభిషేక మహోత్సవము మొదలు హెచ్చుదశము వెచ్చింపబడుచున్నను తగిన మెత్తుమాత్రము గానరాకున్నది. ఇటీవల ఘంటా దేశమునం దిదివఱకే ప్రారంభవిద్య చాలభాగ ముచి తముగా నున్నదనియును ముందుకు ఉచితమున అనశ్యముగా

కర్మనిష్ఠులైనవారిని జేయుట యుక్తమని నెలవొసంగిన పాంచాలదేశపాలకు లగు ఓడ్రేయరు దొరగారి సహా దారవాక్యము లత్యంత ప్రతిజ్ఞకములుగా నున్నవి. ఇట్టి యాశ యము లంతట జక్కగ గ్రహింపబడును గాక.

ఇప్పుడున్న బహుల మగ్ధాదకూడ వేయివిధముల ను రింపబడవలసియున్నది. అన్నిటికంటె హెచ్చుగా బహులయం దు గలపబడువిద్య బాహ్యతత్త్వమునకు విలక్షణముగా నుండరాదు. బాహ్యతత్త్వని నెంపుజేయునదిగా నుండవలయు ను. దేశాభిమానమును బుట్టించునదియు నెంచునదియు బాల్య స్నేహములను పుంచినదలయు ప్రవృత్తిజేయునదిగా నుండవల యును. దేశోద్ధరణమునకు కారణభూతములగు కృషి వాణిజ్య ములయందు అభిరుచిని గలుగజేయునదిగా నుండవలయును. తగిన పాత్రగ్రంథములెప్పుడు వాసుకలో తేవని స్పష్టముగా చెప్పవచ్చును. మఱిలో విద్యాధికు లీకొఱతను పర్యవలసియు న్నుది. తేనియెడల విదేశవస్తుసంక్రీడనములతో బాలుర మన స్సులు పూరింపబడును. అపరిచితవస్తుజాలముల నభివర్ణించుచుండిన మనోవికాసము గలుగనేరదు. బాహ్యత తత్త్వలోభకములగు నుత్తములగు పాత్రముల రచించి బా లురచేటి కందించుట మన ముఖ్యవిధియై నున్నది. వాని నాదరింపకుండినచో విద్యాధికారుల నూటవచ్చును. అంతవఱ కును ఆవకాశ మున్నంతవఱకునైన విద్యాధికారులు ఉపా ధ్యాయులును బాహ్యతత్త్వమును పఠనముగాడను మొన్నను దొరకనమువారు విద్యాధికులు రాజకీయ విషయముల జర్పించు సభలకు పోగూడదనియును వానితో నెట్టిసంబంధము గలిగి యుండదగ దనియును సభలయొక్క ఉద్దేశ్యమేగాక ఉప న్యాసకునిబట్టి కూడ నిష్ఠానిష్ఠులదలయు ననియును చేసిన ఉత్తరువు మిక్కిలి వింతగున్నది. ఇట్టి విపరీత మొనర్చుచు లేదు. విద్యాధి గుణము సమకాలిక దేశచారిత్రమును బాగుగ నెఱుంగవలెను. కానదీని వెంటనే యుపసంహరింప దగియున్నది.

ప్రజల యాధికత త్వపరిశోధనము

ఆంధ్రయ ప్రభుత్వమునందు నెక్కు విధముల భారత వ్యము మేలుజెంది పోషోన్నతులు గాంచుచున్నదిగాని దేశక్షేమమునకు మూలాధారమగు కృషివలల దైవ్యము మాత్రము విడగొట్టుటకు సాధ్యముగాకున్నది. ఒక్కొక్కవు నైన సాహాయ్యము లేనిదిగడచుట దుష్టముగా నున్నది. ప్రజలక్షేమమునే ప్రభుత్వసాఫల్యముగా నెంచు నాంధ్ర ప్రభుత్వమునందొట్టి మద్దత ప్రజలకు లేకుండుటలు తగినయే రాష్ట్రముచేయబడ వలసియున్నది. కొందఱి మతమున దేశము నుభిక్షముగా నున్నదనియును, దిగుమతికాబడు బంగారయంత యు వెలుపడక గలలు నాణెములలో నణగదొక్క బడు చున్నదనియును, దిగదినము పుద్యపానము మొదలుగాగల భోగిచిహ్నులు హెచ్చు కనబడుచున్నవనియును, రిజిస్టరీ కాబడు దస్తానేజుల సంఖ్యలను వ్యాజ్యముల సంఖ్యలను పరి గణించి చూచినయెడల వాస్తవముగ ప్రజలస్థితి మంచిదిగా నున్నట్లు నొందింపవలయునని ఆర్థికవారులు అందురు. కాని ఇవియన్నయు వైశ్యవృత్తావకములు గావనియును వైశ్యస్థితినే చూపుచున్నవనియును నిస్సంశయముగా చెప్పవచ్చును.

ఆర్థిక సంబంధమున చక్కగా పరిజల స్థితిగతులను విమర్శించుటకు తగిన ప్రియత్నములు సలుపబడ వలయును. దొరకనమువారును, అర్థికతత్త్వ దివ్యారులనై సంఘములేన్నది అట్టి సభ్యులును ఈ విషయమును ఏటేట బహులవఱచు చుండవలయును.

లాగ్రాను రివిన్యూ కేటిల్ మెంట్లు.

ముఖ్యముగా నేలపన్ను హెచ్చయి యుండుటవలనను దేశీయులు కృషి వాణియించి జీవించువా గుటవలన నీపేద స్థితి గలిగినదనియును దొరకనమువారు భూభూయండులవలె వచ్చినంత కిన్న రాబట్టుట యుచితము గాదనియును పరిపాలన మునకు దగినదీనిని కొంత కఠగిరూపమున దీనికొనవలయు నని యాధిక తత్త్వజ్ఞుల యభిప్రాయమై యున్నది. శాశ్వత ఫలములగా భూములకు పన్ను విధించి విడిచిన గాని ప్రజ లకు షేమములేదు. ముప్పది సంవత్సరముల కొకమాక్తయైన తిరిగి కేటిల్ మెంట్లు అనుపేరను కిస్తులు బాన్దీయేటలు చాల యిబ్బందికరము. ఈ కేటిల్ మెంట్లు పరిష్కారములలో కిస్తులు బాన్దీయరున్నవి గాని తగ్గుటలేదు. ఇట్టి బాన్దీలకు వివిధ ములగు సమాధానములు దెలుపబడుచున్నవి. విశాఖ పట్టణము జిల్లాలోను ఏరీతిన జమాబందీలు కేటిల్ మెంట్లు నడచునో చూడవలసియున్నదని నుడివి నూన్యవారాజుచారపు గారు విశాఖపట్టణ మండలము నందలి నీటి పారుదల, కాలువలు, ప్రాజెక్టులు మున్నగు వాని ఫలములను గూర్చి వివరించిరి.

పిమ్మట పీరు విశాఖపట్టణ మండలము నందు ముఖ్యకసరము లుగ నున్న వానినిగూర్చి నుడివి నూతనముగా నిర్మింపబడవలెను నాకాశ్రయ విషయమును పీరులోని ఇండియానుంట్రిగా రంగీ కరించి, రనియు, త్వరలో బెంగాల్ నాగపూరు రైలువేకంపెనీ వారిచే నుపక్రమింపబడి పూర్తిచేయబడు ననియు తెలిపిరి.

మండలసభలు - మన విధులు

తరువాత నారు మండలసభల విధులను వివరించుచు ఇట్లు నుడిపిరి. జిల్లాసంఘములద్వారాను ఉపసంఘముల మార్గ మునకు ఏదావిపాదవునను రాజకీయవిషయములచర్చింపబడు చుండుట యావశ్యకమై యున్నది. ఉపసంఘములు ముఖ్య గ్రామములయందు స్థాపింపబడవలయును. విద్యాధికులు, దేశాభి మానులు, మాతృసేవాతత్త్వముల అట్టి సంఘముల దర్శించుచు సంఘములయందును బయటకు ఉపన్యాసపరంపర లిచ్చుచుం డవలయును. కరపత్రికల మూలమునను నూతన రాజ కీయాంశముల ప్రకటించుచు నుద్బోధము గావించి తిరోపాత ములై యున్న బాహ్యతత్త్వల నుద్బోధింపవలెను.

అచ్చుకూటములు - నాన్దాపత్రికలు

పిమ్మట పీరు నాన్దాపత్రికల యుపయోగమును ప్రశం సించి, వానికి పాధకముగానున్న ముద్రాకాశనమును గూర్చి నూచించి ఆకాశనము నిటీవల "దేశమాత"నై ప్రయోగించుట ను గూర్చి ఇట్లునిది. బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము గారివంటి ఘనుడు నిర్దోషి యాచట్యమున నిర్బంధింపబడవలసి వచ్చెను. ఆంధ్రపాఠశ్రయము ప్రధానధర్మము వాక్యాంత్యము. నిర్భయముగా తన మనోగతాభిప్రాయములను వ్యక్తపర చుట స్వాతంత్ర్యమునకు మొదటిపెట్టు. అట్లుని ప్రభుత్వము వారుగాని ప్రజలుగాని హర్షింపని చెడు ఊహల బయలుపర చుట కాదు. కాని యంతర్గతములుగాకుండ మనోగతములు బహిరప్రవృత్తి గలవానిగా జేయుటయే షేమయని రాజనీతి వేత్తలు యోచింతురు. అందువలన నాన్దాపత్రికల స్వాతంత్ర్య మునకు ప్రతిరోధకమున చట్టమును మార్చివేయుటయును అంతవఱకు అనుకంపతోడను నూత్నవృత్తితోడను వానివలలు చేయుటయు సత్వావశ్యములు.

ఆంధ్రోద్యమము

ఆంధ్రోద్యమము వెలుగడి నాలుగువత్సరము లయినది. ఇక్కాలమున మహావాయము లన్నియు నతి త్వరితగతి జరి యించుచున్నవి ఎడెడలను నిరుపమాన సంరంభములు ప్రజల్లిలు చున్నవి. ఆంధ్రోద్యమముగూడ నై వివరించినదీని బాహ్యవి కాన సముద్యమముని యెంచదగినదై యున్నది. ఇయ్యది యెట్టి దియో చర్చించునననను గడచినోయినది. ఆంధ్రుల హృదయ ములప్రబలముగా నాకర్షించి మహాజ్యోమనమహోద్యమముల సాధింప జేరించుచున్నది. "ఉన్నతాదర్శముల బ్రదర్శించినది. యాదోభ్యము గావించినది. ఆంధ్రుల సముద్ధరణము ఆంధ్ర మహాజన హృదయమున జెలినుపవలినది. నాంధ్రోద్యమము ప్రప్రథమముండియు రాజకీయ స్వాభావికముగలదిగా నుండి సాంఘికశక్తులను బలపరచి సర్వసంఘముగ నన్ని తెఱగుల నభివృద్ధి నెంపుజేయుటగాను ప్రయత్నించుచున్నది." దేశీయమహాభవారు ఆంధ్రమండలములకు ప్రత్యేకము స్థానికసభను ప్రసాదించియుండిరి. చెన్నపురిలో నాంధ్రుల పురోభివృద్ధికి వలయు బ్రహత్మముల సాగింప నూతనసంఘ మేర్పడినది. ఇట్టి తగుణముకందు మన మందఱము మిక్కిలి యున్నాహముగలిగి మాతృసేవజేసి కృతకృత్యులము గావలసి యున్నది.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్ర సారస్వతమహిమనుబట్టియు నాంధ్రజన ప్రాముఖ్యమును పునస్కరించుకొనియును నాంధ్రదేశ విస్తీర్ణ తను బట్టియు ప్రత్యేక మాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ ముండ వలెనని నామిత్రులగు గౌ. భూపతిరాజు నేంకటపతి రాజుగా కొక తీర్మానమును కానన సభలో నుపసాదించిరి. ప్రస్తుతము విశ్వవిద్యాలయమువలన విద్యాభివృద్ధి తగినరీతిని జరుగుటకు ఆవశ్యకమై యున్నదనియును మైసూరు సంస్థానము ప్రత్యేకము విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించియుండుటను తిరు వాన్కూరు సంస్థానముగూడ నీయుద్యమము శ్రద్ధతో బూనబడియుండుటను దేశీయసం దంబట విద్యావ్యాప్తికొఱకు ననేక విశ్వవిద్యాలయము లుండవలయునని దొరకనమువారి వలనగూడ బాగుగ గ్రహింపబడియుండుటను ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయ మచిరకాలములోనే మూర్తీభవంపగలదని సన్ను వచ్చును. దొరకనమువారు సునకు విశ్వవిద్యాలయము స్థాపింప దగినన్ని కళాశాలలు గానరావని నూచించిరి. ఉన్నవి

చాలును. మనప్రభువుల యాదాద్యమున నింకను వెడలనున్నవి. శ్రీపతిరావురాధీశ్వరులు కాకినాడకాలేజిని శ్రీ పద్మామిడి ప్రభువద్దము అప్పటి కాలేజిని ప్రభువతరగతికి నెంపుజేయ నుద్యమముల యున్నవారని విని సంతసించుచున్నాము. శ్రీ బొబ్బిలి సంస్థానమందలి హైస్కూలు మొదలగు నవి యుత్తమవిద్య నేర్పు కళాశాలలుగా మార్పబడునని నూ చించుచున్నాము. జిల్లా ముఖ్యపట్టణములగుల రెండవతరగతి కళాశాల ప్రభువతరగతికి నెంచుట యావశ్యకమై యున్నది. ఉత్తమవిద్య యెంత మలభ సాధ్యముగ జేసిన సంత మేలుగలదు. ఎన్ని కళాశాలలును సం మేలుగలను. ఎన్ని కళాశాల లున్న నందరు విద్యాభ్యాసములు జేరుదురు. కాన కళాశాలల యున్నటి త్వరేదు. ఈ కొంతను కొలది కాలములో దీర్చి వయెడల నాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు పునాదులను వృక్ష పరచిన విధమగును.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

"ఆంధ్రమండలముల యాభివృద్ధి వింతవరణము లన్నియు కేంద్రీకృతము లగుచు ప్రత్యేకరాష్ట్రరూపము నున్నదని కొలదికాలములో నిర్ధింపవలయునట్లు గన్నట్లుచున్న వి. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు బావిరాజ్యాంగ చిహ్నములు గావలసి యున్నవి. ఆంధ్రుల ప్రత్యేకవ్యక్తి వికాసమునకును నైకకళకర్తృత్వాహవాప్తికొఱకును ఆంధ్రబాహ్యుల స్వాభా వికవరణాను మహోదయప్రాప్తిని ప్రత్యేకరాష్ట్ర మత్యా వశ్యకమని నిస్సంశయముగా జెప్పవచ్చును. ఉద్యోగము లరపి కాదు, గంచవలకు నినిసికాదు, పరలజూచి రోసికాదు, ఇత రులయెడ కనుమానికాదు, ఆంధ్రమండలి ప్రత్యేకరాష్ట్రమును గోరుట. ఆత్మీయగౌరవ సముద్ధరణమునకును నాంధ్రబాహ్యుల తత్త్వవికాస సంధరణమునకును మాతృదేశక దివ్యనామ సం స్మరణమునకును హేతుభూతముగా భారత వసుంధరా దేవి కాధరణముగా నాంధ్రరాష్ట్రము వాంఛితమైనది." రాజనీతి నిపుణులు దిగ్విద్యుత్తిగలవాడై భారతీయుల యుత్త మాదర్శ ప్రభావీప్రములయిన మహాత్మాగ్యముల యెడ సాను భూతిన ఆదరభావమును జూపుచు దైవికయొగ నాంధ్రయ హృద్యంతంబగు నమూల్యన్యాసమైన భరతఖండము నాత్మీ య గౌరవోచితముగు నష్టాశము నధిష్ఠింప సముద్ధరించి రాశ్యతకై సంపదల బడయుదురుగాక! వైమరంతురు దో డ్పడి మన మాతృభూమి యన్ని విధముల నెంపుగాంచి యాం ధ్రయ సామ్రాజ్య ముజేరుకుటమందు నాయకత్వమై నిజప్ర థల దిక్కుల నెలకొల్పుచు తేజస్విగటుల జేయుగాక యని నేడుకొనుచున్నాము.

వార్తాశ్రయసభ

వార్తాశ్రయసభ:-అచిరకాలముననే యీసభ గూడలూ రులో జరుగును. ఆసభయమునందు చర్యకుగాను ఒకనొక విలేఖను డ్రీకింది మూడవముల నెనెచ్చుచున్నాడు:- (1) ప్రతి సభ్యునకు ప్రభువునున తనప్రత్యులకు నేడమును చెప్పి యనం తమున సంస్కృతి వాచ్చుయమున పరిశీలింప జేయవలయును. తరువాత స్థానికములగు భాషల కర్మనిష్ఠజేయవలయును. (2) విద్యాభ్యాసము పూర్తియైనవెట్లుట కొంతకాలము బ్రహ్మ చర్యమున జరిపి విద్యాభ్యాసమునాశ్రయమున జేరవలయును. నివాసమునకు పూర్వము తన గురువుయొద్దనుండి గృహస్థ విధుల నిర్వహింప చచ్చుదని ఆత్మతాపత్రమును పొందవలయు ను. (3) గృహస్థ గురుత్వమును తప్పు యితరవృత్తినినను రింపగూడదు. (4) తనకంటె విక్రమశాసిత యాతకు అధికారి యగుచో అట్టి న్యాయస్థానమునకు గృహస్థు రాగూడ దు. (5) నిత్యాన్ని హోత్ర నిరచునై యుండవలెను. (6) మత సంబంధమును కన్యల నడపునపుడు సంస్కృతబాష నుప యోగింప వలెను గాని స్వేచ్ఛభాషలను వాడగూడదు. (7) ప్రతి గృహస్థును తన దీనిత కాలమున నొకటిరెండు యోగ ముల నెనెచ్చవలయును. (8) వర్ణాశ్రమ ధర్మమును గూని యాట్టివాడధర్మశాస్త్రమైనచో గృహస్థు అట్టిసమా నేతముల తొగ రాదు. వర్ణాశ్రమ ధర్మముల బండించువానితో గృహస్థున కేట్టి సంబంధమును నుండగూడదు. (9) తల నరియగనే వాన ప్రధ్యమును స్వీకరింప వలయును. (10) కొంతకాల వియోగశ్రమ మున నుండి సన్యసింప వలయును. (11) తగిన కారణము లేనిది చెప్పవలెన చుదిరెండు ఆశ్రమముల స్వీకరింపనిచో ఇట్టివానిని బహిష్కరింప వలెననె. ఈతని యుత్తరక్షియల కెవ్వరును నెల్లరాదు. (12) వాస్తవప్రభువు అట్టి వైరాళులు కించము మున్నగునవి యుండగూడదు. ముద్దియెత్తుక జీవించవలయును

ఆంధ్ర మహాజననభ

సామితి సంగ్రహము

రానున్న ఆంధ్రసభలో నుపపాదించబడిన తీర్మానములు, స్వేచ్ఛా పురమండలమున 12-5-17 న జరిగిన ఆంధ్ర మహాజన సామితి సంగ్రహముయొక్క కార్యక్రమము:

హాజరైనవారి పేర్లు.

- 1. ఎంగోలు వేంకటేశ్వరయ్య పంతులుగారు అధ్యక్షులు, 2. కొ. లక్ష్మణరావు పంతులుగారు, 3. కె. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, 4. యస్. శివరామయ్య పంతులుగారు, 5. చోడగుడి వేంకటాద్రి పంతులుగారు, 6. పరాంతకం శ్రీరామమూర్తిగారు, 7. యానాదిశెట్టిగారు 8. వె. సుబ్బారావుగారు.

1. తెలిపిన విషయములు:— సుబ్బారావుగారు తెనాలి లక్ష్మణరావు పంతులుగారిని తెలిపిన విషయించి ఈనెల 25-వ తేది లోపుగా వారి నివేదికమును పంపుటకు వారిని కోరుచున్నారు.

2. భూమి గారి నివేదికములు:— ఈనివేదికములను చదివి వారి యభిప్రాయములను తెలియజేయవలసినదిగా కొ. లక్ష్మణరావు పంతులుగారిని కోరుటకు తీర్మానించడమైనది.

3. చేతయినహాజరసభ సామితి సంగ్రహమువారు ఆంధ్రులను ప్రత్యేక కాంగ్రెసు కమిటీని యిచ్చుటకు చేసిన తీర్మానము:— ఇదిచరలో ఆఫ్ యిండియా కాంగ్రెసు కమిటీవారు తీర్మానించిన నిధమున తెలుగుజాతి 11 టికెట్ ప్రత్యేక కాంగ్రెసు గుర్తింపు కొండవలయునని కాంగ్రెసువారు తీర్మానించినయెడల ఆంధ్రమహాసభ కాంగ్రెసు చట్టముల ననుసరించి రాష్ట్రీయతగా మారవలయునని ఈసభవారు యభిప్రాయము.

చిత్తుతీర్మానములు.

4. చేతనానిరచుట ఆంధ్రులలో ప్రఖ్యాతిరచించిన శ్రీవేంకటగిరి సుహృదాచార్యులు, శైవాద పట్టాభిరామశెట్టిగారు, బొమ్మరాజు నాగయ్యగారి మరణమున కీసభవారు చింతించుట, వాగల కుటుంబములకు తమ సానుభూతిని వెలుపుచున్నారు.

5. శ్రీవేంకటగిరి రాజుగారు స్వేచ్ఛాపంతులగల వేంకటగిరిరాజువారు యున్నత పాతశాలను కళాశాలగా మార్చుటకు వారిపట్టాభిషేక మహోత్సవ సమయమున వాగ్దానము చేసినందులకు యాసభవారు కృతజ్ఞత వెల్లడించుచున్నారు. సభ్యుల యింతతత్వంలో యాకార్యమును వెలుగుటకు ప్రార్థించుచున్నారు.

6. ప్రస్తుత మహాసంగ్రహములో ఆంగ్లేయులకును వారి మిత్రులందరికిని విజయము కలుగుటకై యాసభవారు చేపురి ప్రార్థించుచున్నారు.

7. వైట్సు సామ్రాజ్యమునకు విధానము కలుగుటకై ప్రజలు యవ్వనప్రయత్నము చేయుటకు వైశ్యములో యధిక సంఖ్యాకులగు జేరుటకు యాసభవారు కోరుచున్నారు.

8. చెన్నరాష్ట్రమున కరతలకు శిక్షణ విద్యాభివృద్ధికి ఒక విశ్వవిద్యాలయము వారియందొంగున ఆంధ్రదేశమునందు విద్యావ్యాప్తికొనకున ఆంధ్రజాతీయ పరిష్కారాభివృద్ధికిని శాస్త్రముల మొక్కయు విశ్రేణియొక్కయు ఆంధ్రభాష మొక్కయు ప్రత్యేకాభివృద్ధిని గావించుటకును, సామ్యమైనంతవరకు మాతృభాష వాగ్దాన విద్యావ్యాప్తికి సాధకము కాదనిన నొక విశ్వవిద్యాలయమును దొరకమువారు స్థాపించవలెనని యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

9. విద్యావ్యాప్తమునకును భావములు భాగముల తెలియజేయుటకు సామ్యమైనంతవరకు భాషా సంబంధములేని శాస్త్రములను సాకాశానిరతి తీర్చి కట్టినను దేశభాషలలోనే బోధించుట సమంజసమునను యాసభవారు యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

10. (క) ఇంగ్లీషు బాలికా పాఠశాలలందు దళితులను విద్యావిధానము ప్రేరేపకము లేకపోవుటవల్ల నిష్పత్తి కంటే త్రిలయంబు ద్వైతకాయ్యుగ వ్యాపించుటకును సంత్సృతి కర్తనుగనుండుటకును అవసరమైన ఏర్పాట్లను గూచించుటకును తగిన విద్యావిధానమును తెలుపుటకును అధికారులును, అనధికారులును కలసి యొక సంఘ మేర్పాటు చేయవలసినదని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

(చ) త్రిలయం దున్నవిద్య వ్యాపించుటకు సాధ్యమయినంత త్వరలో తెలుగుజాతిలోని ప్రధానపట్టణములందు వారికి మరొకన్ని యాశ్శత పాఠశాలల స్థాపించుట యవసరమని యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

11. యుద్ధసమయములందు హైందవదేశక్షణ సైన్యమును నిర్మించుటకు పరిపాలకు లవలంబించిన విధానములను

గడించుచు జాతి కుల మతభేదములేకను సామ్రాజ్య పౌర యోధులుగ భారతీయులు జేరుటకు తగినరీతిని యావలమును శాస్త్రముగ నిర్మించ యాసభవారు కోరుచున్నారు.

ఈ యోధులను జేర్చుకొనుటయందు యూరపియను ప్రజలకును భారతీయులకును సమాన ప్రతిపత్తి గౌరవములను గల్పించుట యవసరమనియును, తగినప్రాయముగల యాంధ్ర యువజనులను దేశసంరక్ష బలమునందు చేరుటకు ప్రోత్సహించుచు ప్రత్యేకాంధ్ర పూలమును నిర్మించుట వాంఛనీయమనియును తలచుచున్నారు.

దేశసంరక్షక బలమునందు చేరుటకు దగినప్రాయమును 40 సంవత్సరములవరకు వెంచుట యవసరమనియు నమ్ముచున్నారు.

12. బాలభద్రాద్వయమునకు ప్రభుత్వమువారు చూపిన సానుభూతికి సంకేతింపుచు వాంధ్రదేశమునందుగల విద్యాప్రతిష్ఠాపనాధికారులను యాయుధ్యుల వ్యాపకమునకు తోడ్పడవలయునని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

13. 1. యుద్ధానంతరము ఏర్పడగల సాంఘాతిక సామ్రాజ్య నిర్మాణమునందు సామ్రాజ్యమునందలి యంతరభాగములతోసాటు భరతఖండమునకును సమానహక్కులను గౌరవ ప్రతిపత్తులను గలుగుటకు లేర్పాటు చేయవలయుననియును

2. ప్రస్తుతము చునదేశమునందుగల రాజ్యాంగ విధానములందు ప్రజాస్వాంత్యమునకును ప్రాబల్యమునకును తగిన సౌకర్యములు లేనందున సామ్యమైనంతవరకు భారతీయులకు స్వపరిపాలన మొసంగెదమని శ్రీజార్జి చక్రవర్తిగా నొక రాజశాసనమును ప్రకటింపవలెననియు

3. లక్ష్మణపురమునందు 1916 సం॥ం డిసెంబరునందు సమాజేశమైన జాతీయమహాసభయను, మహామృషీయ మహాసభయను నామోదించిన స్వపరిపాలనా సంస్కరణ విధానమును, సామ్రాజ్యశాసనసభా ప్రతినిధులు 19 గురు రాజప్రతినిధికి సమర్పించిన, విన్నపమునందుగల సంస్కరణ విధానములనైనను వెంటనే యమలునందు పెట్టుట అవసరమనియును

4. స్వపరిపాలనము ప్రయోజనకారిగ నుండుటకు హిందూదేశమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజింపవలెననియు

ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

14. క. పరిపాలనా సౌష్ఠ్యమునకును ప్రజాసౌకర్యమునకును స్వపరిపాలనా దర్శములు ఫలించుటకును తత్ఫల ప్రాప్తికి అవసరమైన కార్యవ్యవస్థలను నాచరించుటకును సామ్యమైనంతవరకు రాష్ట్రీయవిద్యాలయ భాషాప్రయుక్త పద్ధతి ననుసరించి యుండవలయును.

చ. చేయవలసిన విషయించిన స్వపరిపాలనాదర్శములు ఫలించుటకును, 1911 సం॥ం ఆగష్టు 25-వ తేదీన ప్రకటించిన రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము సాధకమగుటకును రాష్ట్రీపాలనా విధానము అపద్ధతి ననుసరించి యుండవలయును.

ట. కావున ఆంధ్రమండలముల నన్నిటిని ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నేర్పేరుట యుక్తమని అత్యావశ్యకమును గావున యుద్ధానంతరము సామ్యమైనంతవరకు ఆట్టి యేర్పాటును చేయింపుదని ప్రభుత్వము వారిని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

15. ఆంధ్రేశ్వరదేవాలయ వైశిష్ట్య కళలకు చేతిపనులకు సాయము చేయుటకును, వ్యవేశికవిస్తాపనలకు ప్రోత్సహపరచుటకును, బాల్యము విద్యావేతనముల మొసంగుటకును ఆర్థిక విచారణ జరుపుటకును ఒకనిధిని సమకూర్చవలెను.

16. ఆంధ్రదేశములోని హ్యూమినిటీ పట్టణములందు ప్రారంభవిద్యను నిష్పంధమున ఉచితముగను చేయుట అవసరమనియు ఈవ్యవస్థల నవలంబించు మునిసిపాలిటీలకు ఒక ప్రత్యేకసభ గావించి అందుకగు ఖర్చులపై పన్ను విధించు అధికారము మొసంగవలెననియు ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

17. దేశీయ మహాసభకు శాఖగా ఆంధ్రరాష్ట్రీయసంఘమును నిర్మాణము చేయుటనుగూర్చి అభిలభారత స్థాయి సంఘమువారు తమ యాహ్వానమును తెలిపినందులకు సంకేతించుచు దేశీయమహాసభవారు దానిని అంగీకరించి సభానిబంధనలను తగురీతిని మార్పుచేయుదురని కోరుచున్నారు.

18. ఈసభలోని మాడవతీర్మానము.

19. విద్యావ్యాప్తమునందు ప్రకృతానందము విద్యాలయములను జేర్చుపద్ధతిని త్వరితమున కిది తరుణమనియు ఇంజనీరింగు మొదలగు విద్యలభ్యందు తెలుగు మండలముల లోపములు దీర్చుటకు ఆంధ్రదేశమునందు ఇంజనీరింగు కళాశాల వైద్యకళాశాల వ్యవసాయకళాశాల వాణిజ్యకళాశాల అటవీ

కళాశాల మున్నగు కర్మవిద్యాలయములను స్థాపింపవలయుననియు ప్రభుత్వమువారిని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

(20) (క) ఆంధ్రదేశములోని వివిధవేదాదాయధర్మాదాయములను సరిగ్గా పాలించి సద్వినియోగమునకు తెచ్చుటకై తగినకట్టుదిట్టములతో భరతఖండమున గాని సంఘమునుగాని ఏర్పాటు చేయుట అవసరమని ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

(చ) దేవాలయములతొలుతు ఖర్చులు పోగా నిలువ సామ్యము విద్యావిషయములకు ఉపయోగించుటకు దగిన చట్టములను ఏర్పాటు చేయగలందులకు ప్రభుత్వమువారిని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(21) ఆంధ్రదేశమునందు వివిధ పరపతిసంఘములను స్థాపింపవలసినదనియు విశేషమాలంధనముతోను డిపాజిట్టుతోను ఇదివరకును సంఘములను వృద్ధిచేయుటకును పరపతి సంఘాద్యులూభములను ప్రజలకు తెలియజెప్పట అవసరమని ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

22. విద్యాధ్యయన రాజకీయమహాసభలకు వెళ్ళునాడదను నిషేధశాసనము వ్యాధివిద్యముగను దేశాభివృద్ధికి భంగకరముగ నున్నదిగాన నట్టి శాసనము నిష్పంధముట యవశ్యకమని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

23. మతబోధ విద్యావేత్తలు విధానమునందు ఒకభాగముగా నున్నట్టియు దొరతనమువారి నుండి సహాయమును బొందుచున్నట్టియు విద్యాలయములందు చదువుచున్న విద్యార్థులు వారి పాలకుల అభ్యంతరమును యెడల నితర లాభములు చెడకుండ మతసంబంధమైన పాఠములను చదువవలయునను నిష్పంధ ముందరాదని ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

24. 1910 సం॥ ముద్రణాశాసనము ముద్రణాయంత్రాల యముల వ్యాపకమునకును వార్తాపత్రికా స్వాతంత్ర్యమునకును విజ్ఞానవ్యాప్తమునకును భంగకరముగాన ఈశాసనము వెంటనే రద్దుచేయుట కీసభవారు కోరుచున్నారు. ఈశాసనము ఆంధ్రదేశమునందు వ్యాపింపజేసి "దేశమాత"నండి ధరావరము గోరి నందులకు ఈసభవారు వారి యసమ్యుతిని చూపుచున్నారు.

25. హిందూదేశమందలి కాననిర్మాణ సభలయందు ముఖ్యముగ చెన్నపురి శాసన సభయందు దొరతనమువారు ప్రజాప్రతినిధుల హక్కులను తగ్గించుట కిటీనల చేయుచున్న ప్రయత్నము లన్యాయములని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు. చెన్నపురి రాష్ట్రీయ శాసన సభాధ్యక్షులైన శ్రీ వెంట్టండు ప్రభువువారు వారి కధ్యక్షులుగ గల విస్తారాధికారమును ప్రజాప్రతినిధుల హక్కులకు స్వాతంత్ర్యములకు భంగము కలుగజేయుటకు మహాయోగించినందులకు సభవారు దృఢముగ వారి యసమ్యుతిని వెలుపుచున్నారు.

కుమ్మగోగమున కమూల్కముగు మందు. ఇది మిగుల హాశ్వశ్యకరముగు భండు. పది పదియెగు రోజులు రాయుటకున తెల్లని చుచ్చులు, అట్లుకాక చిర్రమునై చురి యేబిధమైన రంగులను నిర్మాలముచేయును. ముఖ్యముగా నీహాగమునకు జాగ్రత్త దీసికొను (భారతగు) మంది దియే. (783) దీనివెల. టిన్ను 1-కి రూ. 4-6-0 అంచె మాలివేర. Dr. W. N. Dixit, Merchant, Poona City.

నిలమేఘము, తిరుమంత్ర తాత్పర్యసంగ్రహము.

ఈ రెండు గ్రంథములు తెనుగున అచ్చువేయబడి యున్నవి. మొదటిది జ్ఞానమును కల్పించు అర్చిరారి మార్గమును తెలియజేయుచున్నది. రెండవది అత్యుజ్జీవిండు ఆచార్య శిష్యుక్రమమును తెలియజేయుచున్నది. మొదటిదాని వెల అ. 0-2-0; రెండవదాని వెల అ. 0-10-0. విచారాచారి వేరు PARAKALUN & Co., No. 20, K. S. Tank Street MADRAS.

ప్రొఫసరు రామమూరి నాయుడు

గారి ప్రోగ్రాము.

				దివములు
తెనాలి	11-5-17	18-5-17	3	"
ఏలూరు	14-5-17	17-5-17	4	"
రాజమండ్రి	18-5-17	21-5-17	4	"
రెంటపాడు	20-5-17	22-5-17	3	"
తణుకు	24-5-17	26-5-17	3	"
అత్తిలి	28-5-17		1	"
ఆకుపేడు	20-5-17	31-5-17	2	"
భీమరం	2-6-17	3-6-17	2	"
నరసాపురం	5-6-17	7-6-17	3	"

17-వ బొంబాయి రాష్ట్రము

మహాసభ

17-వ బొంబాయి రాష్ట్రము మహాసభ బొంబాయియందు ఈనెల 12-వ తేదీ మధ్యాహ్నము ప్రారంభమయ్యెను. ప్రేక్షకులు ప్రతిభలు వెక్కిరింపు సభకు విచ్చేసిన గౌ. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు సభాధ్యక్షులుగ నుండిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు ఎన్. పి. పటంకరుగారు సభవారికి స్వాగతమును సాగించిరి. ఆధినివేశన ప్రతిభలతోడ సమానముగ గౌరవములతో తమ ప్రతిభలనుగూడ సామ్రాజ్యమునందలి ప్రజలకు సమవాయకముగా చేయుటకు భారతీయులెంతయు సంతసపడిరి. హిందూదేశ ప్రతిభలుగ దొరతనమువారిచే నియోగింపబడిన మహాసభలు హిందూదేశ యాదరగౌరవములకు పాత్రయై యున్నందున ఇటులై కాలమునకునైన తలచుటయందగ్గము. ప్రజలెన్నకొనినవారి నాయకులై యితరరాష్ట్రములందు పాలనముజరుపుచుండిరి. హిందూదేశమునూత్ర మట్లు గానున్నది. దొరతనమువారెన్నకొనిన యాదర ప్రజలకు ఇట్లుండే యుండవచ్చును. కనుక శాసనసభకు సభ్యుల నెట్లు ప్రజలు నియోజించుకొనుచున్నారో, అతితీవ్ర సామ్రాజ్య యుద్ధసభకు వారు తమ ప్రతినిధుల నెన్నకొనవలయును.

భారతీయుల ప్రతినిధిగ నిండియామంత్రి సామ్రాజ్య సభయందు నిలుచుటకంటె యసందగ్గ ముండే నేరదనిరి.

అనంతరము గౌ. శాస్త్రిగారు హిందూదేశపు భావి రాజ్యాంగ స్థితినిగూర్చి ముచ్చటించిరి. యుద్ధానంతరమున అధినివేశనములను స్వతంత్ర రాష్ట్రములుగను సామ్రాజ్యమున నొక భాగముగ హిందూదేశముననుపరిగణించి వానికి విదేశ రాజ్యాంగ వ్యవహారతీర్మానమున నుచితాధికారము లొసగబడును. ఇట్టి తీర్మానము సామ్రాజ్య యుద్ధ సభయందు జరిగినది. ముమ్మందు గూడ హిందూదేశమును అధినివేశనములకంటె తక్కువదశలో నుంచ నెంచితిరా? లేక హిందూదేశ రాజ్యాంగమున నేమార్పునచేయక అధినివేశనములతోపాటి దేశమునకుగూడ సమాన స్థాన మియ్యబడునా? హిందూదేశమునకు వోటుండి ఆ దేశ మింగ్గాండు పక్షముననే యెల్లకాలము వోటు నియోజనమైనది వోటుండిన ప్రయోజన మేమి? హిందూదేశాధినివేశ సమానత్వము నాయమాత్రమే యగును. సామ్రాజ్యసంఘము విషయమై భారతీయుల తాత్పర్యముగ నున్నారని, స్వపరిపాలనమందు నిమిత్తము వారు తమయోగ్యులైన వినియోగించుచున్నారు. దేశీయ రాజ్యాంగమునందు భారతీయ ప్రతినిధులకు సాధికారము లేదు. అట్టి సందర్భమున సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించిన విషయ తీర్మానమున నెట్టి యధికార మున్నును ప్రయోజనము లేదని భారతీయులు నమ్మియున్నారు. స్వపరిపాలనము సిద్ధించిన యనంతరమున విదేశ రాజ్యాంగమునందలి హక్కులను వారు మరల సంపాదించుకొనగలరు.

యుద్ధ గమనికను హిందూదేశ మత్యాత్రమున నాయుచున్నది. తమపాలనలోనిన తాము విశేష వెతలపాలగుదుమను నమ్మకము భారతీయులకు పూర్వముగ నున్నది. సంకరాష్ట్రములవలెనే హిందూదేశముగూడ యుద్ధానంతరమునమార్పులకొందును. వారివలెనే మనకును ముమ్మందు ప్రదర్శములున్నవి. రాజ్యాంగ ఏర్పాటులయందు మార్పులొనర్పవలయును. నాగరకతాప్రధానములగు స్వాతంత్ర్యులకుగల పాత్రాధ్యక్షులు పోరాడుచున్నారు. ఈ సుగుణముల యందలి మన పాలునకై మనము పోరాడవలసియున్నది. శాసనసభలయందు మీ యభిప్రాయముల వెల్లడించుకొనవచ్చునని యొకానొకరనిరి. కాని యిట్టిస్వాతంత్ర్యము మనకు చాలదు. రాజ్యాంగ వ్యవహారనిర్వహణాధికారము మనకు కావలయునని శాస్త్రిగారు నుడిచిరి.

తీర్మానములు.

సభవారు 13-వ తేదీని మరల సమావేశమైరి. మిత్రమండలి వాకిటివల మెనపాటేమియూ అవిగాము రంగములందు సమకూడిన విజయములకు కాన్పరెన్నవారు సంతసించిరి. అమెరిక సంయుక్త రాష్ట్రముల మిత్రమండలిం జేరుట యంతాహకారణము. భారతీయులు రాజభక్తియుతులై యున్నారు. తీర్మానమును చక్రవర్తి కనుపనధ్యక్షుల కధికారమియ్యబడినది. యుద్ధరణమునకు సంబంధించిన తీర్మానాంతరమున స్వపరిపాలన తీర్మాన ముపసాదించబడెను. బాల్కన్ జయకర్, లోకమాన్య తిలకుగారు మున్నగు మహానియులు తీర్మానము పక్షమున మాట్లాడిరి యనంతరమున, సభ్యులు యుద్ధానంతర సంస్కరణములగుర్చి రాజప్రతినిధి ఇండియామంత్రి కనిపిన బాబును ప్రదర్శింపవలసినదని మరియొక తీర్మానము దొరతనమువారిని హెచ్చరించుచు చేయబడినది.

స్థానిక వార్తలు

బళ్ళారి సరసవినివీసన సభ:— బుధవారము

సాయంకాలము 5:30 గంటల కి సభవారు “క్రిక్టెట్” అను నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

సిటి మ్యూనిసిపల్ బిల్లు:— గత నెల 21-వ

తేదీని వి. శాస్త్రిగారు సమావేశమై చిత్తు శాసనము మరల చర్చించబడెను. కమిషనరులచర్చ ముగియలేదు. సభ 28-వ తేదీకి విరమింప బడెను.

మదరాసు వైద్యపరిషదము:—డాక్టరు ఫిలిప్సు

గారు జనిపోయినందున పరిషదమున నొక స్థానము ఖాళీ అయినది. ఆ స్థానమునకు నియోజింపబడె ఎన్. పి. రామస్వామి నాయుడుగారు నిలుతురు.

పరశువాకము యునైటెడ్ క్లబ్బు:— మొన్నటి

సాయంకాలమున టి. ఆనందరావుగారి యధ్యక్షతక్రింద క్లబ్బు వారు వార్షికోత్సవమును జరిపిరి. ఉపన్యాసములు ప్రమాసన ప్రదర్శనము మున్నగునవి జరిగెను.

డవుటను కళాశాల:— యుద్ధనిధికి సహాయము

చేయు నిమిత్తము కళాశాలవిద్యార్థులచే నిర్వహింపబడిన విద్యార్థుల మూలమున చాల నైకము వచ్చినది. వేసవి నెలవుల యనంతరమున మరియొక ప్రయత్న మింతకంటె విరివిగ జరుపబడును.

ఆత్మహత్య:— ఈనెల 11 వ తేదీని పరశువాకం

హైకోర్టు 94 వ నెంబరు ఇంటిలోనుండు (25 ఏండ్లవయసు) యతిరాజులు నాయుడుగారు మనోవ్యాధిపడితలై కత్తితో పొడుచుకొని ఆత్మహత్య చేసికొనబోయిరి. పొడుచుకొనిన వెనుక ఆయనకు ఆసుపత్రికి తీసికొనిపోయిరి గాని కొలది కాలములో మరణించిరి.

అమరావతి సెంట్రల్ హిందూ విద్యా

లయము:—నై విద్యాలయములో గత ఆదివారమునా జాతకసభ ఎమ్. సాంబశివరావు నాయుడుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. తత్సమయమున బళ్ళారి రిటైర్డ్ తాపాసిల్ దారు కె. జగన్నాథయ్యగారు సభ్యులుగూర్చి యుపన్యసించిరి.

రాయపురము ఉచితపతన మందిరము:—

ఈ నెల 12-వ తేదీ శనివారమునా సాయంకాలము 6-30 గంటలకు మన్నాపుస్వామికోవలనంద 41-వ నెంబరు గృహములో ఎం. పి. ఎన్. పరమజ్ఞానిశెట్టిగారు పతనమందిర యుపయోగములను గూర్చి యుపన్యసించిరి. లక్ష్యవర్ణన నాయుడుగారు రధ్యక్షత వహించిరి.

పత్రికా సంపాదకుని మరణము:— మదరాసు

తైమ్స్ పత్రికకు రాత్రి సంపాదకుడు జి. బి. బాల్కలిగారు మొన్నటి రాత్రి చనిపోయిరి తెలియజేయుటకు చింతిలుచున్నారు. వీరు అంగ్లో ఇండియను కుటుంబమున జన్మించిరి. చాలకాలమునుండి వార్తాపత్రికా సంబంధము కలవారు. వీరికి ప్రస్తుతము 70 సం. వయస్సు.

తిరువళ్ళిక్కేణి అన్నదానసమాజము:—ఈస

మాజము పక్షమున గతమాసము 5 వ తేదీని సి. శుబ్బయ్యశెట్టిగారు 50 మందికి, 6 వ తేదీని స్వామినాథ అయ్యగారు 50 మందికి, 7 వ తేదీని తిరువళ్ళిక్కేణి దివ్యజ్ఞాన సమాజమువారు 8 వ తేదీని 100 మందికి 14 వ తేదీని రావుసాహెబు కల్లెన్ శెట్టిగారు 100 మందికి, 15 వ తేదీని కె. రామచంద్ర అయ్యగారు 25 మందికి వీర వారి కన్నదాన మొనర్చిరి.

మదరాసు రయతువారి భూస్వాముల సంఘము

భూస్వాములందరు మొన్నటిదినమున గూడలూరురాష్ట్రము సభాశాలయం దొకసభ యొనర్చిరి. సభకు వి. పి. మాధవరావు గారధ్యక్షులుగ నుండిరి. వ్యవసాయమున వ్యవసాయదార్లను అభివృద్ధి చేయుటకుగా నొకసమాజము నేర్పరచుటయే వైసభ యొక్క తాత్పర్యము. గౌ. చిదంబరనాథ మొదలియారుగారి యధ్యక్షతతో గూడిన సంఘమొకటి యేర్పాటుచేయబడెను. కార్యనిర్వాహకులు మున్నగువారుగూడ నెన్నకొనబడిరి.

ముఖ్యమేజిస్ట్రేటు:— సి. బి. ఎన్. పెల్లిగారు నెలవునొక నిన్నటిరాత్రి ఉదక మండలమునకు పోయిరి. ఈ యుదయమునుండి భాస్ బహదర్ బజ్జల్లా సాహెబుగారు ముఖ్య మేజిస్ట్రేటుగా పనిచేయుదురు.

మోసము:— చెన్నపురి బ్యాంకులో కాడియరు

గానున్న రా. బి. పార్థసారథి అయ్యగారికి వి. తి. గోపాలాచారి అనునతడు 1911 వ సంవత్సరమునందు పనిలోచేరి ఆ సంవత్సరము కారునెలలో ఎ. శింకరాచారి అను వారి నేమింగుబాంకి పుస్తకమును సంగ్రహించి శింకరాచారిగారి సంతకముచేసి 225 రూ.లు తీసికొని తిరువాన్ హారు సంస్థానమునకు పారిపోయెను. ఇటీవల సబ్ ఇన్స్పెక్టరు స్వామినాథయ్యగారు అతనిని పట్టుకొని బంధించిరి. ఈ దినము ముఖ్య మేజిస్ట్రేటుగారికోర్టు ఎదుట పెట్టిరి. కేసు 29 వ తేదీని విచారించబడును.

ఆడిసను కంపెనీలో పనిచేయుచుండిన వడిబేలు పీటరు అను వార లిరువురు నై సికిలు కుపకరించు నిలెండరును దొంగ లింప ఎగూర్చు పోలీసుకోర్టువారు ముద్దయలకు చెరి నాలుగు మాసముల కఠినకక్ష విధించిరి.

గౌ. ఆర్కాటు ప్రిన్సిపాల్ శాఖగారు అహమ్మద్ బాబా అను వాడు నవాబుగారి తాలూకు రు 2000 విలువగల యాస్తి నెత్తుకొనిపోయి తిరువళ్ళిక్కేణి వర్తకుడు ఖునిలూలు అను మార్వాడికిచ్చుచుండెను. అయ్యకొనిన ద్రవ్యము నిరువురు పంచుకొనుచుండిరి. ఖునిలూలుపై పోలీసువారు కేసుచేయ జార్జిటవును పోలీసుకోర్టువారు రాతనికి నెల దినముల క్షి. రు. 205 ల జరిమానా విధించిరి.

కలక్టరు దర్బారు

గవర్నరుగారి యజ్ఞప్రకారము, చెన్నపురి కలక్టరుగారు భాను బహద్రు, మహమ్మదు అజిజుద్దీను సాహెబు బహద్రు సి. బి. ఇ. గారు ఈనెల 14 వ తేదీని పచ్చయప్ప కళాశాలా మం దిర మున, కొందఱికి సనదుల నిచ్చుట కొక దర్బారు జేసిరి. రాజప్రతినిధిగారిచేతను, గవర్నరు గారిచేతను లిరుదులను పొందినవారికి సనదు లియబడెను. కలక్టరుగారు వచ్చినతోడనే మదరాసు సిటీపోలీసువారు బారులుదీర్చి వారిని లోనికి దీసికొనివచ్చిరి. మందిరములో లిరుదులు పొందిన అనేకోద్యోగియులును అనుద్యోగియులును క్రిక్కిరిసి యుండిరి. కలక్టరుగారి ప్రారంభోపన్యాసానంతరమున వారు ఈక్రిందివారికియబడిన లిరుదులనుగూర్చి శెప్పుచు, వారికి సనదుల నిచ్చిరి.

(1) రావుబహద్రు ధర్మవరము శేషచార్లుగారు. వీర్రాంఘ్రులు. పట్టపర్తిపర్తి, న్యాయశాస్త్రములోను, సాంకేతికశాస్త్రములో నుకృతార్థులయిరి. 1889 వ సంవత్సరములో ప్రభుత్వోద్యోగములో ప్రవేశించి 1906 వ సంవత్సరమున ఆసి పైంటు డైరెక్టరుగా నియమింపబడి ఇప్పటివరకు సమర్థుడగు నుద్యోగియని పేరుపొందిరి.

(2) భానుసాహెబు, మహమ్మదు అసాదుల్లాసాహెబుగారు. వీరు గౌరవము గల మహమ్మదీయ కుటుంబమునకు చెందినవారు. 25 వత్సరములు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలునంద కార్యంపుగుమాస్తాగా పనిచేసి కీర్తితో తమపని నెరవేర్చుకొనిరి.

(3) భానుసాహెబు మహమ్మదు అజిజుల్లా సాహెబుగారు. వీరు 1908 మొదలు రసాయనశాస్త్ర పరిశోధకునిగా సహాయోద్యోగిగా నుండి న్యాయబుద్ధిగలి సమర్థతతో పని నెరవేర్చుచుండిరి.

(4) భానుసాహెబు మహమ్మదు జమల్ మోహిద్దీను సాహెబుగారు. వీరు పేరువడిన వర్తకులు. మహమ్మదీయ విద్యావ్యాప్తికొర కనేకసత్కారము లొనర్చిరి. వీరు ధార్మికులు.

(5) రాయసాహెబు జి. వెంకట రంగారావు ఎం. ఏ. గారు. వీరు ఆంధ్రులు. 15-వ త్సరములు పచ్చయప్ప ధర్మములకుకార్యదర్శులుగ నుండి 1904-వ సంవత్సరమునుండి భూస్వాముల సంఘమునకు కార్యదర్శులుగా నుండిరి. గత 25 వత్సరములనుండివారు ప్రతిఆదివారము మొసాలలో మతోపన్యాసముల నిచ్చుచుండుటచే ప్రత్యేక మీ గౌరవ ము నకు పాత్రయైరి.

(6) రావు సాహెబు సి. ఎన్. రామచంద్ర అయ్యగారు. వీరు హైకోర్టు రిజిస్ట్రారుగనుండి 30 సంవత్సరములు క్లిర్కరముగ నేపజేసి, పేరుపొందిరి. సనదులపొందిన వారెవరున రావుబహద్రు సి. శేషచార్లుగారు ప్రభుత్వమువారికి వంద నము లిప్పించిరి.

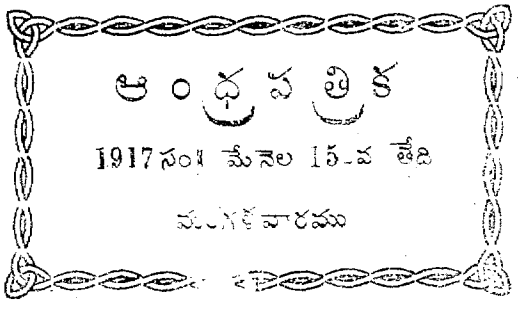
చందాదారులకు విజ్ఞప్తి.

మ.రా.శ్రీ.జి. సత్యనారాయణగారు విజయ నగరమునందు ఆంధ్రవత్రిక పత్రికమున ప్రతినిధిగ నియమింపబడిరి. కావున ఇకమీదట అనుదినము చందాదారులకు పత్రికలను వారే ఇచ్చుచుందురు. ఇకమీదట చందాలు చెల్లించువారు వారితో చెల్లించి వారివద్దనుండి మా ఆఫీసు అచ్చరికకు లను తీసికొనుచుండ ప్రార్థితులు.

వ్యవస్థాపకుడు.

విషయానుక్రమణిక.

విశాఖపట్టణమునందలగ	2,3
ఆంధ్రవత్రిక	4
సాహిత్యవార్తలు	5
ప్రధానవ్యాసము	
వాణిజ్యసభలు - ప్రజలు	6
వాణిజ్యసభలు	7
విరోధానుభవసంగ్రహము	
విదేశీయత్రీవార్తలు	8-9
ముఖ్యమునామములు	10
ఇంగ్లీషుతెలివార్తలు	11-12
జాబులు	13
మరకాలికాభిప్రాయములు	14
విశాఖపట్టణమునందల సంఘసంస్కరణసభ	15

రాజకీయసభలు - ప్రజలు.

లోకమునందు సభాదర్శములు సభోదేశములు యుగ భావములకు యుగ ధర్మములకు అనుకూలముగ నుండును. కాలము పరివర్తనమై చుండునూతనభావోదయం బగుచుండును మత ధర్మములు సంఘవ్యవస్థలు రాజ్యాంగములు యుగ ధర్మమున కనుకూలముగ మారుచుండును. పరివర్తనబలమును భావవ్యాపనము నిరూపించుచున్నది. భావవ్యాపనమునకు మహాపురుషుని దివ్యైశ్వర్యదేశములు సాధనములు. మతసిద్ధాంతములు సంఘనియమములు రాజ్యాంగనిర్మాణములు మహాపురుషులదివ్యభావములతో నారంభములగుచుండును. మహాపురుషులారంభించిన దివ్యభావములు పరిపాటియై జనసామాన్యమునందు వ్యాపించుచు జనాదరణమును బొందుచున్నవి. బుద్ధదేవుడు బౌద్ధమతమును బోధించుట కుపక్రమించినపుడు నూతన మత ధర్మవ్యాపనమునకు కాలము పరివర్తనమైనది. శ్రీరామానుజ బసవేశ్వరీదులు భక్తితత్త్వబోధకు బూనుకొనినపుడు జనులు భక్తిరసపానమును జేయుటకు కాలము పరివర్తనముగ నుండినది. వర్తమానయుగమునందు లోకమునందంతటను రాజ్యావస్థాంతరములు జాతీయస్వాతంత్ర్యవాదము ప్రబలుచున్నపుడు స్వపరిపాలన భావవ్యాపనమునకు కాలము పరివర్తనమైనది నమ్మవలసి యున్నది. వర్తమానయుగము స్వరాజ్యయుగముగ లోకచరిత్రమునందు పరిగణింపబడగలదు. రాజ్యానిర్మాణ మానవ

స్వాతంత్ర్యములను గురించి ముచ్చటించుచున్నాడు. ప్రజలు ప్రజాస్వామ్యత్వమును గోరుచున్నారు. పరాధీనరాజ్యములు స్వాధీనస్థితిని గోరుచున్నవి. మహా సామ్రాజ్యములు స్వల్ప రాజ్య సంరక్షణ సిద్ధాంతము నామోదింపుచున్నవి. లోకమునందంతటను రాజ్యాంగవాతావరణమునందత్యద్భుతమైన ప్రచలన మేర్పడినది. విల్సను లాయుడుజార్జి ఆస్క్విత్తుగారులు మొదలగు వారి ప్రసంగములు దీనికి దృష్టాంతములు. వర్తమానకాలమునందీధర్మమే భరతఖండమునకును వ్యాపించుట సహజము. ఈధర్మమును కఠిన్యజుచుట సాధ్యముగాదు. ఏసభ గూడినను స్వరాజ్య సిద్ధాంతము చచ్చిపబడుచున్నది. ఏవార్తాపత్రికను తెరిచినను స్వరాజ్యవ్యాసములు ప్రత్యక్షమగుచున్నవి. ఇట్టి పరిస్థితులందు మండలసభలందును రాష్ట్రీయసభలందును స్వరాజ్యతత్త్వమును జర్పించుటయందు విచారిత మేమియును లేదు. రాష్ట్రీయసభయందు వి. పి. మాధవరావు గారు చేసిన యుపన్యాసమునందును విశాఖ పట్టణ మండలసభయందు ఆకెళ్ల సూర్యనారాయణరావు గారు చేసిన ప్రసంగమునందును స్వరాజ్యసిద్ధాంతము చచ్చిపబడినది. బొంబాయి రాష్ట్రీయసభయందు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు చేసిన యుపన్యాసమునందును స్వరాజ్య సిద్ధాంతము చచ్చిపబడినది. స్వరాజ్యభావము సకలసభలయందును జర్పించుటవలనను స్వరాజ్యవ్యాప్తికి కాలము పరివర్తనమైనది విశేషమగు చున్నది. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు రాజ్యాంగసంస్కరణములను గురించి ప్రసంగించుచు “మేము కోరునది పరిపాలనస్వాతంత్ర్యము గాని ప్రసంగస్వాతంత్ర్యము గాదు. మేము రాజకీయాధికారమును గోరుచున్నాము. స్వపరిపాలనము మా స్వత్త్వము.” అని తెలిపియుండెను. ఇంతవరకును శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు మొదలగునాయకులు కొన్ని సంస్కరణములతో సంతృప్తి చెందుచుండిరి. ఇపుడాభావము సంపూర్ణముగ మారినది. ఏబడేండ్ల యాంగ్లపరిపాలనమువలన దేశమునందు పరిపాలనక్రమమునందు విశేషమైన మార్పులేవియును జరిగియుండలేదు. పడేండ్లక్రితము చేసిన మింటో-మోర్లీ సంస్కరణములవలనను భారతీయుల స్వాతంత్ర్యవికాసమునకు విశేషమైన ప్రయోజనము గలుగ లేదు. రాను రాను పాలకుల కధికారవగ్గాభిమానము హెచ్చుచున్నది. ఫిలిప్పయిను ద్వీపములందు 20 ఏండ్లయందు సాధ్యమైన సంస్కరణ విధానము హిందూదేశమునందు నూరేండ్లకైనను సాధ్యమగునని నమ్ముటకు వీలులేదు. సంస్కరణములు క్రమక్రమముగ జరుగవలయునని అధికారవగ్గాభిమాను లందరును బోధించుచున్నారు. క్రమక్రమముగ సంస్కరణములను జేయుట కెంతకాలము గావలయునో ప్రతిపక్షులు తెలుపుటలేదు. కాలనిర్ణయము జేయుట దుస్సరమైనపుడు కాలక్రమముచుండు దగ్ధములేదు. ప్రాచీనసభ్యతగల దేశములందు స్వపరిపాలనమును స్థాపించుటకు యుగములు పట్టవు. చీనా తుర్క్మీ రుస్యా దేశములందు సాధ్యమైన రాజ్యాంగసంస్కరణములు హిందూదేశమునందును సాధ్యములు. ఫిలిప్పయిను ద్వీపములందు సాధ్యమైన విషయము ప్రాచీనసభ్యతగల భరతఖండమునందసాధ్యమనుట సాహసము. రాజ్యాంగ సంస్కరణములందె కాకను రాజకీయోద్యోగములకును క్రమక్రమ సిద్ధాంతము వర్తించు చున్నది.

పౌరసేవోద్యోగ పంచాయతీ సభవారు ప్రకటించిన నివేదనమును జదివిన వార

లకు నిరాశ గలుగుట సహజము. భారతీయులు వారి దేశమునందున్నతరాజకీయోద్యోగములను బొందుటకు క్రమక్రమముగ బొందవలసి యుండును. ఎన్ని తరములు వేదియుండిన నున్నతో ద్యోగములందు సగము భాగమైనను భారతీయులకు లభ్యమగునో నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. శ్రీ విక్టోరియా మహారాజ్ఞ మహాశాసనమును ప్రసాదించి 60 ఏండ్లు గడించినవి. కాని భారతీయుల కన్నతోద్యోగముల నిచ్చుటయందు మాత్రము చలనము గలుగలేదు. విశ్వేశ్వరయ్య మాధవరావు అబ్దురహీం గార్లవంటి వివేకసంపన్నులు దేశమునందు గలరు. వారున్నతోద్యోగముల కర్హులు గారనుట పరిహాసాస్పదము. కార్యనిర్వహణసామర్థ్యము ప్రజల కభ్యాసమువలన గలుగుచున్నది. అభ్యాసమున కవకాశము లేనపుడు కార్యనిర్వహణసామర్థ్యము గలుగబోదు. లోకమునందు రాజ్యాంగవాతావరణమునందంతటనుమార్పులు జరుగుచున్నవి. వర్తమాన కాలమునందు స్వపరిపాలనధర్మము తీవ్రగతిని వ్యాపించుచున్నది. లోకావృతమైన ధర్మము భరతఖండమును సయితము వ్యాపించుట సహజము. స్వపరిపాలనధర్మము సకల రాజ్యములను నావరించుచున్నది. ఇది యుగధర్మము. యుగధర్మవ్యాప్తికి కాలము పరివర్తనమైనది. బ్రిటీషు పరిపాలకులు ఈ తత్త్వమును గ్రహించి భరతఖండమునందు సయితము నూతనరాజ్యధర్మమును స్థాపించుట ధర్మము. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి వ్యాసములోని ఈ క్రింది వాక్యములను పాలకులును సంత యాత్ములైన భారతీయులును గ్రహింపవలసి యుండును. “లోక మంతయును నవ్యదివ్యప్రభావముతో పరిభ్రమించుచున్నపుడు మనము నుత్థరముగ నుండుట గాని అధికార వగ్గాభిమానులుమందగమనము నవలంబించుటగాని యుక్తము గాదు. ఇది యసంధవము. మన మిత్రులకు కడలిక గలుగవలయును. వారున్నతభావములను గలిగి విశాలమైన సంస్కరణములకు బూనుకొనవలయును. ముసలమృత్యోధలవలనను నిరుపయోగ ప్రయత్నములవలనను స్వల్పసంస్కరణముల వలనను నిపుడు ప్రయోజనము గలుగదు.” యుద్ధమువలన లోకమునందు భావవికాసము గలిగినది. లోకమునందు గలిగిన భావవికాసము నభింతరాళములందు ప్రతిధ్వనిల్లుచు లోకమునకు నూతనశోభను గలిగించుచున్నది. ఆ ప్రకాశప్రభావము సకలరాజ్యములను రంజింపజేయుచున్నది. బ్రిటీషు రాజనీతిజ్ఞ లీ ధర్మమును గ్రహించి భారతజాతీయోద్ధరణమునకును బ్రిటీషు సామ్రాజ్యవికాసమునకును లోక శాంతికిని దోడ్పడుట ధర్మము.

విశాఖపట్టణపు సంఘసంస్కరణసభ

వర్తమాన యుగమునందు సకలమును పరివర్తనాధీనమై యున్నది. సకల సంస్థాపనలు మార్పుల నభిలషించుచున్నవి. కొందరు సంఘమునందలి దురాచారములను తొలగించి సదాచారములను నెలకొలిపి సంఘము నుద్ధరింప బ్రయత్నించుచున్నారు. కొందరు వర్తమానధర్మములను పునరుద్ధారణచేసి సంఘము నుద్ధరింప నున్నారు. కొందరు బ్రాహ్మణులపై ధ్వజమునెత్తి సంఘము నుద్ధరింప జూచుచున్నారు. ఈ కలవరం బంతయును పరివర్తన దశయందున్న సంఘమునకు సహజమైయున్నది. కాని భావికాలమునందీ కల్పవరమువలన గలిగెడి ఫలము మాత్రము దుగ్ధా

హ్యముగ నున్నది. సంస్కరణాభిమానులు వర్ణాశ్రమ ధర్మరక్షణవాదులు బ్రాహ్మణాభిమానులు బ్రాహ్మణేతర జనాభిమానులు ధర్మప్రవృత్తిని గోరుచు వారి వారి సిద్ధాంతములను సమర్థింప జూచుచున్నారు. మనజులకు ధర్మప్రవృత్తిని సమద్వైతతో నిరూపించుట దుస్సరంబుగ నుండును. న్యక్తులు సంఘములు జాతులు సంస్కారమునకు తగిన రీతిని ధర్మమును సేవించు చుందురు. సంస్కారమునం దభిమానము వ్యక్తమగు చుండును. అభిమానము వలన భిన్నప్రవృత్తి గలుగుచుండును. అహంకారాభిమాన రహితమైన ధర్మప్రవృత్తియందు భేదాభిప్రాయమున కవకాశములులేవు. కడలూరునందు గూడిన వర్ణాశ్రమ ధర్మరక్షణ సభయందు లోకమునకు తరణోపాయము వర్ణాశ్రమ ధర్మరక్షణమునందే సాధ్యమని సిద్ధాంతము చేయబడినది. వర్ణాశ్రమ ధర్మములు భరతఖండమునకు మాత్రము గ్రాహ్యములు. ఇతర రాజ్యముల కగ్రాహ్యములు. లోక కల్యాణమునకు వర్ణాశ్రమ ధర్మసంస్థాపనము లాభమని యంగీకరించినను సాధ్యమని తోచదు. వర్ణాశ్రమ ధర్మ రక్షకవాదులును నొక విధమైన సంస్కారమును నపేక్షించుచున్నారు. అన్నవ షరతురామ పాత్రోగారు వారి యధ్యక్షకోపన్యాసము నందు వర్ణభేదము వలన గలుగుచున్న యనర్థవరంపరలను బాగుగ వర్ణించిరి. వర్ణభేదము ఆత్మకారవమునకు ప్రతిబంధకమై ఆత్మవిశ్వాసమున కాటంకముగ నున్నదను విషయము సర్వత్ర తెలిసి యున్నది. భారతీయులందరును సమాన ధర్మబద్ధులై మాతృదేశమును భారతజాతిని నుద్ధరించుటయే వారి ప్రయత్నములకు పరమావధి. ఈ మహత్ఫలమును సాధించుట కేర్పడిన యాటంకములను తొలగించుట సంస్కరణమునకు ఫలము. భరతఖండమునందు మానవులకు సమాన ప్రతిపత్తి కారవము గలుగుటకు కులము ప్రతిబంధకముగ నున్నదని పాత్రోగారు తెలిపిన భావమునందలి సత్యమును దేశాభిమానులు గ్రహించి వలసి యుండును. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులైన పరమ మిత్రులతోనైనను కలిసి భుజించుట ధర్మ విరుద్ధమని యెంచబడుచున్నది. దీనికి ప్రతికారము ప్రజలయొక్క సిద్ధిని బాగుజేసి వారియందు జ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుట సాధనముగ నున్నది. లోకమునందు జ్ఞానము ధనముగల మనుజులు గౌరవింప బడుచుందురు. పాత్రోగారు విద్యావ్యాప్తనము హీనస్థితియందున్నదని జనాభా లెక్కలను వివరించుచు రుజువుచేసిరి. ప్రజలు జ్ఞానహీనులైనపుడు ధర్మహీనులును ధనహీనులును నగుట సహజము. జ్ఞానసంపన్నుడైన బ్రాహ్మణేతరుని సయితము ప్రజలు బ్రాహ్మణులవలె గౌరవించుదురు. పాత్రోగారు సూచించిన సత్యకాముని వృత్తాంత మిందులకు నిదర్శనము. అహంకారాభిమానములను పరిత్యజించి సకలజనులమాత్రమే పరాయణులైనపుడు సంస్కరణ మేరూపమును ధరించినను ఫలము అమృతమయమై సకలజనులకు వాంఛనీయంబగును.

కాగితముల పరిశ్రమ
భరతఖండమునందు కాగితములను జేయుటకు తగిన సహజపదార్థములు గలవు. జలాధారములు గలవు. కాని యవసరమైన కాగితములలో విశేషభాగము విదేశములనుండి వచ్చుచున్నది. కారణము భారతీయుల యలసత్వమని విశదమగుచున్నది. హిందూదేశమునం దిప్పుడెదారు కాగితముల యంత్రకాలము గలవు. అందు నాలుగుయంత్రాలయములకు విదేశీయులు యజమానులు. ఆయంత్రాలయములు భరతఖండమున కవసరమైన కాగితములలో నూరద సంగ్రహమును సమగ్రముగా

విదేశ వార్తలు

డచ్చి ఇంగ్లీషు కీరముల మధ్యతిరుగు బ్రటిషు సేకుసేన యొకటి 11 జర్మను డిప్యూయరుల గాంచెను. కాని బ్రిటిషు వారు గుండ్లకు ప్రేల్చినంతనే శత్రువులు గావమైన పొగను నలుమట్టును గ్రమ్మకేసి నడిగా నవ్వొట్టు బాసిపోయిరి.

కాయస్థు నధ్యక్షు లాయుడు బార్ని గారు అంతర్జాముల విషయమున నాలోచింప బడిన మాతన పద్ధతులను చెప్పి ఆహార పదార్థముల కెట్టి లోపములైన సంభవించి ప్రజలు బాధ పడకుండునట్లు బాగ్రస్త పద్ధతులను వివరించిరి.

సంవత్సరమునకు 30 లక్షల టన్నుల బరువుపట్టు నొకలు సిద్ధము చేయబడు చున్నవనియు ఇంగుళులన యుద్ధానంతర బ్రిటిషు నావికాదళము ప్రపంచమునం దన్ని జాతుల నావికాదళమును మించిపోవుననియు కన్జన్ ప్రభువు గారు ప్రభువుల మండితులలో చెప్పిరి.

క్రిందటి వార్తములో శత్రువులు ముంచివేసిన ఓడల సంఖ్య చాల తగ్గిపోయినది. 2,874 ఓడలన్ని ప్రదేశములనుండి బ్రిటిషు శత్రు స్థలములకు వచ్చినవి. 2,198 అచ్చటినుండి పోయినను 46 ఓడలు మాత్రమే ముంచివేయబడినవి. అందు 1600 టన్నుల బరువు లోపలనున్నవి22; అంతకెక్కువగా నున్నవి 2.

ప్రాన్సుదేశమున పనిచేయుటకు బర్మా మిశ్రమజాతి వారును, ఉత్తరచైనావారును గల యొక యనుచరపైన్య మేర్పడినది. వాని ముఖ్యస్థానము సాచైగువద్దను, కాఫులు టిడ్డియ, చినుకొండలవద్ద నేర్పనవలబడినవి. మేజరు ఎఫ్. సి. ఓవర్సన్ గారియవర పైన్యమునకు సేనానిగా నుండును. కె. సి. ప్లవరు, హెచ్. హోలుమాను హంటుగాన్లు సహాయ సేనానులుగా నుండును.

సహ్యాద్రికా రణరంగమున మరలయుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. జోరి యను సురస్సునకు నైటు తి భాగమున నాలుగు మైళ్ల రంగమున బ్రిటిషువా రెదిరించిరి. సగటున 500 గజముల లోపును రెండుమైళ్ల పొడువును గల శత్రురంగమును బ్రిటిషువా రాక్రమించిరి. కుడివైపున బ్రిటిషు సన్నాహములు సాగలేదు. మొనాస్ట్రీ ప్రాంతమున పెన్నియ నులును రువ్యకలును కొన్ని కందకముల బట్టుకొనిరి.

అనేక సంవత్సరములనుండి క్రొపాట్కినురా కొమారుడు బ్రిటున నుండెను. ఇటీవల రువ్యకలో నేర్పడిన దొర తనమవారు వీరిని సహకారులతోగూడ తక్షణమే రావలసినదని వర్తమాన మందిరి. రాష్ట్రమునం దంతటను రాకొమరునకు విశేషముగ గౌరవము కలదు. జాతీయ పున్నర్యాయమునకు వీరి సహాయ మపేక్షించి క్రొత్త రాజ్యాంగమువారు వీరిని పిలువనంపిరి. నలునది సంవత్సరముల క్రిత మాత్రమే వైబి రియా నుండి తప్పించుకొని ఇంగ్లండును చేరెను.

వైమానికులను పరీక్షించుటకు ప్రాన్సుదేశమున నొక యావముక్తమును పద్ధతి యవలంబింపబడుచున్నది. వైమానికుడు గాదలచిన వాడొక యంత్రమును తనచేతులతో పట్టుకొనియుండవలెను. ఈరీతిదేహమున కలిగిన చలనమునంతయు ఈ యంత్రము రికార్డుచేసి చూపును. యంత్రమును పట్టుకొని యుండు, ఆకస్మికముగ నొకపిచ్చిలు కాలపడును. యంత్రము విశేషమును చలనము గనుపరచుచుండ, నీతని వైమానికునిగ గ్రహింపను. స్వల్పమాత్రపు చలనముండిన వైమానికునిగ నియమించును.

కున్నది. మనదేశము వలె చీనాదేశము సయితము విషచుదక యందున్నది. చీనాదేశ మనది నుండియును కాగితములను జేయుటకు ప్రసిద్ధిని బడసినది. కాని క్రొత్త పద్ధతుల నవలంబించినందున కాగితముల పరిశ్రమ పూర్వ స్థితియందున్నది. ఇప్పుడు చీనాదేశము నందు మూడు కాగితముల యంత్రాలయములు మాత్రము గలవు. చీనాదేశమున కవసరమైన కాగితములన్నియును కాగితములుచేయుట కవసరమైన పిండియును విదేశములనుండి దిగుమతి యగుచున్నది. భరతఖండమునందును చీనాదేశమునందును ప్రజలయలసత్వము పోయి ఉద్యోగ మేర్పడిన గాని వైద్యుర్యయము పరిశ్రమల వికాసము సాధ్యములుగావు.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

పండిత మహాదేవశాస్త్రిగారి యధ్యక్షక్రింద గంజాము మండల సంఘసంస్కరణసభ బహుపురమున ఈనెల 19వ తేదీని ప్రారంభమగును.

గుంటూరు మండల హిందూ సంఘసంస్కరణసభ 29-వ తేదీని జరుగునని ఇదివఱకు ప్రచురింపబడినది. అది పారపాటు. ఆసభ యీనెల 30-వ తేదీ ఉదయమున జరుగును.

పున్నన లక్ష్మీనారాయణ పంతులు బారిస్టరుగారు ఈ మాసాంతమున కేపల్లెలో జరుగబోవు గుంటూరు మండల సంఘసంస్కరణ సభాధివత్సరము నంగీకరించుట కొప్పుకొనిరి.

బందరుపురమున దానధర్మములందు ప్రసిద్ధికొందిన వైశ్యకుల తిలకముగు వారడ వేంకటరత్నముగారు గత భాగవారమున స్వగృహులైన పాపకులకు డెబువుల కెంతయు చింతించుచున్నాము.

గుంటూరుజిల్లా దాచేపల్లి గ్రామములోని "ఆంధ్రపుస్తక భాండాగారము" యొక్క ద్వితీయ వార్షికోత్సవము 0-5-17 తేదీన జరుగును. ఇదివఱకు ప్రకటింప బడినట్లు 172 వ తేదీని జరుగదు.

ఆంధ్ర విద్యాధి సభ:-సభాధ్యక్ష సంఘము వారు (సెప్టెంబరు)విద్యాధి మహాసభను ఈనెల31-వ తేదీని ప్రారంభింప నిశ్చయించిరి. బందరు నోబిలుకళాశాలయందలి ఎన్. సుబ్బారావుగారు ఆధ్యాసంఘాధ్యక్షులు. ఎన్. శ్రీనివాసాచారి, వై. మామంతరావు మున్నగువారు కార్యనిర్వాహకులు.

ఈనెల 6-వ తేదీని మదనపల్లి భారతయువజన సంఘమువారు వాయల్పాడుకు పోయి అచ్చట తియాపాక్షికలో పాఠశాల ఉపాధ్యాయుల సహాయముచే విద్యాధివసతి గృహము మున్నగు కార్యముల కొఱకురు. 28 - 13 - 10 లన, తది గొండ గ్రామమున రు 10 - 4 - 0 ను వసూలు చేసిరట.

శివకోడు రాజోలుగ్రామముల యూనివిజ్ లకు జేరువపు నరసింహంపంతులుగారిని రాజుచంద్రే తాలూకా బోర్డువారు వైరువునుగా నియమించినారు. వారు ప్రజానురంజకులు. శివుల్లు ప్రజలకష్టములు తమ కష్టముగా పోటించి పాటుపడి పనిచేయువారని తత్పురవాసు లొకరు వ్రాయుచున్నారు.

గోదావరిజిల్లా పలివెల గ్రామమున యీనెల 19, 20 తేదీలను జరుగబోవు ఆంధ్రభారతీనిలయ వార్షికోత్సవ సమారాధనకు కూచించి మార్చివారాహుణ్ణముగైగారు 20 కుంచముల బియ్యమును అనప్పిండి సీతారామయ్యగారు ఆరెండు దినములకును కావలసిన ఫలహారపు సామగ్రిని ఇచ్చుటకు వాగ్దానము చేసిరి.

ఈనెల 28, 29, 30-వ తేదీలను కేపల్లెలో జరుగు 26-వ గుంటూరు మండలసభకు నౌరవనీయులగు భూపతి రాజు వేంకటపతిరాజు బి.ఎ.వి.ఎల్. గారు అగ్రాధ్యక్షులవత్సరము కవీంశ నంగీకరించిరి. ఈసభలో పాటు 28-వ తేదీ సాయంత్రము మండల పుస్తకాలయ నధ్యక్షు 30-వ తేదీ ఉదయము సంఘసంస్కరణసభయు జరుగును.

ఇంగ్లండునుండి విద్యావంశు కార్యదర్శి యిల్లు వ్రాయుచున్నాడు.-గ్లాస్ గో విశ్వవిద్యాలయ స్నాతకుడై విద్యాలి గాంచిన బి.ఎన్. డి., బి.ఎస్. శి.సి. ఇ. ఆరు నతకు వెదుచో ట్రైలుఫూలు నందలి సాంఘాసిక కళాశాలయందు యాంత్రిక విషయకోపన్యాసకుడుగ నియమింపబడెను. ఈతని కిరునది నాలుగు సంవత్సరముల వయస్సు.విద్యార్థుల యాదరపాత్రుడై యీతడు నిపుణుడగు నుపాధ్యాయుడని కీర్తివహించెను. ఈతడు కలకత్తా వాస్తవ్యుడగు ఎన్.ఎన్. డి. ఎస్.బి.ఎస్. సి.గారి సోదరుడు. ఈతడు 1915 సం.బి.ఎస్.పట్టమును బడసి, అనేకమగు యోగ్యతాపత్రముల బడసెయున్నాడు. ఇది విశ్వ విద్యాలయప్రధ్యాపియే గాక యాంత్రికవిషయములవిభాగముగు ఇంజనీయులమున్నగు వారిలో నీతనికి రిసెంసల యనుభవము కలదు. అనేక పురూషములకుం దేతను సభ్యుడు. ఇండియా కార్యదర్శి అసిస్టెంటు ఇంజనీయుడు డేగారి సెన్సెకొనెను. కాని ఆయన కస్టమర్లకు నుండుటచే నా యుద్వోగము కంగీకరింప తిలులేకపోయెను. ఉపాధ్యాయుని మనుభవము క్షుణ్ణ దింభ కీరు యజ్ఞించియున్నాడు.

విరోధామహాసంగమము

ఒక జిల్లిన ధ్వంసమగుట

జర్మను ఛాన్సలరు వియన్నాకు వెళ్లుట

పరాసుప్రతినిధులు కెనడాకు వెళ్లుట

ఇండియాదేశపు పత్రికాసంపాదకుడు బాగ్దాదుకు వెళ్లుట.

(రైటరు ఏజన్సీ.)

ఇంగ్లండు

బార్నిచక్రవర్తిగారి పర్యటనము

లండను, మే 12:- వైవారము ఉత్తరపు పారిశ్రామిక ప్రదేశములలో రాజుగారు రాణి గారును సంచారము చేయుదురు.

లండను, మే 14:- ఇంగ్లాండుదేశోత్తర భాగమున చక్రవర్తి చక్రవర్తిగారులు పండుగుండు కర్మాలయముల నాడుచున్నారు. ప్రతివోటున వారు కార్మికులతో సావధానముగ మాట్లాడుచున్నారు.

మరగాములు

లండను, మే 11:- చార్లసు హెన్రీబార్న్-లేస్టోన్, హోల్ట్స్ కీల్లింగుహాల్, ఫ్రెడెరిక్ డి. పాస్సెనుగార్డు చనిపోయిరి.

జర్మను అంతర్గాములను నాశన మొనరించుట

లండను, మే 11:- నష్టపరుపబడిన జర్మను జలాంతర్గాముల సంఖ్య కొన్ని దినములనుండియు చాల సంత్సృష్టికరముగ నభివృద్ధి చెందుచున్నదని ఎమ్. మార్స్లెహాటిక్ గారు తెలియజేసిరి.

ప్రేమగ్న ప్రత్యేకకారములు

లండను, మే 11:- ప్రజల మండిన ప్రశ్నకుత్తరమిచ్చుచు, మనము ప్రేమగ్న అపకారములకు ప్రత్యేకకారము జేసినవాడిగ లెండు ఆసుప్రతియోడలు మాత్రమే ముంచివేయబడినవి బోనగ్లాగారు నుడివిరి.

జర్మనువిమానమును ధ్వంసముజేయుట

లండను, మే 14:- నేటియుదయము ఉత్తరసముద్రములో ఎఫ్. 22 సంఖ్యగల జర్మనువిమానమును మననావికాబలములు ధ్వంసముజేసినవని నావికాధికారవ్యవస్థాపకులు తెలుపుచున్నారు.

ఫ్రాన్సు

బుల్గేకోర్టు ర్యూలయందలి బ్రిటిషు పైన్యములు

లండను, మే 14:- బ్రిటిషువా రిటుల ప్రకటించుచున్నారు:- ఆదివారమునాడు బుల్గే కోర్టునకు తూర్పున హిందసుబర్గ్ పక్షిగో మాస్థానములపై కొన్ని దండయాత్రలు చేయబడినవి. మేము లెండు పర్యాయములు వెనుకకు తగ్గిపోతిమి. గత పదిదినములలోను సంపూర్ణ తీర్మానముతో చేయుబడిన ముట్టకలలో నభవపక్షము పండ్లెండు ముట్టకులపై ఆక్రమియములు మహా ధాటితో ప్రతిఘటించిరి. బుల్గే కోర్టునందలి విశేషభాగము మా స్వాధీనములోనే యున్నది. ఆదివారమునాడు మేము ర్యూలయందలి పర్మియగ్రహములలో స్థిరముగ్గునిలచితిమి. గ్రీన్లండు కొండయొక్క పర్మియగ్రహములలో మేము మరల విడిదికొక్క గలిగితిమి. జర్మనుల ఆకాశవిమానములలో ఆరింటిని ధ్వంసము చేసితిమి. అయిదింటిని నిరసయోగముగ జేసివైచితిమి. మా విమానములలో ఆరు కనుమిరచున్నవి.

వినాశకరమైన ఫిరంగియుద్ధము.

లండను, మే 14:- ఫ్రెంచివారిటుల ప్రకటించుచున్నారు. రణరంగయం నంటేను ఒక విభిన్నమైన సెయ్యురీసెల కొల్పబడినది. శత్రుప్రతిఘటనములపై మేము వినాశకరమగు ఫిరంగియుద్ధమును గురిపించితిమి. అందులకు శత్రువులు యెగురగొని మిక్కిలి బలహీనముగా మిగిలిరి. చూడవలయునట్టి దృశ్యము భావజర్మకు ఆకాశవిమానము నణగద్రొక్కెను.

రుష్యా

సంయుక్తప్రయత్నము ఉద్రేకోపన్యాసము.

పెట్రోగ్రాదు, మే 11:- నేటిదినమున సమావేశమైన డ్యూమాసభలో యుద్ధమంత్రి జనరలు గచ్చికాఫ్ గారు రుష్యుల స్వదేశభిమానమును రోజులొల్పుచు, “ఎటువైన సంధి జరిగిన బాలున” నెడి మతభావముల తృణీకరించి, శత్రువుల నణచివేయుట కొక్కమాత్రమే దేశమంతయు గలసి పనిచేయవలయునను సంయుక్త ప్రయత్నమున కిందువైన తడవుచేయగూడదని ప్రజల హెచ్చరించిరి. అన్ని తరగతులవారును మహా నందోత్సాహములతో వారి యువన్యాసమును వినిరి.

ప్రత్యేకసంధి ప్రతిపాదనము

ప్రజలు త్రోసివేయుట

పెట్రోగ్రాదు, మే 12:- వైనికుల తరపునను, కూలీల తరపునను ప్రతినిధిగా కార్యనిర్వాహకసభలో నున్న స్ట్రావిలాపుగా కొకసభలో ప్రత్యేక సంధిప్రతిపాదనను నందఱు రష్యులును ఏదగించుచున్నారనియు, జర్మనులతో నట్టిసంధి కేకధించిన వైనికుడు రుష్యుల ప్రజాభిప్రాయము హానిచేయువాడగుచున్నాడనియు చెప్పిరి. కందకములవద్ద యుద్ధము చేయుటకే కాక సమయమువచ్చినప్పుడు దృఢముగ నెదుర్చుటకు గూడ తగినదిగా నుండునట్టి మహాసామర్థ్యము గల వైస్యమును మనము తయారు చేయవలయుననిరి.

రుష్యా బలవత్తరమైన దగుట.

హార్మోలిపు కవోతనమువారికోరిక.

లండను, మే 11:- ఆరాజకమును గల్గించుట కచ్చట చట్ట ప్రయత్నములు చేయుచున్న కొలది సంఘముల కట్లు చేయగూడదని దొరతనమువారు హెచ్చరించిరి దేశములో సంతోషముని తమయధికారమునుబలపరచుటకురష్యావారందఱును తోడ్పడవలయుననియు, కోరికెదివరలో పరిపాలనాధికారమున పాష్టాననికృషిపాఠశాలికుసంఘముల ప్రతినిధుల నాహ్వానించుచు నొక ప్రకటన నంపిరి. డ్యూమాసభాధ్యక్షుడు ఎం. రాష్ట్రమాంకో గారికిని, కార్యకరుల ప్రతినిధుల కధ్యక్షుడు ఎం. చేయుష్టిగారికిని నిరంతర మనేకవిజ్ఞాపనము లంపబడినవి. స్ట్రావోహోములో జరుగునరీసుసంఘ్ సంఘాహానిక పోగూడదని రుష్యులు సాంఘికవాదులు తీర్మానించుకొనిరి. ఏలయు, ఆసభలో జర్మను సాంఘికులును, జర్మనుసామ్రాజ్యపక్షాలంబక ప్రతినిధులును పాల్గొనెదరు.

గొప్ప జర్మను విమానము కూలుట.

ఆగ్రుడు వైమానికులు మరణించుట.

లండను, మే 11:- రుష్యుల వాయువాహన యిటుల తెలుపుచున్నది.- మహాధయంకరములగు ఇలియామ్యూరోమెట్టు ఆకాశవిమానములలో నొకటి యేలనో పడినట్లు అడుగుల యెత్తుతుండి మున్నామైన జిప్సావద్ద పడిపోయెను. దానియందలి ఆగ్రుడు వైమానికులు మరణించిరి.

యుద్ధరంగమునకు క్రొత్త యుద్ధోగముల సంపుట.

పెట్రోగ్రాదు, మే 13:- గవోతాపుగాంటుల ఆజ్ఞా కిందికి. 1913వ సంవత్సరములో తిరుగుబాటు చేసినట్టియు, ఎప్పుడొక యుద్ధములోనికి రావలెయు మనుష్యులును, ఉద్యోగియులను రణరంగమునకు మూలమైకోడ్వోగులుగ పంపవలెను. అట్టి ఉద్దేశ్యమున విప్లవము నూటికి 17 గురకు ప్రతిపక్షము నున్నాడు.

ఫికోలండు కార్యదర్శి

పెట్రోగ్రాదు, మే 15:- జర్మనుల వైనికాధిపత్యమున నశింపజేసినగాని రుష్యావిప్లవకారులపని ఫలకంతయు కానేరదని నిన్నటిదినము డ్యూమాసభలో నుపన్యసించిన ఎం. ర్యూడిట్ ఛెఫ్ గారు ఫికోలండుర్యాయనకు కార్యదర్శిగా నియమింపబడిరి.

మందుసామగ్రి వ్యవస్థలు

పెట్రోగ్రాదు, మే 14:- రుష్యా యుద్ధమంత్రి ఎం. గవోతాపుగారు మందుసామగ్రి వ్యవస్థలగుర్తి యిట్లుపేర్కొనిరి. రుష్యాలో యెగుమతి దిగుమతి వ్యాపారములను మరల జరుప నియ్యకొనిన ఆమెరికాలో స్థిరమగు సుదంబడిక చేసి కొనిన మందు సామగ్రిని గూర్చిన కట్టము లన్నియు కొలది వారములలో నంతరింపగలవు. వైనికులకు ఆహారసామగ్రి నంద తేయు విషయము ప్రస్తుతము మిక్కిలి అసంతృప్తికరముగ నున్నది. కొలదికోజులలో మిగుల బాగుపడగలదు. మనుష్యులందఱి యొక్క శక్తిసామర్థ్యములను బాగుగ నుపయోగింపవలగునట్లు వైన్యమున క్రొత్త యేర్పాటులు చేయబడినవి.

జనరలు కార్నిలాపుగారి రాజీనామా.

పెట్రోగ్రాదు, మే 13:- పెట్రోగ్రాదు నందలి వైస్యముల నడిపించు ఉద్యోగమునకు జనరలు కార్నిలాపుగారు రాజీనామా నొసగిరి. ఇందుకు సమాధాన మేమియు నీయబడలేదు. కాని కార్మికుల ప్రతినిధులకును, వైనికుల ప్రతినిధులకును జరిగిన ఘర్షణలన నిల్లు జరిగినట్లు గన్పించుచున్నది.

జర్మనీ

జర్మనీ యుద్ధాశయములు.

లండను, మే 12:- మంగళవారమునాడు ఛాన్సలరు గారు జర్మనీ యుద్ధాశయములగుర్తి ఉపన్యసించెదరని ఒక బెర్లిను తంత్రీవార్త తెలుపుచున్నది.

టిన్కన్ ప్రతికయొక్క జర్మను విశేషుడిట్లు వాయుచున్నాడు:- జర్మను యుద్ధాశయములను గూర్చి వేయబడిన ప్రశ్నలకు ఛాన్సలరుగారిసమాధానములు ఒకానొక అధికారపుత్రము వ్యారా తెలుపబడునని పాస్ మెంటులోని ప్రేష బుక్కు కొనుచున్నారు.

జర్మనుల ఆహార సామగ్రి.

ఆమెస్టర్డం, మే 11:- జర్మను రీవేన్యూ సభలో ఆహారసామగ్రిల అధికారి యిటులచెప్పెను. రుషేనియానండి ఆహారపదార్థము లధికముగా వచ్చునని యాశింపగూడదు. మన మిత్రులనుండి యెట్టిసరకును రానేరదు. తిట్టదేశములనుండి గూడ నమెరికాదేశ మెట్టిసరకును రాయీయకున్నది. ఇంక జర్మనీవారు స్వసామగ్రిమీదనే యాధారపడవలసి యున్నది.

జర్మను ఛాన్సలరుగారు

వియన్నాకు బోవుట.

ఆమెస్టర్డం మే 14:- బెర్లినునుండి యిట్లాక తంత్రీ వార్త వచ్చెను. ఛాన్సలరుగారు వియన్నాకుబోయి అచట ఆస్త్రియా విదేశాంగమంత్రి ఎం. క్లెర్నుగారితో నేదియో మంతనము చేయుచున్నారు.

జీబ్రూజీ ముట్టసి.

లండను, మే 14:- బెర్లిను ఉద్యోగిగట్లు టిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. శనివారమునాడు జీబ్రూజీమీద దూరగమనము లగు మోనిటర్లను ప్రేల్చి గుండ్లవన్ను గురిపించిరి. కొంచెము నష్టము మాత్రమే గలిగెను. మరణములేనియు సంభవించలేదు.

టర్కీ

తురుష్కులు యూదులను చంపివేయుట.

లండను, మే 13:- పాస్తోమరు సమీపమునన్న బాఫోలోనున్న యూదులందఱును బలవంతమున నాథలమును విడిచి ఉత్తరమువైపు పరుగిడవలసినవారైరి. వారటులు పరుగెత్తుచుండగా తురుష్కులువారిని దోచుకొనిరి. వారి ఇండ్ల నన్నిటిని దోచుకొని తగులబెట్టిరి. నివారింప బ్రయత్నించిన వారినినందఱిని చంపివేసిరి. వేలకొలది జనలు అసహాయులై, కృశించుచు గోగపడితిరు లగుచు మాగ్గుముల వెంబడి తిరుగులాడుచుండిరి. తెలియని ప్రదేశమున కెక్కడికో తీసికొని పోబడిన వారలలో జైహూసలమునివాసులగు యూదులు పిల్లలసంఖ్యగట్లుగ మండిరి.

కెనడా

జాగ్రత్తగా మార్కెట్లను జూడబోవుట

మార్కెట్లు, మే 14:— జనరలు జాగ్రత్తగా మార్కెట్లను సగరము సెక్కుమారు చాల తొందరగా చూచిరి. అప్పుడు వారికిమంచి యాదరణము జరిగెను.

అతి విస్తారముగ గోధుమపంట

మార్కెట్లు, మే 14:— విన్న వెళ్ళ రాష్ట్రమునందలి పంట భాగము నున్నదని తెలియుచున్నది. ఈ యెటిగోధుమ పంట అతి విస్తారముగ నున్నది.

ఎమ్. వి. వియాసిగారు కెనడాను సందర్శించుట

అట్టమ, మే 14:— ఎం. వి. వియాసిగారు రిచట రెండు పార్లమెంటు మందిరము లందును ఉపన్యాసము లాసగిరి. యుత్సాహకరముగ నిచటి వా రాదరించిరి. కెనడావారు రణ రంగమునందును ముఖ్యముగా యాప్రస్తు వర్తన చేసిన యుప కారములను వారు విశదీకరించిరి. ఆ వలనరాజ్యము చేసిన ధన సహాయమును గూడ వా కొప్పుకొనిరి.

ఆస్ట్రేలియా

50 ఏండ్ల మరమ్మల సంగీకరించుట.

మెల్బోర్న్, మే 15:— దేశరక్షకమంత్రి పియర్స్ గారు క్రొత్తపైసలకు జేర్చు కాభాధికారంతో కొంతమంతసము సలిపిరి. ఏబదిఏండ్ల వయస్సులోని వారిలో శరీరపటిమ గలిగి యున్నవారి నందరి సంగీరించుటను గూర్చి వారు చర్చించిరి తెలియవచ్చినది.

జొలండు

మెసెడోనియాలో మిత్రమండలివారి విజృంభణము

లండను, మే 11:— మెసెడోనియాలోని పరాసువా రిట్లు ప్రకటించిరి. వర్తనునకు పచ్చిమునును, హ్యూమాకు దక్షిణమునను, చాల అసాధ్యమగు స్థలములనున్న సికేడిలి జను అను దుర్గమును ఘనముగ ముట్టించి బల్గేరియనుల ధౌత్యకరముగ ననేకమానులు యెదురింపగా వారల తిరుగ గొట్టితిమి. సేర్పాదులు తులనము, మెసెడోనియా క్షేత్రమునందు ను ఫిరంగులు యుద్ధముగ కాలవడెను. మే 10, 11 తేదీల లో జరిగిన యుద్ధమునందు మిత్రమండలివారు 858 గురు బైటి లను మూడు యంత్రపు తుపాకులను బట్టుకొనిరి. శత్రువులు విశేషముగ నష్టపోయిరి.

హాలండు

హాలండు యుద్ధమంత్రి రాజీనామా నిచ్చుట.

హేగు, మే 11:— 1909-వ తరగతి భూసేనను పిలువ గూడదను తీర్మానము రెండవసభలో వెక్కువ మందిచే నామోదితమయి తీర్మానింపబడుటవలన హాలండు యుద్ధ మంత్రి బాన్ బూముగారు రాజీనామా నిచ్చిరి.

సాంఘికవాదుల సభ

హాలండు ప్రతినిధుల వారించుట

ఆమెస్టర్డం, మే 13:— ప్రాథమమునకు బో నుదైం చిన హేటి మొదలగు స్వతంత్ర సాంఘికవాదులకు పాను పోర్టుల నిచ్చుటకు దొరతనమువారు నిరాకరించిరిని బెర్లిను నుండి వచ్చిన యొకకంత్రివా ద్తలన తెలియుచున్నది.

నార్వే

నార్వేలోనికి వార్తావారు లే తెంచుట

క్రిస్టియానియా, మే 13:— నార్వేలోని కేతెయచున్న పన దేశీయులవై దొరతనమువారు గట్టి యధికారమును చెలా యింపకున్న నీదేశపు నావికులు మహా కష్టముల పాలు కా గలరని నాలుగు సంఘములలోని కేప్తాములు మున్నగు నావి కులు తీర్మానముల గావించిరి.

స్కాండినేవియను మంత్రులసభ

మే 13:— స్కాండినేవియను మంత్రులసభమువా రందఱు అను సమావేశమై యొకను తలపథదేశీయులగ నే యుండుట కును, ఏ బిళ్లమైన చుట్టక ర్థిత్వము నంటకుండుటకును విశ్వ యుద్ధముకొనిరి.

స్వెయిను

స్వెయినువారిటడను జర్మను జలాంతగ్రాములు

ముంచివేయుట.

మెడిడు, మే 13:— కెట్టికిపోవుచున్న కార్మిక్ అను స్వెయినుదేశపు స్త్రీమరును జర్మను జలాంతగ్రాములు ముంచివేసినవి. స్వెయిను దొరతనమువారు దానిని గర్హించుచు నష్టముల నీయగోరిరి. గిజోను క్రెంచి తీరములలో మధ్య నడచుటడల సంరంక్షించుటకు వారు రెండు యుద్ధనౌకల నియోగించిరి.

సింలా

ఇండియా కార్యదర్శిగారి సందేశము.

యుద్ధము.

సిన్హా, మే 12:— ఇండియా కార్యదర్శిగారు ఈ సెల 11-వ తేదీని ఈ క్రిందితంత్రీవార్తను రాబ్రవత్తినిధిగారికి పంపిరి.

జర్మను లసంఖ్యాకులగుదాకిరి. సాధారణపు గుండ్లను విషవాయు గోళములను విశేషముగ నుపయోగించి కొంత సేపు భయంకరముగ ముట్టడిసలిపిన పిమ్మట ప్రెస్నాయి అను గ్రామమును మరల పట్టుకొనిరి. వారి నష్టము లమితము. బ్రిటిషువారు మరల నెదిరించి విడచిపెట్టిన స్థలము లో కొంతభాగము నాక్రమించుకొనిరి. కాని ఆగ్రామములో విశేష భాగము జర్మనుల చేతులలోనే యున్నది. బుల్గేకోట్ట చుట్టుప్రక్కల మహాధనుంకరమైన యుద్ధము కొంతవర కెడ తెగకుండ జరిగినది. శత్రువులు కిరంగిన్న ముచాటున బుల్గేకోట్ట నకు తూర్పున హిందెనుబద్ధ వైపులో బ్రిటిషువారు పట్టుకొని యున్న ప్రాంతమును మరల స్వాధీనము చేసుకొనవలయునని ప్రయత్నించిరి. బ్రిటిషువారు తమస్థలముల నిశ్చలముగ కాపా డుకొనుచుండిరి. గాలిలోయుద్ధము ఘోరముగ జరుగుచున్నది.

జపీనది కు తీరముననున్న క్రాయోని పీఠభూమిలో పరాసువారు జయించిన భాగములను స్వాధీనముచేసికొనుటకు జర్మను లనేకసాయుధ ప్రయత్నించిరి. అన్నిమానులను పరా సువారు వారిని తరిమి వేయుచు మరికొంత భాగము నాక్ర మించిరి.

మెసెడోనియా యుద్ధము.

శత్రువులను కొండల వద్దకు తరిమివేయుట.

సిన్హా, మే 13:— 5 వ తేదీ నుండి ముఖ్యములైన పను లేవియు జరుగలేదు. మట్ ఎల్ అహాయిమ్ దయాల సంఘల మధ్య యుద్ధము చేయుచున్న మన వైస్యములు శత్రువులను వైటులి, ఆన్నేయ మూలలందు తేబెల్ హెమ్రును పర్వతము కడకు తరిమివేసెను. ఇది బాగ్ దారునకు 60,80 మైళ్ళ దూర మున నున్నది.

పంగదేశములో ధనిజపూరులారు మండలస్వాధికారివద్ద ఒకశేను జరుగుచున్నది. అందు గౌరవకుటుంబములకు శెందిన 5 గురు పంగదేశ యజమానులగురు. వారు క్రిమిన్ ప్రాసీజరు 110 సెక్షనుక్రింద చార్జీ చేయబడిరి. ముద్గాయిలు ధనిజపూరు గ్రామమువారుకారు, వారు మైచుకోసింగు కోమల్లారాజ పాయినాలోరు, ధనిజపూరు మండలములనుండి వచ్చిరి. వీరు హత్యలు, దొంగతనములు, చోరుకులు చేసెదరు. ప్రభుత్వము ను తొలగించుటకు యత్నించు సంఘమునకు శెందినవారని ప్రభుత్వమువారి న్యాయవాది చెప్పెను. వీరు మారుపేర్లు పెట్టు కొని ధనిజపూరులో ఏకాంతస్థలములలో నుండిరియు! పిల్లలకు గృహమువద్ద పాతములను జెప్పటకు కొందరియొద్ద నుపాధ్యాయులుగా వుదిరి, రహస్యముగ ప్రజలను తమసంఘ మున చేర్చుచుండిరియు నతడు చెప్పెను. పోలీసువారు వీరిని పట్టుకొని, పరిశోధించి రుజువుపజచిరి. శేను జరుగుచున్నది.

యాబది సంవత్సరములు వయసుగల క్రివేనియను వాడు తనభార్యను చంపెనని శేసురాగా, గౌరుతుారు సెసె న్నజ్జిగారు శేసును విమర్శించి ముద్దయికి మరణ దండనము విధించి యుండిరి. జడ్జిగారు తీర్పువై ముద్దయి మోక్షోర్ధనకు అప్పిలు చేసికొనెను. మోక్షోర్ధనా రతనివాదమును లెక్క నేయక అప్పిలు కొట్టివేసిరి.

గౌరవనీయులగు నవాబుసయ్యను నవాబాల్ ఖాదర్ గారు పంగదేశ మహమ్మదీయ సంఘాన్యతను పబలుకొనిరి. సామ్రాజ్యకాసనపథలోని 19 గురు సభ్యులు సంతకములుచేసి పంపిన నివేదికములో పంగదేశ మహమ్మదీయుల ప్రవర్తినిధియ గు వీరు చేరాలు చేయకపోవుట నాసంఘమువా రంగీకరిం చలేదు. అనటి సహస్థునీయ పత్రికా వీరిని విమర్శించెను.

ముఖ్య సమాచారములు

మధుర అసిస్టెంటుకలక్టరు హోర్న్బ్యరర్లు వి. సి. ఎస్. గారు దక్షిణజిల్లాలనుండి సింహళమునకు ఎమ్మిగ్రేషను కార్య ముల నూపరిం టెండెంటుగ నియమింపబడిరి.

ఎస్. డబ్ల్యు. జి. వి. మెక్లెయర్ వి. సి. ఎస్. గారు మదరాసు కలక్టరేటుకు రాజేగమె భానుబహద్దరు వి. ఎస్. ఉస్మాన్ సాహెబు బహద్దరుగారు అనంతపురము కలక్టరుగ పనిచేయుటకు వెల్లెదరు.

సేలము వాఙ్మయ సంఘమువారి మందిరమున 9-వ తేదీ రాత్రి యొక విందు జరిగినది. వివిధ జాతులవారు కలసి ఏక పంక్తిని భుజించిరి. ఇట్టి విందు లింతటనుండి ప్రతి మాసమున జరుగును.

కెటిల్మెంటు డిపార్టుమెంటు రివెన్యూబోర్డు కార్యదర్శి రావుబహద్దరు టి. రాఘవయ్యగారు చిత్తూరు కలక్టరుగ నియ మింపబడిరి. రావుబహద్దరు టి. విజయరాఘవాచారియరుగారు రివిన్యూ బోర్డు కార్యదర్శిగ పనిచేయుదురు.

గత బుధవారమునాడు ఎర్నాడుతాలుకా, ఇరింతాళే అనుపము గ్రామములో, కిజువీలిక్ కృష్ణనాయుడును, నత్తిసోదరిని కొందరు దుర్మార్గులు చంపిరి. హంతకు లింకము గనబడలేదు. పోలీసువారు శ్రద్ధతో వెదకు చుండిరి.

రామ్మూడు జిల్లాలోని దేవకొట్టి డివిజనును ఇండియను సివిలు సర్వేయిలో చేర్చి అందుకుమారుగ తంజావూరుజిల్లా లోని కుంభకోణము డివిజను జిల్లా రాష్ట్రీయ సివిలుసర్వేయిలో చేర్చవలసినదని గవర్నగారి యుక్తరు వైసది. వీలైనచెట్టచే యీ మార్పు ఆచులులోనికి వచ్చును.

తాడియూరులోని వినానాకీ.సుందరీ విద్యామందిరము యొక్క వార్షికోత్సవము 17 వ తేదీని జరుగును. కుంభకోణ పు మ్రాస్కూలు హెడ్డుమాస్టరు రావు బహద్దరు ఎస్. అప్పా కాశ్రిగారు రధ్యక్షత వహింతురు. విద్యామందిరపు ప్రిన్సిపలు గారు కర్మానుష్ఠానమును గూర్చి యుపన్యసింతురు.

మలబారున నవాబ్షిప్టు ఘలబారున వర్షములు గురి యకపోవుటచే చాలనిబ్బందిగలుగుచున్నట్లు వెక్కు స్థలముల నుండి తెలియ వచ్చుచున్నది. మండలమున కొన్ని ప్రదేశముల నీళ్లు దొరకుటలేదు. కొన్నిస్థలముల యందు పశువులకు గడ్డి దొరకుట లేదు.

5 వ తేదీని పుదుచ్చేరిలో జరిగిన బి. ఏ. పరిష్కా ఫలిత ములు బయలు పడినవి. తుదకు 11గు రింటికి, 2గు కృతార్థు లయిరి. ప్రధానభాగములో 22 రికిని 11గురు కృతార్థులయిరి. కళాశాలలను పాఠశాలలను నేనవికిగాను మూయబడినవి. తిరిగి జూలై 17న తెరువబడును.

గృహ శోధనము:—ఇటీవల కలకత్తా నగరమున ఆర్యీల యనవిధి పరిసరమున దొంగతనముజరుగుట తెలియజేయబడెను. తత్సంబంధమున 11-వ తేదీని ఆపరాధాన్వేషక కాఖోద్యోగు లు తీరభాగమునంతయు పరిశోధించిరి. ముగ్గురు అరస్టు చేయ బడిరి. నేరారోపణ మొనర్చు పత్రములు కొన్ని పట్టుబడినవి.

యస్. కుప్పస్వామి ఎమ్. ఏ గారు మద్రాసు దొరత నమువారి ప్రాచ్యలిఖితపు న్నకభాండా గారమునకూర్చేటరుగా నున్నారు. ప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథములను సంపాదించుటకు వీరు చేస్తూ రాష్ట్రీయలోని మలబారు మున్నగు మండలములలో సంచరించుటకు తమ సహాయోద్యోగీయులగు ముగ్గురు పండితు లతో సోవుచున్నారు.

మైనూరు అసిస్టెంటు రెసిడెంటు శేజురు సెయింటు జి. టకరుగా రచితకాలముననే తెంగురూరునుండి వెళ్ళు న్నారు. వీరుతిరుగు సయస్యమున చేరుదురు. వీరికి బయలుగ మేజరు శేమ్ముగారు పనిచేయుదురు. శేజురుటకరుగారును వారిభార్యయు జనరంజకులై అనేక ధర్మకార్యముల యందు పాల్గొనియున్నందునలన, వీరు వెళ్ళుదురని ప్రజలునిచూచిం చున్నారు. మేజరు శేమ్ముగారెప్పుడుకన్ను నెమరు స్పృహముగ నెదిరుదు.

౧౨ వ విశాఖపట్టణ మండల రాజకీయ సభ.

ప్రథమ దిన సమావేశము.
ముఖ్య తీర్మానము లవలంబిత మగుట.

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి)

భీముని పట్టణము మే 13:- ఆనలలు ఆకెళ్ల నూర్య వారాయణరావు పంతులు గారి ఆధిపత్యము క్రిందను నేటి సాయంకాలము 4 గంటలకు తిరిగి మండలసభ గల సమావేశమైనది. ప్రాంతాలనుండి వచ్చిన సాయంకాలము చాల మంది ప్రతినిధులును, శ్రేణులును సభ కలసికొని యుండిరి. విద్యార్థులు రాజకీయ సభలకు రాకుండవని ప్రభుత్వమువారికి సలహా చేసిన యుత్తరువు ననుసరించి విశాఖపట్టణము, విజయనగరము కళాశాలలనుండి సభకు వచ్చిన విద్యార్థులు సభకు పోవద్దని, పోలీసు అధికారులు తెలియజేసిరి. దానివార విద్యార్థుల కాశాభంగము కలిగి నభావంబును నొద్దనుండి వారు మరలిపోయిరి.

తీర్మానములు.

సభయందు విచారణకు వచ్చిన తీర్మానములందు రాజభక్తి తీర్మానము ప్రథమము. ఆ తీర్మానమును ఆధ్యక్షుని లవ సాదింప సభాసదులందరు సేకరించుకొని సంగీతించిరి.

చాల చారిత్రక దృశ్యములు.

విశాఖపట్టణ మండలమునందు బాలచారిత్రక దృశ్యమును ప్రారంభించి వ్యాపింపజేయవలసినదనియు, భగవద్ద రక్షణ కాసనము ననుసరించి, జిల్లాలోని ప్రజలు వైనికులుగ తమ పేర్లను నమోదు చేయించుకొనుటకు తోడ్పడు నిమిత్త మొక శంఖు మేర్పాటు కావలసిన దనియు, యుద్ధబుణమునకు ప్రజలు చాల భవసాహాయ్యము చేయవలసినదనియు, రెండవ తీర్మానము కొందున్నది. ఆ తీర్మానమును ఆనలలు సేంకట పతిరాజుగారు ప్రతిపాదించి రాయసామెలు ఎస్. సీతాపతి రావు పంతులు ప్రస్తావించి బలపరిచిరి.

సభయందు తీర్మాన మంగీకృతము.

సాక్షాత్తయము

విశాఖపట్టణపు కాకాశ్రమమును గురించినది మూడవ తీర్మానము. సాక్ష్యమైనంత తీర్మానము దానిని నిర్మించవలసినదని సభవారు ప్రభుత్వము వారిని కోరిరి.

లోహామూర్తములు

భీముని పట్టణమునకు విజయనగరము నుండియును విశాఖపట్టణము నుండియును లోహమూర్తమును నిర్మించ వలయు దనియును సభవారు తీర్మానించిరి.

ఏజన్సీలయందలి న్యాయపాలనము.

ఏజన్సీలయందలి న్యాయపరిపాలనము గురించియు, ప్రకృతమక్కడ ప్రచారమునందున్న విపరీతపు నిబంధనముల వలన ప్రజలుపడుచున్న బాధలనుగురించియు తరువాత తీర్మానము నవపాదితము. తీర్మానమునందలి వివరము లనేకములు గలవు. తీర్మానము అతిస్పష్టము. తీర్మానము రెండుగంటలు చర్చితమై యవలంబిత మైనది.

సార్వత్రికపురుష తాలూకాభాగ్య అధ్యక్షులు రావు సామెలు ఎస్. సీతాపతిరావు పంతులుగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించి, ఏజన్సీ ప్రాంతములగు, గుణపురము, రాయగడ, బినకోట, వారాయణపట్టణము, జయపురము ఖండము లందలి ప్రజలు రివిన్యూ, న్యాయపరి పాలనమునందు పడుచున్న సాధక బాధకములను వివరముగ తెలియజెప్పి చాలయభివృద్ధి జేరిన జయపురము వారంగపురపు ఖండలమును, గవ్వూరు చేనియమితలైన ఏజన్సీ పరిపాలనమునుండి, తప్పించి, ఇతర ప్రాంతములందువలెనే నక్కడను న్యాయపాలనమును ప్రసాదింపవలయునని కోరిరి.

విశాఖపట్టణ వాస్తవ్యులగు ప్రజల లక్ష్యసంహారము పంతులుగారు తీర్మానమును బలపరిచి, విషయము చాల ముఖ్యమైనది నెలవిచ్చిరి. ఏజన్సీ ప్రాంతమునందు 15 లక్షల నుండి ప్రజలు కలరు. వారి భాగ్యభోగ్యములను, వారి పురోవృద్ధియు తీర్మానముయొక్క చంద విజ్ఞులను బట్టియుండును. తమ గౌరవస్థాపారంభమునందు పంతులుగారు ఏజన్సీ ప్రాంతముల పుట్టుపురోవృద్ధిలను వివరించిరి. 1889-వ సం॥ 4 వ కాసనము ననుసరించి ఏజన్సీఖండ మొక్కడినది. కొన్ని కారణాంశములచే నక్కడి ప్రజలను నందకాన్య లుగ నెంచి

వారిని శిక్షించునిమిత్తము ఏజన్సీఖండముల నేర్పరచి- 1889 సం॥ నందు కాసన మవలంబితమైనను, అది 1861-వ సం॥ మరకును ప్రచారమునకు వచ్చియుండలేదు. ప్రస్తుతము ప్రచారము నందున్న న్యాయపాలనా విధాన మక్కడ 1862-వ సం॥ నుండి దురులలోనికి వచ్చియుండెను.

ఆవిధాన మెట్లులులోనికి వచ్చినదనియు తరువాత యువన్యాయము వివరించిరి. ఏజన్సీఖండమునందు న్యాయపాలనా విధానములేదు. రాజధానియందలి యితర ప్రాంతములందలి పాలనావిధానము లేదు. అట్టి కృత్యమును ప్రజల నాగరికతాలక్షణములను బట్టి యేర్పరచియుండెనని యనుకొనుటకు వీలులేదు.

1907 వ సంవత్సరమునందు బరంపురమునందు జరిగిన రాజధాని సభయందు సివిలు ప్రాసీజరుకోడ్డును ఏజన్సీ ప్రాంతములకు వర్తింపజేయుదని తీర్మానము నవపాదించిరి. తరువాత కాసనసభయందును కొందరు సభ్యులు ప్రతిపాదించిరి- ఏజన్సీ ప్రాంతమునందు దివ్యము న్యాయనూత్రములు విపరీతముగ నున్నవి. ఏజన్సీ ఉత్తరువులేదే న్యాయవాదులు లక్కడి కోర్టులకు వెళ్లి వాదించుటకు వీలులేదు- ఏజన్సీకోర్టుల తీర్పులమీద హైకోర్టుకు ఆప్పీలుచేసికొనుటకును వీలులేదు- అట్టి యనందకృషి లిప్పుడు పోవలయును.

1889 వ సంవత్సరమునందు విశాఖపట్టణ మండలము నుండి, బాఖలైన ఒకదావాను ప్రీవీకౌన్సిలు వారు విచారించిన నందకృషియందు విశాఖపట్టణ మండలమునందు న్యాయము జరుగుచుండినట్లు లేదనివారు తీర్పునం దుదహరించి యుండిరి.

ఇతర న్యాయస్థానములకులేని యధికారములు, ఏజన్సీ ప్రాంతములందలి న్యాయస్థానములకున్నవి. తన కచ్చేరికివచ్చిన న్యాయవాదులకు ఏజన్సీ 50 రూపాయలకు తక్కువగాకుండ జరిమానా వేయవచ్చును. అట్టి యధికారమును తీసివేయవలయును. "న్యాయవాదులందరు, లా రిపోర్టులందు గుండు" ఏజన్సీలకు పనికిరానిని కొంతకాలము క్రిందట ప్రభుత్వోద్యోగులు తెలిపియుండిరి. కాసనసభయందు ఆనలలు మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు దీని విషయమై తీర్మానమును ప్రతిపాదించి ప్రభుత్వమువారి నుగ్రహించి, అక్కడ ప్రచారమునందున్న న్యాయనూత్రములను మార్పుటకు తలపెట్టి విషయమును చర్చించి, నిర్ణయించుట కొక యుపసంఘము నేర్పరచిరి. ఆసంఘమునందు ఆనలలు ఆకెళ్ల నూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు సభ్యులుగ నున్నారు.

మొదట జరుగజోవుమార్పులను గురించి ప్రభుత్వము వారు కొన్ని యభిప్రాయములను తెలియజేసిరి. సివిలు ప్రాసీజరుకోడ్డునంతన ప్రవేశపెట్టవని ప్రభుత్వమువారు తరువాతమును కృత్యపరచియుండిరి. కావున ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయానుసారము మార్పులను చునము యోచించి నిర్ణయించవలసి యుండును.

అక్కడి ప్రజలు ప్రాకృతపురుషులు. వారికి వ్యవహారములంతక తెలియవు, న్యాయపాలన తెలియదు. కాని ప్రజలట్టి సిథియందున్నను పినుకొడ్డు, కంట్లాట్టెత్త మున్నగునవి యక్కడ ప్రచారమునందు గలవు. అయితే ప్రతీపయోగ కరములైన ఆట్టులమాత్రములేవు. ఎట్టేట్టుల్యాండు ఆట్టుకూడ అక్కడ అమలులో కలదు. దానిలోనియొక పెక్కును ననుసరించి సివిలు ప్రాసీజరుకోడ్డుకూడ ప్రచారమునందుండవలసి యున్నప్పటికిని, దానినేల ప్రచారమునందుంచరని ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నింపగ సివిలు ప్రాసీజరుకోడ్డుకూడ ప్రచారమునందుంచుటకు వీలులేదనియు, ఎట్టేట్టుల్యాండు ఆట్టు నేనన రెండు కొందుచునియు వారు చెప్పిరి. గంముల్లాయండిప్పడు, ఎట్టేట్టుల్యాండు ఆట్టును ప్రభుత్వమువారు తీసివేయదురట ఆట్టిసిథియందు సివిలు ప్రాసీజరు కోడ్డువిషయమై మనవివృద్ధుల తలపెట్టిన ప్రయోజన ముండదు.

భూముల క్రయవిక్రయములను గురించి అక్కడి ప్రజలు కంట్లాట్టులు చేసికొనవచ్చును. వారిలో నెవరు తప్పి పోయినను క్రియచీటిని వ్రాయించుకొనుటకు హక్కులేదు. కానినవ్వపరిహారమునిప్పించుటకు అధికారముకలదు, క్రియచీటిని వ్రాయించుకొనుటకు వీలులేని వానియొద్దనుండి నవ్వపరిహారము నిప్పించుటకు వీలున్నది. అక్కడ వ్యవహారము లట్లున్నవి. అక్కడ దత్తతలు జరుగుచున్నవి. అనంతర వారసత్వములు స్థిరపడుచున్నవి. కాని ఒకవ్యక్తి వారసుడని గాని కాదనిగాని దత్తుడనిగాని కాదనిగాని దావాతెచ్చుకొనటకు వీలులేదు. వారు ఆస్తిని అనుభవించవచ్చునే గాని దత్తతను స్థిరపరచుకొనటకు వీలులేదు. వీనికంతకును అక్కడ ప్రచారమునందున్న నిబంధనలలోపమేకాని వేరు కారణములేదు.

న్యాయపరిపాలనమునందు దవ్వడపును ఏజన్సీ తన తాజేవారి (native) యుద్ధ్యోగులలో నెవరినైనను మునుప బులుగ నియమించవచ్చును. తాజేవారి యుద్ధ్యోగులను గాకను

ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువు ప్రకారము వైచారినికూడ మును సబులుగ నేర్పరచ వచ్చును. అట్టి సిథివలన సివిలు వ్యవహారములు తెలియని రివిన్యూ అధికారు లందుకు నియమితులగు సిథియేర్పడుట తటస్థించుచుండును. న్యాయపరిపాలనమునందు అధికారుల కెంతసివిలు వ్యవహారజ్ఞాన ముండవలయునో ప్రకృత మిక్కడ చర్చింప నవసరములేదు.

ఇతర ప్రాంతములందు, ప్రజలు తమ యిష్టము ననుసరించి పంచాయితీలను నియమించుకొందురు కాని ఏజన్సీ ప్రాంతములందు దట్లు కాదు. అక్కడి ప్రజల కిష్టమున్నను లేకున్నను నిర్బంధించి ఏజన్సీ పంచాయితీలను నియమించి తన యిష్టము వచ్చిన ప్రదేశమునందు విచారణ చేయించవచ్చును. అట్టిసిథి మరి యొక్కడను లేదు.

తన కోర్టులో బాఖలైన దావాలో కొన్నిటిని ఏజన్సీ తన తాజేవారి యుద్ధ్యోగుల కొప్పగించి విచారణ జరిపించవచ్చును. అట్టి విధానము ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. తాజేవారి యుద్ధ్యోగులు విచారించిన దావా తీర్పులమీద కక్షిదారులు ఏజన్సీనకే ఆప్పీలు చేసికొన వలయును. గాని హైకోర్టువారికి ఆప్పీలు చేసికొనుటకు వీలులేదు. అందువలన న్యాయమునకు విలక్షణముగ తీర్పులు జరుగుచుండును. పూర్వము సవరు (Suddar) కోర్టు లుండినప్పు డెట్లుండెనో స్థితిగతు లిప్పుటికి నట్లేయున్నవి. ఇతర ప్రాంతము లందువలెనే తక్కిన చట్టము లన్నియు ఏజన్సీ ప్రాంతములందు పంతులుగ నున్న పుష్పకుమారు ఇతర ప్రాంతములందువలెనే అక్కడి ప్రజలు నేరము చేసినప్పుడు శిక్షలు తప్పనప్పుడును, ఆయొక్క విషయమునందు మాత్రమే యెందుకుండ వలయును? ప్రజలందరకును న్యాయనూత్రములు సమానముగ వర్తింపవలయును. ఏజన్సీ ప్రాంతములందు రైలువే మున్నగు సౌకర్యము లుండకలయునని చెప్పుచున్నప్పుడు దీనివిషయమై వారు మాత్రమే యెందుకు వెనుకపడియుండవలయును?

ఉపద్విష్ట సేంకట జగన్నాథశాస్త్రిగారును తీర్మానమును బలపరిచి ఏజన్సీ ప్రాంతములందలి ప్రజలు నాగరత్వలైనను కారణాంతరములచే వారు వృద్ధికి రాజాలకున్నారని నెలవిచ్చిరి. పోలీసు, సర్వే, జైలి గ్రాఫ్ కాఖోడోగ్సు లక్కడ నొకానొకప్పుడు, ఏజన్సీలకు నందుట తటస్థించుచుండును. అట్టి యనందకృషియందు వారు న్యాయపరిపాలనమును చేయజాలకున్నారు. అక్కడిస్థితిగతులను మార్చినచో నేమి యుపద్రవము సంభవించునని ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నించినప్పుడు వారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి యుండలేదు కాని మనవారి రిప్పుడు దాని విషయమై కాసనసభయందు ప్రయత్నించుటవలన అక్కడి స్థితిగతులను మార్పుటకు ప్రభుత్వమువారు ముత్తించుచున్నారు.

తరువాత సభాధ్యక్షులు తీర్మానమువిషయమై సభ్యుల యామోదమును గోరుచు దాని ప్రాముఖ్యమును చారికి జెప్పిరి. దాని విషయమై అధ్యక్షులు, కాసనసభయందు ఒక తీర్మానము ద్రీవేశ పెట్టి బోయినప్పుడు, ఒక యుపసంఘము నేర్పరచెదమనియును, అప్పుడు విషయము చర్చితము కాగలదనియును ప్రభుత్వమువారు నెలవిచ్చియుండిరి. ఇతర ప్రాంతములందు వలెనే ఏజన్సీ ప్రాంతములందును మామూలు సివిలు, రివిన్యూ వ్యవహారములను జరుపుటకు కోరినప్పుడు తామట్లు చేయవని ప్రభుత్వమువారికి సమాధానము చెప్పిరి. కావున ఆవిషయమును ప్రకృతము యోచింపక అక్కడ ప్రచారమునందున్న నూత్రములను మార్చించుట కేమనము యోచింపవలసి యుండును. ఏజన్సీ ప్రజలు మనకు చాలదూరమునం గుండుటచే వారు స్వయముగ సభకు విచ్చేసి తమ సాధక బాధకములను చెప్పుకొనలేక పోయినను వారిప్రతినిధులు ముగ్గురును సంగతులను పూసగ్రచ్చినట్లు సభవారికి తెలియజేసిరి.

తీర్మాన-మేకగ్రీవముగ సంగీకృత మైనది. అంతటితో నేటికి సభకు విరమించిరి. కేపు తిరిగి సభగూడి తక్కిన తీర్మానములు చర్చితములు కాగలవు.

బల్లారి సరసవివోదినీ సభ 764

ఈ సభవారు 1917-వ సం॥ మే నెల 16-వ తేది

బుధవారము సాయంకాలము 5½ గంటలకు

శ్రీ కృష్ణలీల

విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో

ప్రదర్శించెదరు. ధర లెప్పటివలెనే.

రావుబాద్దూరు

సి. ఘోష్. గాడ్ } బి. మాదవరావు

ప్రెసిడెంటు. } జనరల్ మేనేజరు.

THE GREAT WAR.

Destruction of a Zeppelin.

German Chancellor Goes to Vienna.

French Delegates' Visit to Canada.

INDIAN JOURNALISTS VISIT BAGDAD.

CONGRESS OF CAPE BRITISH INDIAN COUNCIL.

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN

The Royal Tour.

LONDON, May 14. The King and Queen are making a tour of munition works in the north of England. They are freely chatting with workers everywhere.

New Naval Appointments.

LONDON, May 14. In the House of Commons to-day Sir Edward Carson announced the following changes on the Board of Admiralty: Sir John Jellicoe will have the additional title of Chief of Naval Staff. Vice-Admiral Oliver, at present Chief of Staff, will be additional member of Board, with the title of Deputy Chief of Naval Staff. Rear-Admiral Duff, at present in charge of Anti-submarine Department, will be additional member of the Board with the title Assistant Chief of Naval Staff. Rear-Admiral Halsey, at present Fourth Sea Lord, will be Third Sea Lord, in succession to Vice-Admiral Tudor, who will be appointed Commander-in-Chief of the China station. Sir Eric Geddes at present Director-General of Transports will be an additional member of the Board.

A Zeppelin Destroyed.

LONDON, May 14. The Admiralty announces that our naval forces destroyed Zeppelin L22 in North Sea this morning.

War on Submarines.

Larger Numbers Accounted for.

LAHORE, May 14. LONDON, May 14th.—M. Marcel Hutin is able to state that the number of submarines rendered harmless has increased most satisfactorily for some days.—(“C. & M. Gazette”.)

The “Freiburg” Reprisals.

LAHORE, May 14. LONDON, May 14th.—Replying to a question in the House of Commons, Mr. Bonar Law said that two hospital ships had been torpedoed since the “Freiburg” reprisals.—(“C. & M. Gazette.”)

SOUTH AFRICA

Indians in South Africa.

Moderate Policy Favoured.

LONDON, May 14. CAPE TOWN.—The Congress of the Cape British Indian Council was held in the City Hall to ask Government to consider sympathetically questions concerning the citizenship of Indians, their marriages and immigration. Mr. Merriman opened the Congress with a brilliant speech in which he described how all classes in India were doing their duty in supporting the Empire. Britain's name in the world would, as time advanced, depend upon how she ruled India, but possibly the time was not ripe for great changes. He urged Indians in South Africa to ask for the redress of their grievances in a moderate constitutional way, and make the Union Government's burdens as light as possible when the Government would not turn a deaf ear. The delegates passed a resolution in favour of moderation.

GERMANY.

German Chancellor Goes to Vienna.

LONDON, May 14. AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says that the Chancellor has gone to Vienna and is holding a conference with M. Czernin, Austro-Hungarian Minister for Foreign Affairs.

Chancellor's Return.

LONDON, May 14. AMSTERDAM.—Herr Bethmann-Hollweg lunched with the Austrian Emperor and Empress and dined with M. Czernin, Foreign Minister. He then returned to Berlin where conference continues.

Bombardment of Zeebrugge.

German Version.

LONDON, May 14. A Berlin official communique says that Monitors shelled Zeebrugge on Saturday in a fog at long range. Little damage was done and there were no fatalities.

An Eye for an Eye.

Threatened German Reprisals.

LAHORE, May 14. LONDON, May 14th.—Reuter's Amsterdam correspondent says:—A Berlin official announcement states that as a reprisal for placing of a German General and 15 Staff Officers on Hospital ships in the Mediterranean three times the number of French Officers will be placed at points in western industrial districts which are especially subject to aerial attacks.—(“C. & M. Gazette”).

—O—

RUSSIA.

A Stronger Russia.

Provisional Government's Appeal.

Socialists to Abstain from Stockholm Conference.

LONDON, May 14. A proclamation of the Russian Provisional Government, after uttering a warning against isolated groups seeking to create anarchy, appeals for the efforts of all Russians to strengthen the power safeguarding them and invites representatives of the creative forces not hitherto sharing in the administration to co-operate. Appeals are consequently addressed to M. Rodzianko, President of the Duma, and to M. Tchaidze, President of the Workmen's Delegates. Russian socialists have decided to take no part in the Socialist Conference at Stockholm in which German Socialists and agents of the German Imperial Party will take part.

General Korniloff's Resignation.

LONDON, May 14. PETROGRAD.—General Korniloff has resigned command of troops in Petrograd. No explanation has been issued but his step is apparently due to friction with the Council of Workmen's and soldiers' delegates.

Munitions and Revictualling Problems.

LONDON, May 14. PETROGRAD.—M. Gutchoff, Minister of War says that if definite agreement is reached with America who has undertaken to organise Russia's transport system, the question of supply of munitions will be satisfactorily solved in a few weeks. Revictualling of the army is at present most unsatisfactory, but it will shortly be improved. The Army has been reorganised enabling the services of men's talent to be utilised.

Pro-Ally Secretary for Finland.

LONDON, May 14. PETROGRAD.—M. Ruditcheff who yesterday delivered a speech in the Duma declaring that unless German militarism was overthrown the work of the Russian Revolutionists would be futile, is now Secretary of State for Finland.

New Reserve of Officers to the Front.

LONDON, May 14. PETROGRAD.—M. Gutchoff has ordered to be sent to front reserve officers and men mobilised in 1914 who have not yet fought in the war. The Percentage of such officers is seventeen.

CANADA.

M. Viviani's Visit to Canada.

LONDON, May 15. OTTAWA.—M. Viviani addressed both Houses of Parliament here. He was accorded an enthusiastic reception. He dwelt on the services done by Canada at the front notably at Ypres and acknowledged the material aid of the Dominion.

Phenomenal Wheat Crop.

LONDON, May 14. MONTREAL.—Reports from Winnipeg state that crop prospects are splendid. The growth of wheat is phenomenal.

TELEGRAMS.

Joffre Visits Montreal.

LONDON, May 14. MONTREAL.—General Joffre has paid a flying visit to this city and received very warm welcome.

AUSTRALIA.

Men up to 50 to be Accepted.

LONDON, May 14. MELBOURNE.—Mr. Pearce, Minister of Defence, has had consultation with the Director of Recruiting. It is understood they discussed the acceptance of men of good physique up to the age of fifty.

SPAIN.

Spanish Steamer Sunk.

By German Submarine.

LONDON, May 14. MADRID.—A German submarine has sunk the Spanish Steamer “Carmen” proceeding to Cetta. Government is protesting and demanding compensation. Two Spanish destroyers have been ordered to act as guardships between Gijon and the French coast.

HOLLAND.

Socialist Conference.

Dutch Delegates Prohibited.

LONDON, May 14. AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says that Government has refused passports to Mr. Haate and other independent Socialists who intended to proceed to the Stockholm conference.

BRITISH FRONT.

LONDON, May 14. General Haig this afternoon says we repulsed raid last night northeast of Epeby and north of Ypres taking a few prisoners. We have made progress in Roey Village.

FRENCH FRONT.

LONDON, May 14. The French communique says:—Strong German reconnaissances attempting to reach our lines at various points broke down completely under our fire. Enemy sustained important losses and we took prisoners.

RUSSIAN FRONT

Giant Aeroplane Wrecked.

Crew of Six Killed.

LONDON, May 14. A Russian wireless communique says:—One of the giant Iliamurovets aeroplanes, for no explained reason, fell ten thousand feet at Monasterjiska. The crew of six perished.

INDIAN TELEGRAMS.

From our own Correspondent.

[BY WIRE.]

—o°o—

SIMLA.

Advantages of Investing in War Loan.

SIMLA, May 14. With reference to clause 1 of the notification No. 380 F. dated the 1st March, 1917 regarding the different forms of security in which War Loan 1923-47 war bonds 1920 and war bond 1922 may be held the Government of India desire to draw the attention of subscribers to the Indian War Loan to the advantages of holding their investment in the form of inscribed stock certificate.

The following are the principal advantages of this form of security:—(1) It gives absolute security being of no value in the hands of a wrongful holder. (2) If the original certificate be lost or destroyed a fresh certificate is issued on satisfactory evidence of loss without any further formalities. (3) Holders of stock certificates are not required to present them in person or by an agent when the interest falls due, the interest warrant will be sent by post to the registered proprietor or his agent and be made payable at any treasury or sub-treasury in accordance with the written instructions given by the holder to the public debt office. (4) A stock certificate may be held by two or more persons jointly and any one or more of them can receive interest thereon under a joint holders power of attorney which is exempt from stamp duty.

Advantages to Small Investors.

3. The Government of India believe that this form of security will prove to be the most convenient for the great majority of small investors, particularly for investors who are resident in the mofussil. Investors in any section of war loan who have already applied for or have obtained securities of a different form can apply to have them changed into inscribed stock certificates to the public debt office Calcutta, Bombay or Madras. No fee is charged for the conversion into stock certificate of another form of security.

TELEGRAMS.

1. The Government of India have also decided in view of the large number of applications for the war loan received from small investors resident in the mofussil to introduce from the 1st of July, 1917 arrangements previously under contemplation whereby a holder of a Government promissory note may deposit it for safe custody at any Government treasury at a district headquarters at which there is no branch of a presidency bank conducting Government treasury business. Where a note has been so deposited the interest will be paid either at that treasury or any sub-treasury subordinate thereto. A note so deposited can be withdrawn at any time by the holder.

Steel Plate Holders.

Government's a New Order to Send in Account of Stock.

SIMLA, May 14. In exercise of the powers conferred by Rule 11 A of the Defence of India (Consolidation) Rules, 1915, as subsequently amended, the Governor-General in Council is pleased to direct that all persons engaged in the production, manufacture, purchase, sale, distribution, transport, storage or shipment of steel plates suitable for ship barge or about building shall submit to the Secretary of the Indian Munitions Board, Simla, by the 10th of June 1917 returns furnishing full particulars of their stock in hand of such plates and of any stocks of such plates of which they have reasonable expectation of receiving consignments from outside India within three months from the date of this order.

CALCUTTA.

The Indian War Loan.

CALCUTTA, May 14. Applications for the War Loan now amount to Rs. 19,49,13,300. Details are as under:—

	Rs.
Bombay	7,25,61,500
Bengal	6,10,48,200
The Punjab	1,54,76,600
United Provinces	1,32,21,600
Madras	1,02,54,500
Barma	78,78,600
Minor Administrations	57,46,600
Central Provinces	35,46,600
Bihar and Orissa	25,79,900
Assam	6,01,200

Plant Sensitiveness.

A Curious Palm Tree.

CALCUTTA, May 14. Popular interest has been excited by certain remarkable abnormal phenomenon exhibited by a palm tree in the district of Pundrapore. In the morning it holds its head erect with its outspread leaves, but on the approach of evening its head bows down the leaves touching the ground. In the act of prostration. This is repeated day after day. Prof. Sir J. C. Bose sent two expeditions with self-recording apparatus specially constructed for the purpose to trace the cause of the extraordinary phenomenon. Dynamometric measurements show that internal forces whose periodic fluctuation causes this remarkable movement are very active and great power is necessary to bring the tree down to its position of prostration, whose weight exceeds several hundred weights. Continuous curves have been obtained showing the rate of the movement of the tree at every instant during day and night. Other records give the fluctuating forces of environment. The results obtained offer a complete solution of the very mysterious phenomenon which also gives an independent support to Dr. Bose's theory of the universal sensitiveness of plants.

Indian Congress Deputation to England.

Postponed Pending Developments.

CALCUTTA, May 14. It is understood that the Congress deputation will not proceed to England in this month as was the original intention of the All India Congress Committee. The Hon'ble Mr. B. N. Basu, who has been in communication with Sir William Wedderburn on the subject, has received the following cable from him: "Any delay pending developments". The decision, therefore, as to when the deputation should leave India entirely rests with the Congress Committee which will probably again discuss the question in all its aspects. It is likely that the Committee will seek advice of Sir S. P. Sinha when he returns to India, as his recent experience of the prevailing conditions in England would be of the utmost benefit to politicians in India.

The Bogra Succession Case.

Suit Dismissed

CALCUTTA, May 14. At the High Court to-day Mr. Justice Greaves delivered judgment in the Bogra succession case in which Mr. Habibur Rahaman was the plaintiff and the Hon'ble Syed Aftab Ali, Member, Local Council, son of the Hon. Nawab Nawabali Chowdhury, Member, Supreme Council, was the defendant. The plaintiff claimed to be the son of the late Nawab of Bogra and Mozeli Cohen, a Jewess, who was alleged to have been married to the late Nawab. He claimed a declaration that he was the sole heir of the late Nawab and entitled to the possession of the estate left by the Nawab. The defendant is the son of the Nawab's daughter. The Court held that the plaintiff's mother was never married to the late Nawab and dismissed the suit.

Mauled by a Leopard.

CALCUTTA, May 14. A serious accident occurred on Friday when Evelyn Dick, a girl of nine, a day pupil of Loreto House, Calcutta, was mauled by a leopard. The animal is a half-grown one being about fourteen months old and was in charge of a keeper who says that he had the leopard tied with a chain and at the corner of Lower Circular Road the girl seeing the leopard rushed up to pet it. The keeper warned her not to come near the animal but she caught the animal by the tail. It immediately turned on her, and clawed her on her leg. The child fell and the leopard sprang upon her mauling her rather badly. But the girl's story goes to show that she was walking along the pavement when suddenly the leopard sprang upon her and knocked her down mauling her on her chest and back and biting her on her head. The child was removed to the General Hospital and is progressing favourably.

Hon. Nawabali Resigns. Presidentship of Moslem League.

CALCUTTA, May 14. The Hon'ble Nawab Syed Nawabali Chaudhuri has tendered his resignation of the Presidentship of the Bengal Provincial Moslem League. In this connection it may be mentioned that the Bengal Moslem League did not approve of Nawab Nawabali's not signing, as the representative of the Bengal Mahomedans in the Imperial Legislative Council, the memorandum submitted by nineteen elected members of the Supreme Legislative Council, and that he was also adversely criticised by some Moslem papers here.

BURMA.

Sir H. Butler on Victory in War.

RANGOON, May 14. In reply to an address from the residents of Heipaw Sir Harcourt Butler made a brief but feeling speech. After thanking them for hearty welcome and acknowledging their loyalty and hopes of victorious termination of the war His Honour expressed himself very emphatically as to the result of the war for, he added, "our cause is just, our strength is great and our financial resources are almost inexhaustible". He expressed his hope of continuance on their part of the best efforts to induce people to invest in the War Loan in regard which they had made a good start. He also hoped that the progress which their enlightened Sabwa had introduced into the State would continue unabated. In conclusion he assured them that he was leaving Burma with great regret and deep interest in her welfare.

BOMBAY.

Indian Journalist's Visit to Baghdad.

BOMBAY, May 14. Maulvi Mubashir Alam and Mr. Hemendra Prasad Ghose representing the vernacular press of the Punjab and Bengal respectively in the Indian Press party to Mesopotamia have just returned to India. They speak very highly of the excellent opportunities offered to them at the instance of the Secretary of State for India and the courtesy shown to them by the military authorities in Mesopotamia, in obtaining an insight into the military operations and conditions in general. Messrs. Alam and Ghose were with the party up to Baghdad where they were comfortably lodged in a hotel and were happy to see with their own eyes the effective way in which the British have, so soon after their occupation of the historic city brought under control the situation and everything was going on quite normally. There the press party, which consisted originally of eight members of whom four were Indians, had an interesting interview with General Maude. One of the members of the party, Mr. Yashik representing the Guzrat Press of Bombay, was taken ill at Amara where he had to be left in a hospital for treatment. The remaining seven proceeded to Baghdad, where they halted for a week. Arrangements were made for the party to proceed further up to the fighting line and to see for themselves the actual operation that was going on. Five of the press party, Mr. Everard Digby of the Associated Press of India, Mr. Sandbrook, Editor, the "Englishman", Calcutta, Mr. Welby, Editor, the "Madras Mail", Mr. Thorncley, correspondent of the "Pioneer", and Mr. N. M. Joshi of the Vernacular press, Bombay, who are still there have availed themselves of this opportunity and have proceeded to the battle fronts. The two Indian press representatives who have just returned to Bombay from Baghdad consider the present situation in Mesopotamia as eminently satisfactory in every way.

Bombay Provincial Conference.

NASIK, May 14. At the third and concluding days sitting of the Seventeenth Bombay Provincial Conference to-day the first resolution passed was to the effect that elective element in Municipalities and Local Boards should be increased and that local self-government should be entirely freed from official control.

The next resolution expressed dissatisfaction with the inadequate recommendations contained in the majority report of the Public Services Commission earnestly urging upon the Government the necessity of taking bold and liberal measures towards Indianising the superior grades of administrative offices and protested against the reduction of age limit for I. C. S. candidates. It expressed its profound gratitude to Mr. Justice Abdur Rahim for his able and courageous minute of dissent.

One resolution urged that the Bombay Medical Registration Act should be amended so as to enable local self-government bodies to provide medical relief in accordance with Ayurvedic and Unani systems.

Other resolutions related to free and compulsory primary education, village panchayat, indentured labour, cotton duties, liquor traffic and the order of prohibition issued against Mrs. B. B. and Mr. Tilak.

In the resolution re the Press Act, the Conference expressed dissatisfaction with the reply given by the Viceroy to the Deputation of the Press Association and urged the repeal of the Act.

A resolution according support to the Swadeshi movement and another appealing to the Government to exercise the prerogative of mercy and the grant of amnesty in certain cases to those convicted of purely political offences were passed. This terminated the sessions of the Bombay Provincial Conference.

The President, Mr. Sastri in winding up the proceedings referred to the people's demand of Home Rule. They felt as if they were nearing the dawn and the approach of dawn might be quickened by their efforts. He therefore exhorted them to carry on the gospel of self-government everywhere.

SOUTH INDIA.

Official Items.

OOTACAMUND, May 14. Sir Clegg has been granted privilege leave for 76 days. The following appointments have been ordered in consequence:—

Mr. Muhammad Azzizudeen Hussain to act as Fourth Member of the Board of Revenue.

Mr. S. W. G. I. Maciver to act as Collector, Madras.

Rao Bahadur Tholda Raghavaya to act as Collector and Magistrate Chittoor.

Rao Bahadur T. Vijaya Raghavachariar, Deputy Collector, to act as Secretary to the Commissioner, Revenue Settlement.

Mr. F. Armitage is appointed President, Selection Committee, Indian Defence Force during the absence of Mr. Pedy.

Weather Report.

SIMLA, May 15. Temperature is still materially lower than usual except in Burma, otherwise the conditions are roughly normal. Rainfall has been local in Burma coast, Assam and Central India West. A few falls occurred in Bengal, Berar and Bombay Deccan. The chief amounts are Cherrapunjee 2 inches, Dinajpur and Mahegaon 1 and Indore 3.

FORECAST:—Increase of rain in Kashmir and north of the Peninsula.

Latest Telegrams.

Reuter.

[UNCORRECTED.]

LONDON, May 15. In the House of Commons, Sir E. Carson explaining the new Admiralty appointment said that changes had a two-fold object. The first, was to free First Sea Lord and Heads of Naval Staff as far as possible from administrative work, in order that they might concentrate their attention on important issues relating to naval conduct of war. Second object was to strengthen their shipbuilding and production departments of Admiralty by providing an organisation comparable to that which had supplied the army with munitions. It was further intended to develop and utilise to best advantage whole shipbuilding resources of country and as far possible concentrate whole organisation under one authority. Sir Eric Geddes had been chosen for this position and would be responsible for fulfilling shipbuilding requirements of Admiralty, War Office and Ministry of Shipping. For this purpose the staff of the three departments would be placed under his control. As the duties for which he would be responsible at Admiralty, would include not only ship-building but production of arms and munitions, it was necessary that his touch with Admiralty should be close and intimate: hence his appointment as a member of Board of Admiralty. He would also be associated with Ministry of Shipping as a member of Shipping Control committee.

LONDON, May 15. Runciman asked whether duty of supervising construction of merchant shipping would be transferred from Shipping Controller to Admiralty. Carson said that Geddes would act with shipping controller and added that Geddes had just completed some most important work in France in a most successful manner and Government were glad to avail themselves on his services.

LONDON, May 15. Garson added that Rear-Admiral Topham would become Fourth Sea Lord in place of Halsey. Meanwhile process of strengthening Naval Staff by addition of officers transferred from active service was continuing.

LONDON, May 15. French and British captures from beginning of offensive on April 9th to May 12th were 43,579 prisoners, including 976 officers, 441 guns, 396 trench mortars and 934 machineguns excluding a number of guns and machineguns put out of action.

LONDON, May 15. Serbian communique dated 12th inst. says:—There was a violent artillery duel on our whole front. We carried more trenches in region Dobropolje and heavily repulsed violent counter-attacks.

LONDON, May 15. NEW YORK.—Balfour had an interview lasting four hours with Roosevelt at Oyster Bay.

జాబులు

ఆంధ్రోపాధ్యాయసభ.

ఆయా:

పాఠశాలలలోని సంస్కృతాంధ్ర పండితుల నొకవో శ్రేష్ఠ ప్రతినిధులను "సంస్కృతాంధ్రోపాధ్యాయసభ" నొక దానిని స్థాపించవలెననియు ఒండ్రుల భావంతరముల చర్చలచే అభివృద్ధి బడయవలయుననియు, నేను చాలకాలమునుండి యోచించుచుంటిని. నాయభిమతము సరణముగ 7-5-17 తేది యాంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు "ఆంధ్రోపాధ్యాయసభ" అనువాగ్దమును ప్రకటితమయ్యెను. ఏభావములు నామాదయాంతరాళమున నుండెనో నానిని ప్రతికారత్వమున జూచుట తటస్థించె. మామిత్రులు వ్రాసిన విషయచర్చతో ఈవిషయములను గూడ జేర్చవలయును. ఏపాఠశాలయందైనను సంస్కృతాంధ్రోపాధ్యాయ పదవి కెవ్వరును ముప్పుదిరూపములకు తక్కువ శీతములకు పోగూడదను నియమము నేర్పాటుజేయవలెను. 45 రూపాయల శీతముల యాంధ్రోపాధ్యాయ పదవి దొరకక దొరకక దొరికినచో ఒకడు 12 రూపాయలకు, ఇంకొకడు 10 రూపాయలకు మరియొకరు 8 రూపాయలకు వేలము పాటపాడు దురభ్యాసము బొత్తుగా మానవలెను. ఈచర్చవలన నాంధ్రపండితుల గౌరవ గడుగంటుచున్నది. ఏమి గ్రహచారమో కాని ఒక తెలుగుపండితుని మాత్రము నియమింప వలసివచ్చినపుడు అధికారులు వంకాయలజేరము ప్రాగంభించెదరు. సామాన్యలోపములను సవరించు కొనుటకును, గౌరవనీయ పదాన్వేషణమునకు పండిత సమ్యేశము ప్రశంసాపాత్రము.

కప్పగింపు శ్రీరామశాస్త్రి.

II

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభ.

ఆయా:

దేశీయ మహాజనోపసంఘమువారు ఆంధ్రరాష్ట్రీయమునకు ప్రత్యేక శాఖ నొసగుట ఆంధ్రుల కామోదమును గలిగించినది. దేశీయ మహాజనసభలో నుపసంఘమువారి సలహా నామోదించెదరనుటకు సందియము లేదు. ఈసందర్భమున నూతనసమన్వయముకట్టి జనించుచున్నది. ఆంధ్ర మహాజనసభ వేలుగను, రాష్ట్రీయసభ వేలుగను ఇకముందు జరుపుచుండవలయునా, లేక ఆంధ్రమహాజనసభయే ఆంధ్రులకు రాష్ట్రీయ సభగ పరిణమించుట యుక్తమా యను నూహ కలుగుట సహజము. నెల్లూరిలో ఈ నెల 12-న తేదిన జరిగిన ఆంధ్రమహాసభ స్థాయిసంఘపు సభలో "దేశీయమహాసభకు శాఖగా ఆంధ్రరాష్ట్రోపసంఘమును నిర్మాణము చేయుటను గూర్చి అఖిల భారత స్థాయిసంఘమువారు తమ యామోదమును తెలిపినందుకు సంతసించుచు, దేశీయ మహాజనసభవారు దానిని ఆంగీకరించి సభా నిబంధనలను తగురీతిని మార్పుచేయుదురని గొరుచున్నా" రని తీర్మానింపబడినది. ఆంధ్రమహాజనసభకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ ప్రాణమువంటిది. ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ సంపాదనమునకై ఆంధ్రులు తమ శక్తి సామర్థ్యములను కేంద్రీకరింపవలసియున్నది. వీరతనమువారు ఆంధ్రరాష్ట్రీయమును ప్రసాదించకముందు ఆంధ్రులే రాష్ట్రీభావమును నలుగడలను వ్యాపింపజేయవలసి యున్నది. ఈభావము ప్రజలలో దృఢముగ నాటుకొనిన కొలదిని, ఆంధ్రరాష్ట్రీనిధి త్వరలో సమకూరును. ఇందుకై ఆంధ్రులు ఆంధ్రమహాజనసభను రాష్ట్రీయసభగ మార్చక పోవుట. ఆంధ్రుల ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వము ప్రపంచమున కిందు మూలమున వెల్లడికాగలదు. చెన్నరాష్ట్రీయసభయొక్క యువయోగము రానురాను క్షీణించుచున్నది. రాష్ట్రీయసభకు రెండు వందలమంది ప్రతినిధులే లేరనిచిరన్న నగుబాటుకాదా? జిల్లాసభలలో నుండు నుత్సాహమైనను రాష్ట్రీయసభలో గానుపించకపోయినచో యిట్టి సభయొక్క ప్రయోజన మినుచుండును గానరాదు. ఉత్సాహమెట్లుండును? ఆంగ్లేయభాషలో కార్యక్రమ మంతయు జరుగును. ఉపన్యాసములు విశేష భాగము ఆంగ్లేయభాషలోనే జరుగకతప్పదు. సభాధిపతుల దీక్షోపన్యాసములు ప్రభాసామాన్యమునకు దుర్గాగ్రహములు. అరవలు, ఆంధ్రులు, కర్నాటు మళయాళీలు సమావేశ మగుచోటుల నందరకు తెలియు గల్గము వంటి సామాన్యభాషలో కార్యక్రమము జరుగుట సహజము. అట్టిసభలచే ప్రభాసామాన్యమున కుత్తేజము

గలుగుట యసంభవము. వంగరాష్ట్రీయు పరికింపుడు. రాష్ట్రీయసభా కార్యక్రమమంతయు వంగభాషలోనే జరుగును. వంగదేశీయులకు దేశీయమహాజనసభకన్నను రాష్ట్రీయసభ, యమితోత్సాహమును జనింపజేయుచున్నది. అటులనే ఏక భాషా పాఠబద్ధులగు ఆంధ్రులు తమ కష్ట నిష్టరములను ఆంధ్ర మహాజనసభలోనే సువ్యక్తపరుచుట యవసరమగుచున్నది. అట్టి సభచే, ప్రజలలో రాజకీయ పరిజ్ఞానము సులభముగ వ్యాపించును. జాతీయ ప్రజోదము. సులభ సాధ్యమగుట నిశ్చయము. ఇంటియే గాక, రాష్ట్రీయసభయే ఆంధ్రమహాజనసభయే ప్రత్యేకముగ జరుగుట నిరుపయోగమగు ధనవ్యయమునకు గారణమగును. వివిధభాషల మాటలాడువారు తమ సభలను ప్రత్యేకముగ జరుపుచున్నచో, దేశీయమహాసభలో భారతవర్షమునకు సామాన్యమగు సమన్వయము వర్ణించుటకు హైందవ జాతులన్నియు సమావేశమయి, సామాన్యభాషలో కార్యక్రమమును జరిపి, హైందవాభ్యున్నతికి తోడ్పడుట సుకరము. విహారదేశమునకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ ప్రసాదించబడక పూర్వమే, విహారవాసులు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయసభను జరుపుటకు నారంభించిరి. రాష్ట్రీయసభలో చేసిన నిరంతర కృషియే విహారరాష్ట్రీని నిర్మాణమునకు దారితీసెను. ఆంధ్రమహాజనసభకు ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయసభగ మార్పుటకు కొన్ని యిబ్బందులు లేక పోలేను. ఆంధ్రదేశములోని జిల్లా సంఘము లన్నియు దేశీయ మహాజనసభ కుపాంగములుగ నింతవరకును జేరియుండలేదు. ఆంధ్ర మహాజనసభ యంతరకును రాష్ట్రీయ సభాస్థానము నాక్రమించలేదు. కాని యిట్టి యిబ్బందులను దొలగించుట కష్టము గాదు. దేశీయ మహాజన సభవారు మనకు ప్రసాదించునట్టి వరమును మనము పూర్తిగ నుపయోగించి కొనుట ముఖ్యమనరము. ఈ సమన్వయ గూర్చి ఆంధ్రులు ఆంధ్రప్రతికా ముఖమున జర్పించి రాబోవు ఆంధ్రమహాజనసభలో తమ యభిప్రాయములను యేక ముఖమునకు దెచ్చుట భావ్యము, కాన ఆంధ్ర నాయకులు తమ యభిప్రాయములను త్వరలో వెలుప ప్రార్థితులు.

మదరాసు, మే 14 చల్లా శేషగిరిరావు.

III

ఆంధ్ర మహాజన సభ.

ఆయా:

ఆంధ్రమహాజనసభ కొద్దిరోజులలో సమావేశము కాచుచున్నది. ఇంతవరకు చిత్తు తీర్మానములుగాని, సలహాలుగాని ప్రచురించియుండలేదు. బహుశః సన్యాససంఘమువారు కొద్ది దినములలో చేయుదురని నమ్ముచున్నాను. ఈసంవత్సరము ప్రతిసంవత్సరమునలేనే కొన్ని తీర్మానములు గావించి రెండు రోజులు విం దాగించి స్వగృహములకు జనవలసినదేనా? ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రీతీర్మానము దానాపుర ఏక గ్రీవముగ కాకి నాడయందు ఆమోదింపబడినది గదా? అందువిషయమై మన నాయకు లేమిచేసినది తెలిసికొనవలసి యున్నది. ఆంధ్రమహాజనసభవారు కేవలము తీర్మానము నామోదించింతమాత్రమున జవాబుదారిని ముగించుకొనిరని తలచుటకు కలుగలేదు. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ వచ్చియేదల ముఖ్యస్థాన మెచ్చట నుండవలయునను చర్చ అవసరముగ గగన్పట్టుచున్నది. ఇందుకు కొందరాడేశించి వచ్చును. "అలలేదు, చూలలేదు. కొడుకు పేరు సోవలింగ"మన సామెతగా మండునని కొందరు తలచి వచ్చునుగాని యీ విషయము నిర్ధారణ నేయుట ముఖ్యమని ఎంచుచున్నాను. ఈ విషయము చర్చనీయాంశముగ మన్నయేదల పశ్యమాంధ్రదేశీయులకు ఉత్సాహము ఎక్కువగును. కొలది కాలము క్రిందట ఆర్యార్యమున చాలభాగమునకు ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యముగా నేలిన క్రీకృష్ణదేవరాయల రాజధానియగు విజయనగరము తిరిగి ఆంధ్రరాష్ట్రీయమునకు ముఖ్య స్థానమగుట సమంజసమని కొందర నవచ్చును. మరికొందరు హంపిదేశము మధ్యస్థముగ లేకపోవుటచే కూడదని సాధింపవచ్చును. అందు మీద తీవ్రచర్చ జరుగుట నిశ్చయము. ఈ విషయ నిర్ధారణ యందు పశ్యమాంధ్రులు విశేషజోక్యము పుచ్చుకొనకమానరు. అందుచే వారు ఆంధ్ర మహాజనసభకు అత్యంతోత్సాహముతో రాగలరు. ఇదియుగాక ఆంధ్రులు ఈ విషయమై తమ నిశ్చితాభిప్రాయమును పాలకులకు తెలియ జేయవలసిన బాధ్యతను గలిగియున్నారు. ఇండియా రాజ్య ముఖ్య స్థానమును హస్తీనాపురమునకు మార్చినపుడు కలకత్తావారు ఎంతగందర గోళముచేసినది మనము మరచిపోలేదు. రాజధాని ఎప్పుడును ప్రభాకర్ణ స్థానమై యుండవలెను. కాన యీ

విషయమును రాబోవు ఆంధ్రమహాసభలో చర్చనీయాంశముగ నంచిన బాగుండునని విన్నవించుచున్నాను.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము సంకీర్తన నిట్టిదియే. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మెచ్చటనుండవలయును? ఆదిమకవియగునన్నయభట్టారకుని గౌరవించి యశస్సుగాంచిన రాజరాజనరేంద్రునిస్థానమగు రాజమహేంద్రవరమున నుండవలయునా? కవిగండవెండేరమును తానే పాదమున తొడిగి అప్రదిగ్గజములను మన్నించిన కృష్ణదేవరాయల రాజధానియగు విద్యానగరమున నుండవలయునా? స్థాపియ్యాన్ శాసుత్సాన్యగు బాటసారులచే దర్శింపబడి పొగడ్తగన్న ప్రాచీనవిశ్వవిద్యాలయ స్థానమగు కృష్ణాతీరమండలి భరణికోట యందుండవలయునా? యను నాయంశముల చర్చములమున ఆంధ్రులకు మహాసభయందలి గౌరవ మధికమగును. కాన యీ విషయముగూడ చర్చాగోనికి దీసికొన రావలసి యున్నది.

ఆంధ్రుల ఆర్థిక, పారిశ్రామికాభివృద్ధులకు గాను ఆంధ్ర నిధినిష్ఠ కూర్చుచున్నారా? ఆనిధి యెట్లు ఉపయోగపడుచున్నది? గతవత్సరము స్థాపితోపసంఘము వారేమి పనిచేసిరి? అది తృప్తికరముగనున్నదా? లేనియెడల ముందేమి చేయవలసియున్నది? కాకినాడలో జరిగిన సభయందు కార్యదర్శి గంపత్వర చర్చను వినిపించిరి. ఆంధ్రదేశమును వారిని ఆహ్వానించుట, మర్యాదలచేయుట, విందులు పెట్టుట, మొదలగుసంశయములే గాని వేరొండు గానరాలేదు. ఈవత్సరముగూడ నట్లే యుండునేమో? అట్లయిన మనవిధానమును సంపూర్ణముగ మార్చుకొనవలయును. ఆంధ్రుల ఆర్థిక పరిశ్రామిక స్థితిని గనుగొనుటకు వేయి రూపాయలు ఖర్చు పెట్టవలసినదని కాకినాడలో తీర్మానించినట్లు జ్ఞాపకము. అట్టివిచారణ సలిపినది, లేనిది యింతవరకు ఆంధ్ర ప్రపంచమున తెరుకపరచినట్లు తోచదు. ఈ విషయమై మహాజన సభవారు సంపూర్ణచర్చ గావించవలసియున్నది. ఆర్థిక పరిశ్రామిక విచారణకు మార్గముల నన్వేషించి నేరకసంఘమునకు సూచనలియ్యవలసిన యవసరము గలదు.

గ్రంథాలయ మహాసభ ఆంధ్రమహాసభయంత అవసరమనియే చెప్పసాహించుచున్నాను. అట్టి మహాసభను వేరు ప్రదేశములయందును, వేరు కాలమునందును పెట్టుటచే చాల మందికి కుతూహలమును, ఉత్సాహమును ఉండినప్పటికిని, సభను దర్శించుటకు తగు సావకాశము కలుగక పోవుటయే గాక ప్రయాణపు ఖర్చులవలనగూడ కొంతమంది దర్శింపలేక పోవుచున్నారని తలచెదను. అందుచే గ్రంథాలయసభ గూడ ఆంధ్రమహాసభతోపాటు జరుపుటయందుగల సాధక బాధకములును, ఉచితానుచితములును చర్చించవలసి యున్నది.

కొన సీతారామరావు.

విదవ ఆంధ్రమహాసభ

1917-న సంవత్సరము జూలై నెల 1, 2 తేదీలలో నెల్లూరు పట్టణమున ప్రత్యేకముగ నిర్వహింపబడెడి మందిలియందు ఆంధ్ర మహాసభ జరుగును. ఈయందు ప్రభావములకు శ్రేయత కొంద నేకటప్పయ్య పంతులుగారు ఆగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు. 1 తేదీ సభ ఉదయము 5-30 ఘంటలకు ప్రారంభ మగును. ప్రతినిధులుగ వచ్చువారు రు. 5 లును, ప్రేక్షకులుగ వచ్చువారు రెండు రూపాయలు గాని, ఒక రూపాయగాని కట్టుము చెల్లించ వలయును. ప్రతినిధులకు భోజన వసతులకును బలకును తగుమైన యేర్పాట్లు చేయబడినవి; అందుకై వారు ప్రత్యయయ్య నక్కులెరు. భోజనములకు స్వంత యేర్పాట్లు చేసికొన వలది ప్రత్యేక కనతుల కొరవారు మే నెల 20 తేదీ లోపుగ కార్యదర్శులకు తెలియజేయవలెను. ఆంధ్రమహాజన లనేకులు సభకు విచ్చేసి జయప్రథముగ సభను నెఱవేర్చ ప్రార్థితులు. అని కార్యదర్శులు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు వ్రాయుచున్నారు.

గాంధీ మహాశయుడు నిశ్చల మనస్కుడై సూర్యునివలె తేజజ్జలుచున్నాడు. వందలకొలది కూలీలు స్థాంటురుల భూముల నుండిచ్చి గాంధీగారిని కరణుగోరుచుండిరి. సర్వకాలములందును వీరాయన నాశ్రయించుకొనియుండి, గాంధీగారి స్థానమును విడువకున్నారు. భగవంతుడు తమకు ప్రత్యక్షమైన నెల్లు మాతురో యారితినీ వీరదేవనిగ గాంధీగారి మొగమునై నెల్లు పుడును దృష్టినిలిపియున్నారు. "దైవము మనల నేరులేదని స్పష్టమయ్యెగదా"యని యొకడ నెను. ఇట్టిచరణములు నోర వెడులుటకు వా రెట్టి యిడుమల నందియుండిరో గదా? ఇండియను పేట్రీయటు.

సమకాలికాభిప్రాయములు

సింపురమునం దొక స్త్రీ పిల్ల నెత్తుకొని కిటికికి జేర బడియుండెను. కిటికీ పట్టుదప్పి నేలగుండు, తల్లియు పిల్లయు గూడ దానితో పడిరి. తల్లి తక్షణమే మరణించెను. పిల్లమౌనము సురక్షితముగ నున్నది. — బెంగాలి.

మొనూరు విశ్వవిద్యాలయవ్యవస్థాపకులు నత్యుత్సాహ సంపదతో పాటుననుచుండిరి. తమ విశ్వవిద్యాలయమును నూతన మార్గముల ననుసరింప జేయుచుండిరి. ఇదివరలో స్థాపించిన విశ్వవిద్యాలయములయందు మంచి చెడ్డలు చెందున గలవియున్నవి. వీరు తమ విశ్వవిద్యాలయమునందు పురాతనపు విద్యాలయముల లోపముల నవరంధ్రమునకు పాశ్చాత్య విద్యాలయములలోని యుపయోగములను సంగ్రహించుచుండిరి. ఇందులకు వీరు ఇంజనీయరింగు విద్యార్థుల విషయమై యిటీవల చేపట్టిన విద్యార్థిసంఘముయే సాక్ష్యము బొందును. — కానికలు.

కలకత్తా ఘోరీసుకొట్టులో నొక మూలమున నతడొక కేసులో గత బుధవారమునాడు పిర్యాదీల తరపున సాక్ష్య మిచ్చుచుండెను. ఈతడు స్త్రాండుకోడ్లు వెంబడిపైసి కిలు నెక్కి - ఘోరుమండగ ముద్దయులు కొందఱుని నాపి నేసి రులు. చివరకును పైసికిలు నీయలేదని ఆతడు దొంగ సాక్ష్యమిచ్చెను. కోర్టువారి యెదుట నతడు పైసికిలు త్రొక్కివేసిన ముద్దయులు తప్పించుకొన జూచి కొన్ని యాటంకముల జెప్పెను గాని ప్రయోజనము లేకపోయెను. మేజిస్ట్రేటు స్టేడ్స్ అందఱును కలసి సాక్షి వెంబడి వెల్లిరి. అనేకసార్లు బండినెక్కి యత్నించి తుదకు ప్రాణము విసిరి తనకు పైసికిలు త్రొక్కుట రాదని సాక్షి యొప్పుకొనెను. — ఇంగ్లీషుమనుష్రులు.

యుద్ధకాలమున ఆమెరికా జపాను దేశముల వర్తకములు హెచ్చినవి. హిందూదేశవర్తకమున వీరికట్టి యభివృద్ధి గలిగినది 1916-17 సం. విదేశవ్యాపార లెక్కలవలన స్పష్టము కాగలదు. గత సంవత్సరమున జపానునండి 90 లక్షల రూపాయల గాజుసామాను, 50 లక్షల ఇనుపసామాను, ఇండియాకు దిగుమతియైనది. జపానునండి 11½ లక్షల వీరును, 41 లక్షల పంచదారయును, 65½ లక్షల నూలుబట్టలు మున్నగునవి మన దేశమునకు దిగుమతియైనవి. అంతకు పూర్వపు సంవత్సరములయందు దిగుమతులు చాల స్వల్పముగ నుండెను. ఆమెరికా వారి వ్యాపారముగూడ జపానువారివలె బలవడెను. 1914-15 సం. ఆమెరికానుండి 7½ లక్షలు విలువగల చీనా కేకు దిగుమతియై యుండ గత సంవత్సరమున 59½ లక్షల రూపాయలు విలువగల కేకు దిగుమతియై యుండెను. గొట్టములు మున్నగువాటి దిగుమతులు 46½ లక్షలకు హెచ్చెను. 1914-1915 సం. 11 లక్షలు విలువగల 510 మోటారుబండ్లు మూలమే ఇండియాకు వచ్చినవి గాని గత సంవత్సరమున హిందూదేశమునకు 4169 బండ్లు పంపబడినవి. వీటి విలువ 122 లక్షలు. — బొంబాయి క్రానికలు.

రాజకీయ వ్యవహారములయందు విద్యార్థుల సంబంధమునుగూర్చి దొరతనమువారినొచ్చిన యుత్తరపు ప్రతియొకటి కుదకు మాకు చేరినది. ఉత్తరపుపై 1-వ తేది యుండెను. ఉదకమండలమున ప్రచురుగు దక్షిణ ఇండియా అబ్జర్వరు పత్రిక 1-వ తేదియందే దొరతనమువారి యుత్తరపు సంతయు ప్రకటించి యుండెను. మదరాసున నున్న పత్రికల కిమాజ్జా పత్రికలను సప్లయ చేయుటయందు 10 దినము లేల యాలస్యము కావలయును. ఈయుత్తరపు విశేషముగు పరిశీలనమును గ న బ రు ష దు. దొర త న ము వా రు ని దా నించి, హైండ్స్ నా య కు ల య భి ప్రాయముల నానియుండిన నిట్టి తప్పు నొకప్పుడుండదు. గూడలూరు సభయందు విద్యార్థులు పాఠానకుండ చేయవలసియందుండెను. తనకొలమున నీ యుత్తరపును త్వరితముగ వెల్లిడి యుద్యమపరిచియుండెను. ఉద్దేశ మేమైనను సరే గాని దొరతనమువారి యుత్తరము గూడలూరులో తా నొనర్చవలసిన కార్యముల నొనర్చినది. ఈణకాలమున వెనుకటి ఏర్పాటులన్నియు హెచ్చి, క్రొత్త వాలంటియర్లు మున్నగు వారి నేర్పరచుకొనవలసియుండెను. ఇందుమూలమున కాన్పరెన్సు యుద్ధ్యోగులకు చాల శ్రమ గలిగెనని మా ప్రత్యేకనిలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

చున్నాడు ఆంగ్లో-ఇండియనులు గూడ నీయాజ్ఞను హరింపరైరి. ఇందుమూలమున ముప్పు కలుగవచ్చునని మదరాసు ప్రెస్సు పత్రికావిలేఖకుడు భయపడుచు, ఆజ్ఞను వెల్లిడించుటయందు కలిగిన యాలస్యమును బట్టి యిట్లాహించుచున్నాడు ఇట్టియుత్తరపుయొక్క చిత్తు మొసాదువాను అబ్జర్వరుపత్రికవారుచూచి యుండవచ్చును యుత్తరపును ప్రకటింపకపోయిన నుత్తరముని దొరతనమువారు తలంచుచుండుదురు. కనుక దీనింగూర్చి ముందేమియు విశేషముండదు. — హిందూపత్రిక

భీమబలుదగు రామమూర్తిగారు

భారతవీరు డనదగిన కోడి రామమూర్తి నాయకు గారిపుడు ఆంధ్రదేశమునందు తమ యధ్యుల బలప్రదర్శనముల గావించు చున్నారు. ఆంధ్రుల కీర్తిని భారతభూమినంతయు వ్యాపింపజేసిన మహామహులు ధన్యులు. వారిచేతనే ఆంధ్రదేశ ముత్తేజమును గాంచగలను. అట్టి ఆంధ్రపుత్రులలో నాయకుగారు ముఖ్యులు. వీరి కీర్తిని భారతభూమినంతట ప్రపంచమందంతటను వ్యాపింపజేసి, వీరిట్టి ప్రఖ్యాతి గడించుటకు కాగణం బెద్ది? వీరి మోటుబలము మాత్రమే యందుకు కారణము కాదు. వీరి హృదయ మెల్లప్పుడును దేశాభిమానపూరితము యుండును. తమ బలప్రదర్శనములచే భారతీయులను బలవంతులుగ చేయుటయే వీరివరమాదర్శము. వీరిమానసమున ఆంధ్రజాత్యభిమానము గలదు. తృప్తియాంధ్ర మహాజనసభ జరిగినపుడు, ఉత్తిర హిందూస్థాన మం దుండియు, ప్రత్యేకముగ నరుదెంచి తమ సంఘాభిమానమును జూపియున్నారు. వీరిదేశాభిమానమే, వీరు అబ్రాహ్మణదేశోద్ధ్యమము గావించుచున్న యన్యములను విస్మయముగ వాక్రుచ్చుటలు చేసినది. సామాన్యులు మొదలుకొని మహారాజులవరకును గల అఖిల భారతీయుల మన్ననకు వాక్రులైన యీ భీమభలుని ప్రతిభ యద్వి త్రియము గదా! వీరి మార్గము దేశీయుల కాదర్శప్రాయమై, భారతీయులను వీర్యవంతులుగ చేయునుగాక! ఆంధ్రు లెన్ని త్యమును బడయుదురుగాక! — దేశాభిమాని.

సుఖవ్యాధుల నివారణ సలహాము—బొంబాయి

జొంబాయి పారిశుధ్యసంఘమువారి ఏర్పాటువలన ఈ సంవత్సరము మార్చి నెల 6-20 తేదీలకు వైద్యసభ సమావేశమైనది. సుఖవ్యాధుల నివారణార్థ మొకతాత్కాలికసంఘ మేర్పాటుపడినది. ఈ తాత్కాలికసంఘమువారు ఏప్రిలు 4-వ తేదీని సమావేశమైరి. అందులకుగాను ఒకసంఘమును స్థాపించుటకు నిశ్చయించిరి. ఆసంఘాధ్యక్షులు :

ఈ రోగముల విషయమై సరియైన సమాచారమును వాని నివారణములను తెలుపుట,

ఈ వ్యాధులను నివారించుటకు తగిన సమపాయములఁ జేయుట.

శరీరసంబంధములగు పలువిషయములను గూర్చిన జ్ఞానమును ప్రజల కొసంగి వారిలో నారోగ్యము వృద్ధిచేయుట సత్ప్రసక్తమన కలిగించుట ఇదివరకేవిషయమై పనిచేయు సంఘములకు సహాయముఁ జేసి, ఈ రోగవిషయమై యుపన్యాసముల నిచ్చుట.

ఈ విషయమై కావలసిన సాంఘిక, రాజక, శాసన సంస్కరణములను గావించ యత్నించుట.

సుఖవ్యాధు లతిత్వరితముగా వ్యాపించుచుండుటచే, ఇట్టి సంఘముల సహాయముచే వీనిని నివారించుట ముఖ్యము. బొంబాయిలోని ముఖ్యపౌరు లీ సంఘమునందు సభ్యులై యున్నారు.

యావజ్జీవ సభ్యులకు సంవత్సరమునకు ప్రస్తుతము 100 రూపాయలు, చందా సాధారణసభ్యులకు 7-8.0 రూపాయలు మాత్రమే — బొంబే క్రానికలు.

ఖుల్నా కేసు.

ఈ కేసునందలి యంశములను న్యాయాధికారుల తీర్పులను అప్పులబహు పత్రిక పొందుపరచి విమర్శన మొనర్చినది. ఘోజురపేరు మున్నగు వారలపై దాఖలు కాబడిన కేసులో ఫిర్యాదీలతరపున సాక్షిగ అమీనాశ చంద్రభట్టాచార్య అనునతడు ఖుల్నా సబు డివిజనులో మేజిస్ట్రేటు ఎస్.సి. రోయిగారి యెదుట సాక్ష్యమిచ్చుచుండెను. మేజిస్ట్రేటుగారు పర్యటనమున నుండుటచే శైస్తలి ధర్మవైద్యశాలయందు కచేరి చేయుచుండిరి. తన సాక్ష్యమున భట్టాచారుడు యిట్లుచెప్పెను. సరితలు ఘోజురను నీయుద్ధర ముద్దాయిలను నే నెఱుగుదును... వీరు స్త్రీలను చెఱబట్టుదురనియు దొంగతనము చేయుదు

రనియు వాడుక కలదు క్రాసు పరీక్ష యందు సాక్షి యిట్లు చెప్పెను — “ముద్దయి ఘోజుర దొంగ యని నేను చెప్పజాలను కాని ఆతడు సన్మాన్యవర్తనను గాడని మాత్రము నేను ప్రమాణము చేయుదును వైవాక్యము లొకదాని నొకటి ఖండించునని మేజిస్ట్రేటుగారు రభిప్రాయపడి, సాక్షి తప్పుసాక్ష్యము నిచ్చెనని వెంటనే పోలీసువారి యొద్ద రిపోర్టుచున్నకొని యాతని శిక్షించిరి కోర్టు తేదనరకు శిక్ష, 20 రూపాయలు జరిమానా విధించబడెను జరుగవలసిన యవమానము లన్నియు సాక్షికి జరిగినవి వైవాక్యములలో ననుద ర్భమేదియు లేదని చిన్న బాబుడు గూడ గ్రహింపగలడు ఒక డివిజనున కధికారియై యుండిన మేజిస్ట్రేటుగారికి మాత్రమని పొసగుటలేదు డివిజనులో మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్పువై భట్టాచార్య ఖుల్నా సెషన్సు జడ్జిగారి కప్పిలు చేసికొనెను ఈ యుద్దోగి వై అప్పిలును హైకోర్టువారి కెఱుకపరచెను సెషన్సు జడ్జిగారు డివిజనులో మేజిస్ట్రేటుగానర్పించవచ్చునందలి న్యాయవిరుద్ధములను బయట వెల్లిరి సెషన్సుకోర్టునుండి తమకు వచ్చిన యావిషయమును న్యాయులు ట్యునరు, న్యూబోర్టోగార్లు పరిష్కరించిరి. కేసులోని వైయంశముల పొందుపరచుచు, ముద్దయి డివిజనులో కోర్టులో ననిన నాక్యములయంద సత్వ దోషము లేదని నిశ్చయించి, క్రిందికోర్టు తీర్పును రద్దుపరచిరి. జరిమానాపైకము చెల్లించియుండిన, తిరుగ నిచ్చి నేయవలసినదని గూడ నాజ్ఞాపించిరి మేజిస్ట్రేటు న్యాయశాస్త్రవిరుద్ధముగ నడచెనని హైకోర్టువారు రభిప్రాయపడిరి

కృష్ణాతూర్పు డెల్టాగహితులు 7 వ తేదీని ఎస్ హను మంతరావు గారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైరి తమ కన్యకన్యముల పొందుపరచుచు ఒక రహితు ఉపన్యసించెను కలెక్టరుగా రాదరభూమను ప్రత్యుత్తర మొసగిరి రహితులు తమకుండున శ్రమదమాయలను శ్రద్ధతోడను సానుభూతితోడను పరిశీలింతుమని కలెక్టరుగా రభయమాస్త మిచ్చిరి సాయంకాలమున కొందరు రహితులు కలెక్టరు గారిని దర్శించిరి ప్రతినిధులు చెప్పుకొని యంశములను, ఉద్యోగుల యభిప్రాయములను వ్రాసికొని, వాటిని దొరతనమువాడికి విన్నవించు కలెక్టరుగారు వాగ్దాన మొసగిరి ఇంజనీయరుకు ఉద్యోగుల యభిప్రాయములు చాలవరకు రహితుల కనుకూలముగ నున్నవి. జమీదారి కాలవల పరిపాలనగూర్చి చర్చ జరిగినది గాన యంశమున చాలవరకు న్యాయశాస్త్ర సరిబంధుగు విషయము లుండుటచే నే విషయమును నిశ్చయము కాలేదు రహితులకు తెలియపరపక వారి యభిప్రాయముల పుచ్చుకొనక ఆయ కట్టునుండి ఏ భూమియు లొంగింప బడనేరదని కలెక్టరుగారు సస్పెన్షముగ జెప్పిరి

నెల్లూరులోనుండు లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారి ఓవును హాలు కార్యదర్శి మాకు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు — జూలై నెల 1, 2 తేదీలలో జరగబోవు ఆంధ్రయహాసభ సమయమున టవున్ హాలు నాటకములకుగాను ఇచ్చు విషయము గురించి యనేకులు నాకు జాబులు వ్రాయుచున్నారు సాధ్యమయిన వార్లకు ప్రత్యేకముగా నేను ప్రత్యుత్తరములు ఇచ్చుటకన్న వార్తాపత్రికలో వ్రాసిన నుత్తరముని వ్రాయుచున్నాను. ఆంధ్రమహాసభ టవును హాలుకు సహిపమున పండిలిలో జరుగును టవును హాలులో నాటకములు జరుగుటకు యేలాటి ఆటంకములులేవు విల్లొరియా టవును హాలువలెనే రంగస్థలము ఏర్పరచబడియున్నది. ఈనెల 20 వ తారీఖు వరకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవచ్చును అధికముగా దినములకు కొరవారికి హాళియ్యబడును. దినమొకటింటికి అమట్యారు కంపెనీలకు 25 రూపల వంతున బాడుగ విధింపబడును. ఈ విషయమును గురించి యిక నే విషయమైనను తెలియగోరు భారు నాకు స్వయముగా వ్రాచు ప్రార్థితులు

శ్రీ కృష్ణమోహన నాటకసమాజముపాకు వివిధపురములందు నాటకప్రదర్శనములు జరిపి, సామూహనకువచ్చి ఈనెల 8-వ తేదీని సంపూర్ణ రామాయణమును అతి జయప్రదముగా ప్రదర్శించిరినియు, అందు ముఖ్యముగా ఆంజనేయపాత్రధారి యగు నటేముగారిప్రదర్శన మద్విశేష మనియు, శ్రీరామాంజనేయ వేషధారులకు పాఠులు బంగారుపతకము లిచ్చిరనియు, ఈప్రదర్శనమువలన వచ్చిన సొమ్మును సామాజికులు ధర్మార్థము వ్యయపరిచిరినియు గంటి సుబ్రహ్మణ్య నరసింహాశుగారు వ్రాయుచున్నారు

విశాఖపట్టణ మండల సంఘ సంస్కరణ సభ

12-వ సమావేశము

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి మొదలుపెట్టింది.)

భీమని పట్టణము, మే 12:— వేటి ప్రాంత కాలమునందు 8 గంటలకు 12-వ విశాఖపట్టణ మండల సంస్కరణ సభ సమావేశమై భూమి నాటు కంపెనీవారి విశాల భవనము (ప్రస్తుతము దక్షిణ ఇండియా పరిశ్రమ సంఘమువారి వశమున ఉన్నది) నందు సమావేశమైంది. మండలమునందలి వివిధ ప్రాంతములనుండి చాలమంది ప్రతినిధులును ప్రేక్షకులును సభ నుండి హాజరయ్యారు. ఈ సందర్భమున సభాసమితులతోను సభాధ్యక్షులు పరస్పరము సామ్రోగాదు సభాధ్యక్షుల చేరి తమరకు ఆసనముల నుండి దిగి వెళ్ళుచు వైక ప్రాంతములలో కార్యక్రమము ప్రారంభమైనది. 11 గంటలలోపల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు సభాధ్యక్షు కోపస్వామియ్యలు పరస్పరము ముగిసినది. అధ్యక్షుని ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని యుపస్వామియ్యలను సభాసమితులతో కలసి నిలిచి.

తరువాత విషయ నిర్ధారణ సంఘమేర్పడినది. విషయ నిర్ధారణ సంఘ మేర్పడిన యనంతరము సాయంకాలము 3 గంటలకు, తిరిగి సంఘ సంస్కరణ సభ సమావేశమై తీర్మానములు వచ్చునట్లుచేసింది. సభ నుండి మొదలుపెట్టినది తీర్మానము లంగీకృతమైనది. వ్యవసాయకుల, వర్తకుల, కూలీల ఆర్థిక సాంఘిక ప్రతిపత్తికి సంబంధించిన తీర్మానము తీర్మానములందు ప్రముఖమని చెప్పవచ్చును. ఆ తీర్మానము పట్లను సభాసమితులు చాలాసంఖ్యలో యుపస్వామియ్యలు గమనియ్యును.

శ్రీ విద్యా న్యాపికిరకు ఇంతవరకును, ప్రభుత్వము వారును ముగిసినందున, జేసిన పనిని సభ వారు పూర్తిచేసి, తమ తమ పిల్లలను పాఠశాలలకు పంపించి, విద్యా వ్యాప్తికి సంకల్పించిన వారికి తోడ్పడి వారియుద్దేశములను పరి ప్రదర్శనకుటకు సాహాయ్యభూతులు కావలసినదని తీర్మానమైనది. ఇది మొదటి తీర్మానము.

మొదటి తీర్మానమును విజయవరము వాస్తవ్యులును, తామరకా బోర్డు అధ్యక్షులు నకు దుర్గిరాల రామలింగస్వామి పంతులుగా రుపపాదించింది.

రామము నివాసులకు, ఎస్. ఎస్. శర్మగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. శ్రీవిద్యావర్తకమును తెలియజెప్పిరి. సీత సావిత్రి మున్నగు భారతమహిళా లిప్సము, భారతవర్మ యువము కావచ్చునట్లుచేడు. శ్రీవిద్యా సంవర్ధకమునందు, ప్రభుత్వము వారి కంటెను, ముగిసినది విశేషము పనిచేయుచున్నాను. శ్రీవిద్య యనంతరము వేణుక వెంకటసుబ్బయ్యులు సభాసమితులను ముగిసినట్లుచేడు.

తీర్మాన మంగీకృతము. విదేశీగమనమును గురించిన తీర్మానము మొదటిది. దీనిని రామలింగ స్వీడరు ఆయ్య పోయనాజుల నారాయణ రావు టి. వి. గారు రుపపాదించిరి. విద్యాభ్యాసము మున్నగు వారి నిమిత్తము విదేశముల కేగి వారిని తిరిగి జాతిగతులను నిరాశ్రయజేయునట్లు ప్రజలు చేర్చుకొనవలయునని, తీర్మానపు టుద్దేశము. దేశములో జరుగుచున్న మార్పులవలన నానాటికి విదేశీగమనానంతరము విశేషమగుచున్నదని, ప్రతిపాదకులు నిదర్శన పూర్వకముగ తెలియజేసిరి. సంఘసభము నుండి, ప్రజలనుతొలగించి, వారిని నిక్షింపుటకు కావలసేవి అనుటకు బహుదా పాలకులు ప్రయత్నించుచున్నారు.

జి. బి. వేంకటపతిరాజుగారు తీర్మానమును బలపరచినవారిలో మొదటి. వారును కొంతవడి ముచ్చటించి విదేశీ గమనావర్తకమును సభ్యులకు వచ్చజెప్పిరి.

తీర్మానము సభయం రామలింగము.

మొదటి సభాసమితుల వర్తకుల, కూలీల, సాంఘిక ఆర్థిక ప్రతిపత్తిని విచారించుట యవసరమనియు దానిని విచారించుటకు, ఒక సంఘము నియమితము కావలయుననియు సభివారి ముద్దేశము. మొదటి ప్రముఖులలో కొందరిని, సంఘమునందు సభ్యులగు నియమించిరి. ప్రజల ఆర్థిక సాంఘిక ప్రతిపత్తికి సంబంధించిన సంగతిసందర్భములను వారు విచారించి సంవత్సరము పాడువునకు పని చేయుదురు.

దీనిని దుర్గిరాల రామలింగస్వామిగా రుపపాదించిరి. ప్రజల ఆర్థిక సాంఘిక స్థితిని వృద్ధిచేయుటకు చాల ప్రయత్నియ్యులు విశోపాదేశములందు జరుగుచున్నవి ప్రతిపాదకులు తెలిపిచ్చిరి. విశాఖపట్టణపు మొదటి ప్రజల స్థితిగతు తెలుపు ప్రత్యక్షమునందు విచారించి తెలిసికొన వలసియుండును.

కోట గుమ్మర్యశెట్టిగారు తీర్మానమును బలపరచి, భీమని పట్టణమునందు దివివరకు సావిత్రమ్మ పనిచేసినవెనుక కార్యకర్త మును ఆకాపల్లిలోనిక గ్రామమును, నడిమి పనల కారణము లను వివరించి నాయకుల తాత్పర్యమును ముందుకు కారణమని తెలిపిచ్చిరి. రాజామునందు చేతియ్యములను పెట్టు ప్రయత్నమును భగ్నమైనది. పెట్టుబడిపాములచేతని మనము గోలపెట్టుదుమే కాని, మనలో తమమమమమమమమ కార్యసాధనము నకు పూనుకొనుటలేదు. నీలియందు, చేతియ్యములు, శ్రీవిద్య, లోహమార్మములను గురించి, ఉపసంఘమువారు దర్శింపు చేయుదురు.

తరువాతను ఆధ్యక్షులు లేచి ప్రజల ఆర్థిక వ్యవస్థను గురించి జరిగినప్రయత్నము తెందుకు జమప్రదము కా లేకా వివరించి ప్రజలస్థితిగతులను మనము పూర్తిగా తెలిసికొని ప్రభుత్వము వారికి సంకతిని మనవిచేసినగాని, వారితల కేకలను విడిచిరి. మన లోపములను మనము గ్రహించినగాని, మనమేమియు విడు విషయమై చేయజాలము. దేశాభిమానులందరు ప్రజలస్థితిగతులను విచారించుటకు శ్రద్ధతో పనిచేయవలసియుండును.

తీర్మానము సర్వజనామోదితమైనది.

తరువాతను, రజనల్లా వివాహములు, సంఘసమ్యేళకము, పుట్టుములు, నితంతువులను కురూపులను కేయు కురూచారమునండి శ్రీలక్ష్మణండుటకు గురించియు, నిన్న జాత్యుద్ధరణము, మతాంతర భావతీయులను తిరిగి మతమునందు చేర్చు కొనుటకు గురించియు తీర్మానము మోహనరావు చేసెను.

నితంతువులను కురూపురాండ్రునకు కేయుపద్ధతిని ఖండించుచు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమునకు ఎం. గుమ్మర్యశెట్టిగారు సవరణము ముపపాదించి తాము తీర్మానమునకు విముఖులము గావనియు ఇహలోక వాసనా వివర్ధకులగు సన్యాసుల వలననే నిగత భక్త్య కల శ్రీలక్ష్మణులు ఇహలోక వాసనా విముఖులగు కొన్ని చిహ్నులును పూర్వము మతకర్త తేర్చుచి యుండినయు దురూచారము నుండి శ్రీలక్ష్మణులకు వలసినదనియు కోరిరి. వారి సవరణము నెవరును బలపరచి యుండక పోవుటచే అది సభాసమితుల యా మోదము పొందినది కాదు.

చివర తీర్మానమును ఆచరించి ధూపతిరాజు వేంకట పతిరాజుగారు ప్రతిపాదించిరి. నిన్న జాత్యుద్ధరణము హిందువులుగాని వేణుజాతివారు గాని, ఉపపాదకులు తమ యుపస్వామియ్యలను గెలిపిచ్చిరి. వారిని హిందముగ జూచుటకు కాస్త్రకారణములుగాని మతేయికరణములుగాని, కనుపడవు. యోగ్యవర్తకమునలన ద్విజచండాలత్వము లేనగుచున్నది. వర్ణమునకు గుణము ప్రధానముగాని, ఇతర వ్యవస్థలు కాజాలవు.

నందరిని వేంకటరామముగాను తీర్మానమును బలపరచుచు, నిన్న జాత్యుద్ధరణము గురించి విశాఖపట్టణమునందు జరుగుచున్న పనిని వివరించిరి. నిన్న జాత్యుద్ధరణము లేని దేశము కాగుపడదు. వట్టి పాడిమంటలవలన కార్యము జరుగదు. ప్రతి వారును పనిచేసి మానకలెను.

నిన్నుట పోలేను సరిగిస్సివ్వరు విశేషమేమి కాదు చంద్రశాస్త్రిగారు లేచి, వట్టి పాడిమంటలతో తీర్మానములను ప్రతిపాదించి, గంభీరోపన్యాసముల నిచ్చుటవలన ప్రయోజనము కలుగదనియు, ఆచరిం యోగ్యులగు సహోవురములు ముందుకు రావలయుననియు, కొంతవడి, ముచ్చటించిరి.

శాస్త్రిగారి వాక్యములకు, ఆచరించి వేంకటపతిరాజు గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. శాస్త్రిగారు పోలేను కాభోవ్యోమల గుటవలన తాము సమాధానము చెప్పవలసినదనియు రాజుగారు తెలిసి నిన్న జాత్యుద్ధరణము విషయమై కొంతపని జరుగుచునే యున్నదని తెలిపిచ్చిరి. కాని శాస్త్రిగారు తెలిపిచ్చిరట్లు ఆంధ్రులలో నెవరును పనిచేసినవారు లేకపోలేను. ఎవరెంతైన గురించి వారు చెప్పకొనుట భూమండల రాజుగారు తమ యుపస్వామియ్యలను ఇంతవరకును జరిగిన పనిని వివరించుచుండలేదు. కృష్ణాజిల్లామందు మోర్ల రామలింగరావుపంతులు మున్నగు వారు చేసిన పనిని వారు వివరించిరి. ఆంధ్రులు మాటలతో కాలక్షేపము చేయుటలేదు. పనిచేయువారిని వెప్పిపాడుచుట నలగి ప్రయోజనముండదు.

తరువాత తీర్మానము సర్వజనాంగీకారము పొందినది.

తరువాత ఆధ్యక్షులు తమ ఆంధ్రోపన్యాసమునందు మనల నాకర్షించుచున్న జాతీయజీవమును బలపరుచుటకు మనకు చాల యుత్సాహము కలదు. అది మన సంస్కారాధారము నకు తోడ్పడవలసిని తెలిపిచ్చిరి. మన మేమనిగాని తాత్కాలిక

శక్తి ఫలమును చూచియే చేయకూడదు. భావిభాగ్యమును గమనించియు దానిని చేయవలసియుండును. సంఘసంస్కరణము విషయమై మనము నిరాశచెందవలసిన పనిలేదు. దేశమునందు కొద్దిగనో గొప్పగనో సంస్కరణము జరుగుచున్నది. మన పూర్వపు స్థితికిని, ఇప్పటికిని చాల వ్యత్యాసము కలదు. మన యం దెంత కాలమును జీవ ముండునో అంతకాలము వరకును, సంస్కరణము జరుగుచునే యుండును. వైకృతపవలన మనకు కార్యశక్తి ముగును. మనకిప్పుడు నిరాశ లేకదు. ఇదివరకు మనము చేసిన పనిని మనమునం దుంచుకొని భావ్యశక్తికృష్టి పరచాత్మాహముతో లోంతరము మనము పాటుపడవలయును.

తరువాత వారు సంఘసేవనమును గురించి ముచ్చటించి తత్కార్యమునకు యవకముల పూనుకొనవలయునని వారిమహోధించిరి. సాశ్వాత్యదేశములందు, శ్రీపురుషులు సంఘసేవనమునందు తిరిగిపొంది భక్తప్రాంతములకు వెళ్లిప్రజలను నెన చేయుచున్నట్లుగానే ఆంధ్రయుగమును ప్రజలజీవచేయవలసియుండును. సంఘ సేవనము మనకు ప్రధానలక్ష్యముగ మండవలయును.

అధ్యక్షుని యుపన్యాసాంతరము వారికి మంగళము లర్పించుటతో గాత్రీ 7-45 నిమిషములకు సభ సాంతముగ ముగిసినది.

నోటీసు. (782)

ఈదిగున నమోదుచేసిన మాయెస్టేటుగాని లంకభూములు 1327 ఫసలీకి నాగుమాక్కును యూనెల (మే నెల) 20, 21 తేదీలను కావూరు మకాములో మేము వేలము వేయుదుము. వేలపు పరతులు గల అచ్చుఫారములు కావూరు డిప్యూటీ కాశాఆఫీసులోగాని తణుకు కాశా ఆఫీసులోగాని పుచ్చుకొనవచ్చును. పాడదలచినవారు ధరావతు సామ్యుతో గూడ ఆయా తేదీలను ఉదయము 11 ఘంటలకు కావూరు మకాములో హాజరై పాడవచ్చును. ధరావతు చెల్లించనిది యెవరున్ను పాగుటకు విలువుండదు.

1. కావూరులంక షామారు	217
2. పెంద్యాలలంక	... 45—84
డింగి	... 4—95
3. జడిగుంటలంక	... 40—30
4. తీవర్రులంక	... 7—28

శ్రీరాజా వేంకటరామయ్య వివాదాత్మకం యెస్టేటు ఆస్పారావు బహద్దరు, హుజూరీ, నూజివీడు, వివాదాత్మకం, నిడదవోయి. 12-5-1917. మేమనా యెస్టేటు.

రు. 1,30,000 లు ఋణము కావలయును.

గుంటూరు కాటన్, జ్యూటు, అందు పేసరు మిల్సు, కంపెనీ లిమిటెడ్, గుంటూరు నాటికీ, అకంపెనీకి గల కట్టడములు, నారన నడుమనట్టియు, నేయనట్టియు, తయారుచేయునట్టియు (50 హాయిలు) ఇంజను బాయిలరు, ఎకానమైసరు మొదలగు సుమారు రు 3,20,000 ల కిమ్మతుగల యాస్త్ర తాకట్టుమీద రు 1,30,000 లు ఋణము కావలయును. ఈ మిల్లు మంచిస్థితిలో నున్నది. గడచిన మూడు సంవత్సరముల నుండి బాగుగ పనిచేయుచున్నది.

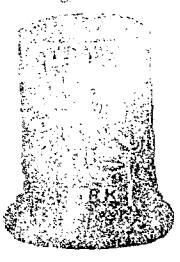
ఇందుకు తామియదలచిన సాధ్యమగునంత తక్కువ వడ్డీరేటును తెలుపుచు, 25 దినములలోపల నీ దిగువనానికి దిబ్బాత్తులు పంపవలెను.

Secretaries & Surveyors,
Guntur Cotton Jute & Paper Mills Co Ltd.,
Guntur.
తలదాచి
డబ్బో. మ

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈ మురబ్బ సాలామిసిరి కాదని దుజువుపడువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుముందు పోందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి మృదంగకోకిలు బలహీనమై వరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించుదురు. ఈ సాలామిసిరి మురబ్బ నేపించినచేత ఆ ధాతునష్టము తొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవింతురు.

ఈ మురబ్బను విశేషముగా తినుటవలన మనదేశపు 4 గురు మనస్సుల బలము అదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను నేపించి నంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన వానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుపాద్యత పాఠ్యముతో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బీ నెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు. డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అనన్యకోట్ల, బెంగుళూరు సిటీ.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐకాడికా సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిలా

ఆశుభకర్మపు రక్తముకలన జనించుకాడ్యములకు తీరికపొంది మందు. భుజపులన, మచ్చలన గండమాలలన పండ్లను, ప్రాణిదోషపులను అన్ని విధములకలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తకర్మకారిణి (28)

తనావధిసారసవరిలా గుణ విచిత్ర నిర్మలతయు, సహజమైన మధురరసము అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. కఠినమునందలి కాఠరసవోషములను, మలబద్ధమును కారాసంబంధమును పోగొట్టి రక్తమునకు భుజిపొందును. కఠినసాగ్యమును గలగ జేయును. 15 రోజులవరకు తుండుటకు 4 టేబుల్ స్పూన్ల బుడ్డిలో అమర్చబడును.

ప్రాప్తియరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

Advertisement for 'Vikramavali' (వికరావలి) medicine, describing its benefits for various ailments and its availability in different forms.

Advertisement for 'Atthajha' (ఆత్తజ్ఞానా) medicine, highlighting its effectiveness for skin diseases and its long history.

Advertisement for 'Nitarajam' (నీతారామాంజనేయ సంవాదము) medicine, detailing its ingredients and health benefits.

Large advertisement for 'Zandu' (జాండు) medicines, featuring the brand name in multiple languages and listing various products available.

Advertisement for 'Kuntumuvu' (కుంకుమపువ్వు) medicine, featuring a central illustration of a flower and describing its medicinal properties.

Advertisement for 'Pranamu' (ప్రాణము) medicine, listing its benefits and providing contact information for the distributor.

Advertisement for 'H.C. M. H. M.' (హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో) medicine, describing its uses and availability.

Advertisement for '180' (180) medicine, highlighting its unique properties and health benefits.

Advertisement for 'Dant' (దంత) medicine, describing its effectiveness for dental and oral health issues.

Advertisement for 'Amrut' (అమృత) medicine, featuring a central illustration of a person and describing its rejuvenating effects.

Large advertisement for 'Amrut' (అమృత) medicine, featuring a central illustration of a person and extensive text describing its benefits.